

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

ΣΚΑΡΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΠΑΤΡΑ 2016

Διοικητική Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, έχοντας ως στόχο τη διερεύνηση του κατά πόσο η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και επιχειρηματικότητα συμβάλλουν στην αύξηση της απασχόλησης και ειδικότερα στην τοπική ανάπτυξη στον Ελλαδικό χώρο, φυσικά λαμβάνοντας υπόψη την στήριξη στον συγκεκριμένο τομέα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Διερευνά επίσης την ευρύτερη συμβολή της στην ελληνική οικονομία.

Η παρούσα εργασία ανέπτυξε την έννοια της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας, την ιστορία της στην Ελλάδα καθώς και τη συμβολή της στην απασχόληση και στην οικονομία.

Η μέθοδος έρευνας που ακολουθήθηκε ήταν η μελέτη της ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας αλλά και ευρωπαϊκών και εθνικών μελετών. Η εργασία ολοκληρώνεται παρουσιάζοντας μία σύνθεση των ιδεών που παρουσιάστηκαν με κριτικό πνεύμα.

Λέξεις κλειδιά: *κοινωνική οικονομία, κοινωνική επιχειρηματικότητα, ανάπτυξη, απασχόληση, οικονομία.*

Abstract

The goal of this research is to study and analyze the social economy and entrepreneurship in Greece, aiming to investigate whether the social and economy and entrepreneurship contribute to employment growth and in particular to local development in Greece, taking into account the support to this area by the European Union.

This research further elaborated the concept of the social economy and entrepreneurship, in Greek history and its contribution to employment and the economy.

The research method used was the study of relevant academic literature but also European and national studies. The paper concludes by presenting a summary of the ideas presented critically.

Key words: social economy, social entrepreneurship, development, employment, economy

Ακρωνύμια

ΑΕΠ = Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΕΚΚΕ = Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

ΕUSEF = European Social Entrepreneurship Funds

ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ = Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις

ΚΟΙΣΠΕ = Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης

OECD = Organisation for Economic Cooperation & Development

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 1 ^ο – Κοινωνική Οικονομία.....	12
1.1 Κοινωνική Οικονομία – Ορισμός	12
Κεφάλαιο 2 ^ο – Κοινωνική Επιχειρηματικότητα	13
2.1 Κοινωνική Επιχειρηματικότητα – Ορισμός.....	13
2.2 Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Οικονομία	15
Κεφάλαιο 3 ^ο - Κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα	17
3.1 Ιστορική αναδρομή Ελλάδα – απελευθέρωση της κοινότητας και συνεταιριστικό κίνημα (από το 18ο αιώνα μέχρι σήμερα) και συμβολή τους στην τοπική απασχόληση	17
3.2 Η Σύγχρονη Ελληνική Εμπειρία στην Κοινωνική Οικονομία.....	21
3.3 Κοινωνική Οικονομία – Στατιστικά Στοιχεία - Ελλάδα	24
3.4 Κοινωνική Οικονομία – Ελλάδα – Χρηματοδότηση	31
3.5 Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Οικονομία	33
3.6 Τρέχουσες δυνατότητες υποστήριξης της Κοινωνικής Οικονομίας από την Τοπική Αυτοδιοίκηση	35
3.7 Λόγοι της ελλιπούς ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας στην Ελλάδα	37
3.8 Θέσεις Εργασίας – Απασχόληση – Κοινωνική Οικονομία.....	38
Κεφάλαιο 4 ^ο Μελέτες Περίπτωσης ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.....	41
4.1 Ερωτηματολόγια.....	58
4.2 Συμπέρασμα.....	67
Επίλογος.....	69
Βιβλιογραφία.....	75

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1 - Έμμισθη απασχόληση σε συνεταιρισμούς, αλληλασφαλιστικές εταιρείες και ενώσεις στην ΕΕ (2009-2010).....	25
Πίνακας 2- Έμμισθη απασχόληση στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας συγκρινόμενη με το σύνολο της έμμισθης απασχόλησης στην ΕΕ (2009-2010), σε χιλιάδες.....	26
Πίνακας 3 – Κοινωνικοί Οργανισμοί στην Ελλάδα.....	27

Εισαγωγή

Το τελευταίο τέταρτο του 20^{ου} αιώνα, οι συνεταιρισμοί και οι διάφορες ενώσεις άρχισαν να κάνουν ξανά αισθητή την παρουσία τους στην οικονομία και στην πολιτική. Σύμφωνα με τον Prouteau «μία από τις πιο σημαντικές πλευρές των μετασχηματισμών που επηρέασαν τον κόσμο της κοινωνικής οικονομίας το τελευταίο τέταρτο του αιώνα είναι χωρίς αμφιβολία η αύξηση της δύναμης των οικονομικών της δραστηριοτήτων» (Prouteau, 2003).

Το δεύτερο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό είναι η εμφάνιση μιας παγκόσμιας κοινωνίας των πολιτών που ορίζεται ως η σφαίρα των διακρατικών δραστηριοτήτων και τα δίκτυα της κοινωνίας των πολιτών, που είναι ανεξάρτητα από τις κυβερνήσεις και τις ιδιωτικές εταιρείες και λειτουργούν εκτός κράτους και αγορών (Ζάννη & Δεμαθά, 2005).

Η παρούσα έρευνα μελετά την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ειδικότερα τη συμβολή της στην απασχόληση και την τοπική ανάπτυξη της Ελλάδας μέσω των κοινωνικών επιχειρήσεων και των δυνατοτήτων που έχουν για να αυξήσουν την απασχόληση.

Η κοινωνική οικονομία αναπτύσσεται με συνεχείς ρυθμούς τα τελευταία τριάντα χρόνια τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Κατά τη διάρκεια της χρονικής αυτής περιόδου συνέβησαν κάποιες σπουδαίες εξελίξεις όπως είναι η οικονομική κρίση, η κατάλυση του κοινωνικού κράτους αλλά και το τέλος του φορντισμού. Ως εκ τούτου λόγω της βαρύτητας των παραπάνω εξελίξεων υπήρχαν και σημαντικές συνέπειες

στο κοινωνικό πεδίο. Η ραγδαία αύξηση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού είχαν ως αποτέλεσμα την εξίσου μεγάλη αύξηση αναγκών σε όλους τους τομείς (κοινωνικό, οικονομικό και βιοτικό) που οι παραδοσιακές δομές τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα δεν μπορούσαν να αντιμετωπίσουν. Ως αποτέλεσμα, άρχισε να αναπτύσσεται η κοινωνία των πολιτών που αναφέρθηκε προηγουμένως, και η οποία ιδρύει οργανώσεις που προσπαθούν να καλύψουν αυτές τις ανάγκες.

Επιστημονικά, τα παραπάνω γεγονότα βοήθησαν στην ανάδειξη της κοινωνικής οικονομίας και στην αντίστοιχη ακαδημαϊκή συζήτηση για τη συμβολή αυτής στην οικονομία και στην απασχόληση αλλά και τα χαρακτηριστικά που διαθέτει. Η κοινωνία των πολιτών επίσης απαίτησε τη δημιουργία επιχειρήσεων που να έχουν κοινωνικό χαρακτήρα. Η τάση αυτή συνεχίζει να υπάρχει επαυξανόμενη και έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον τόσο της κοινωνίας όσο και των αρμόδιων φορέων που έχουν ως στόχο την αύξηση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Ως αποτέλεσμα, δημιουργήθηκαν οι κοινωνικές επιχειρήσεις οι οποίες αποτελούν ένα συνδυασμό τόσο κοινωνικών όσο και επιχειρηματικών στόχων.

Σε σχέση με τις αναπτυγμένες χώρες της ΕΕ, η Ελλάδα έχει έναν περιορισμένο τομέα κοινωνικής οικονομίας (Γείτονα et al., 2005). Η οικονομική κρίση οδήγησε στο να μην μπορούν να καλυφθούν οι κοινωνικές ανάγκες από τα συστήματα κοινωνικής προστασίας και έτσι οργανισμοί όπως είναι οι διάφορες ΜΚΟ, η Εκκλησία αλλά και τα άτυπα οικογενειακά δίκτυα ωθούνται στο να λειτουργήσουν προς αυτή την κατεύθυνση. Εάν και η Ελλάδα έχει μακρόχρονη ιστορία στα θέματα των συνεταιρισμών αλλά και των κινημάτων πολιτών, τα τελευταία χρόνια οι κινήσεις στον χώρο ήταν μάλλον περιορισμένες. Ωστόσο, η οικονομική κρίση που μαστίζει τη χώρα και η οποία οδήγησε σε ένα ευρύτερο κοινωνικό μετασχηματισμό βοήθησε στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών και στη δημιουργία ενός σημαντικού αριθμού μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, συνεταιρισμών κτλ.

Η εστίαση των παραπάνω φορέων είναι κυρίως στην καταπολέμηση της φτώχειας, στην παροχή υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, προστασίας του περιβάλλοντος, ενίσχυσης της απασχόλησης αλλά και της τοπικής ανάπτυξης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει τις δράσεις αυτές μέσω των διαφόρων προγραμμάτων και δράσεων που εξαγγέλλει τόσο για την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας σε εθνικό αλλά και σε τοπικό επίπεδο. Ειδικότερα στο τελευταίο, είναι σημαντική η συνεισφορά της κοινωνικής οικονομίας και στις μέρες μας κρίνεται ως επιτακτική. Παράλληλα, αυτό που παρατηρείται στην Ελλάδα και έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον είναι η δημιουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις δεν είναι χωρίς προβλήματα αλλά συμβάλλουν στην τόνωση της παραγωγικότητας, προωθούν νέους τύπους επιχειρηματικότητας αλλά και προμηθεύουν στην αγορά καινοτόμα προϊόντα τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών και οικονομικών αναγκών (Seyfried & Ziomas, 2005).

Η κοινωνική οικονομία, μέχρι πρόσφατα, δεν είχε τύχει αξιόλογης προσοχής από την ελληνική νομοθεσία και δεν υπήρχε ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο αλλά και χρηματοδοτική υποστήριξη για τη δημιουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων. Ο Ν. 4019/2011 είναι το νέο θεσμικό πλαίσιο το οποίο προσδίδει σημαντικές προοπτικές για την ουσιαστική ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας.

Θεωρούμε ότι τόσο η κοινωνική οικονομία όσο και οι κοινωνικές επιχειρήσεις που αναπτύσσονται μέσω αυτής μπορούν να τονώσουν την απασχόληση και να μειώσουν τα προβλήματα των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο αρκεί φυσικά να υπάρχουν οι κατάλληλοι μηχανισμοί που να στηρίζουν μία τέτοια προσπάθεια, όπως άλλωστε συμβαίνει και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη.

Οι συνθήκες πλέον είναι οι κατάλληλες για τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων και τη γενικότερη ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας. Σοβαρής φύσεως γεγονότα όπως είναι παγκόσμια οικονομική κρίση, τα γεωπολιτικά προβλήματα, τα προβλήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα, η επιδείνωση του κλίματος, το πρόβλημα της ενέργειας και της πετρελαϊκής εξάρτησης δημιουργούν την αναγκαιότητα ίδρυσης κοινωνικών επιχειρήσεων οι οποίες και μπορούν να στηρίξουν το Ελληνικό κράτος στη δύσκολη περίοδο που διανύει.

Συνεπώς, τόσο το κράτος όσο και η κοινωνία των πολιτών με τα απαραίτητα θεσμικά εργαλεία αλλά και την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να δημιουργήσουν τα κατάλληλα προγράμματα και δράσεις για την κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα τα οποία

να μπορούν με αποτελεσματικό τρόπο να αντιμετωπίσουν σημαντικά κοινωνικά φαινόμενα όπως είναι η ανεργία, η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Το βασικό ερώτημα που προσπαθεί να απαντήσει η εργασία είναι κατά πόσο η κοινωνική επιχειρηματικότητα και η κοινωνική οικονομία γενικότερα μπορεί να μειώσει την ανεργία και να αυξήσει την απασχόληση ειδικότερα στις περιοχές που μαστίζονται από την οικονομική κρίση καθώς και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Η εστίαση της εργασίας είναι κυρίως στην οικονομία, τοπική ανάπτυξη και την απασχόληση μέσω της κοινωνικής οικονομίας. Η ακαδημαϊκή βιβλιογραφία για την κοινωνική οικονομία είναι αρκετά ευρεία. Σε αυτήν εντάσσεται ένα πλήθος άρθρων, βιβλίων, μελετών, ερευνών από διεθνή ινστιτούτα και συνέδρια.

Για την παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκε πρωτίστως η ακαδημαϊκή βιβλιογραφία. Ερευνήθηκαν επίσης τα προγράμματα της ΕΕ αλλά και οι εθνικές και διεθνείς έρευνες για τον τομέα αυτό. Μελετήθηκαν και οι σχετικοί νόμοι όπως είναι ο Ν. 4019/2011 για την «Κοινωνική Οικονομία, Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις» αλλά και το «Στρατηγικό Σχέδιο ανάπτυξης του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας» του οποίου επόπτης είναι το Υπουργείο Εργασίας. Μελετήθηκαν επίσης το European Research Network (EMES, 1999) που δίνει παραδείγματα για τα τότε 15 μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις κοινωνικές επιχειρήσεις που είχαν δημιουργηθεί τον καιρό εκείνο. Μελετήθηκε επίσης το «Organisation for Economic Cooperation and Development» (OECD, 1999, 2007) το οποίο αφορούσε την απασχόληση από κοινωνικές επιχειρήσεις και τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούν.

Στην Ελλάδα έχουν γίνει πολλές έρευνες με θέματα που αφορούν το νομικό πλαίσιο, τον αριθμό, τη συνεισφορά της κοινωνικής οικονομίας στην απασχόληση. Μεταξύ αυτών είναι η έρευνα του Κέντρου Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής από το Πάντειο Πανεπιστήμιο (Στασινόπουλος et al., 1997) με θέμα τις εθελοντικές οργανώσεις στην Ελλάδα. Άλλη έρευνα είναι αυτή του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) (Ziomas, Ketssetzopoulou, Bouzas, 1998) με θέμα την απασχόληση και τις κοινωνικές επιχειρήσεις, η έρευνα του

Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας (Μπεριάτος et al., 1999) με θέμα την ίδρυση αλλά και την οργάνωση ενός κεντρικού φορέα της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα. Άλλες έρευνες είναι αυτές του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας με θέμα τον κοινωνικό τομέα (Θεοδωροπούλου et al., 1999), η έρευνα της Παναγιωτίδου (2000) με θέμα τις οργανώσεις των εθελοντών αλλά και της κοινωνικής φροντίδας. Δεν θα πρέπει να παραλείψουμε την έρευνα που διενήργησε και η Εκκλησία της Ελλάδος (2000) για το πώς τα ιδρύματά της μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας. Υπάρχουν όμως και πλήθος άλλων ερευνών όπως είναι αυτές των Ziomas, Ketsetzopoulou, Bouzas (2001), του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας (Χρυσάκης et al., 2002) , Lyberaki & Paraskevooulos (2002), Χατζαντώνης et al., (2003), του Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας (Γείτονα et al., 2005), Ζάννη & Δεμαθά (2005), Seyfried & Ziomas (2005) καπ.

Ωστόσο, δεν υπάρχουν αρκετές έρευνες στο θέμα της τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης και πιστεύουμε ότι η παρούσα έρευνα θα συμβάλει καθοριστικά σε αυτό. Σκοπός της έρευνας είναι να απαντηθεί το ερώτημα του εάν η κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα βοηθά στην αύξηση της απασχόλησης ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο.

Κεφάλαιο 1^ο – Κοινωνική Οικονομία

1.1 Κοινωνική Οικονομία – Ορισμός

Ο ορισμός της κοινωνικής οικονομίας δεν είναι μια εύκολη υπόθεση και ο λόγος είναι ότι υπάρχει ήδη μία ευρεία ποικιλία ορισμών.

Η κοινωνική οικονομία μπορεί να έχει πολλά ονόματα: κοινωνική οικονομία (επιχειρήσεις, με νομικές μορφές όπως είναι οι συνεταιρισμοί, οι ενώσεις, τα ταμεία αλληλασφάλισης και τα ιδρύματα), αλληλέγγυα οικονομία (επιχειρήσεις με ιδιαίτερους φιλανθρωπικούς σκοπούς), τρίτος τομέας (μη κερδοσκοπικές ιδιωτικές επιχειρήσεις), οικονομική αυτοβοήθεια (ως επί το πλείστον οργανώνεται σε τοπικό επίπεδο έχοντας δημοκρατική δομή), κοινωνικές επιχειρήσεις (ιδιωτικές επιχειρήσεις έχοντας κυρίως κοινωνικούς στόχους) κ.λπ. (Noya, 2011). Επιπλέον, διάφορες επιχειρήσεις και οργανωτικές δομές αυτοπροσδιορίζονται σύμφωνα με τις διαφορετικές έννοιες. Ακόμη και αν θεωρούν ότι είναι μέρος της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να μην αισθάνονται άνετα να αποκαλούνται κοινωνικές επιχειρήσεις, γιατί ακούγεται ως κάτι που έχει πολύ επιχειρησιακό και κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Κάτι τέτοιο μπορεί επίσης να δημιουργήσει προβλήματα σε φορείς της κοινωνικής οικονομίας στο πλαίσιο της συνεργασίας ή ακόμη και στην περίπτωση συγχωνεύσεων (Dacheux & Goujon, 2012).

Μία επιπλέον πρόκληση είναι οι διαφορετικές σημασίες του όρου της κοινωνικής οικονομίας σε διάφορα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για παράδειγμα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις στη Γαλλία είναι διαφορετικές από εκείνες της Ιταλίας, όπου οι επιχειρήσεις με νομική μετοχική μορφή μπορούν να συμπεριληφθούν στην κατηγορία της

κοινωνικής οικονομίας. Ωστόσο, πολλά στοιχεία της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέτουν εμπόδια για όλες τις επιχειρήσεις με οικονομική δραστηριότητα που δεν είναι προσανατολισμένες προς τη μεγιστοποίηση του κέρδους. Ως εκ τούτου, ένας ευρύς ορισμός είναι απαραίτητος για να δημιουργηθούν οι πολιτικές πιέσεις για την πλήρη αναγνώριση της κοινωνικής οικονομίας.

Κεφάλαιο 2ο – Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

2.1 Κοινωνική Επιχειρηματικότητα – Ορισμός

Ο ορισμός των Seelos και Mair (2005:243) για την κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι ο ακόλουθος: «είναι η οικονομική δραστηριότητα που παρέχει νέα παραγωγικά μοντέλα παροχής προϊόντων και υπηρεσιών που εξυπηρετούν τις άμεσες ανθρώπινες ανάγκες των φτωχότερων στρωμάτων της κοινωνίας που παραμένουν αναπάντητες από τις σημερινές οικονομικές και κοινωνικές δομές» .

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα όμως έχει διαφορετικές ερμηνείες για διαφορετικούς ανθρώπους.

Μία ερμηνεία που δίνεται είναι ότι η κοινωνική επιχειρηματικότητα αφορά την εφαρμογή των εμπορικών πρακτικών στον μη κερδοσκοπικό τομέα. Η χρήση επιχειρηματικών προσεγγίσεων συμπεριλαμβάνει τη δημιουργία κοινωνικών και περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων χωρίς όμως να επιδιώκεται η απόκτηση ιδιωτικού κέρδους από την ανάπτυξη επιχειρήσεων που υποστηρίζουν κοινωνικούς σκοπούς. Η κοινωνική επιχείρηση αποτελεί ένα τέλειο σχήμα προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Yunus, 1987, DTI 2002).

Η προσέγγιση αυτή παρέχει τη δυνατότητα στους μη κερδοσκοπικούς φορείς να έχουν πρόσβαση στην τεχνογνωσία και στις παροχές από ένα μοντέλο προσανατολισμένο στο κέρδος το οποίο μειώνει την εξάρτησή τους από τις δωρεές και τις χορηγίες. Οι εμπορικές πρακτικές δίνουν την ευκαιρία στους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς να αποκτήσουν επιπρόσθετους πόρους, οι οποίοι μπορούν να οδηγήσουν στην οικονομική αυτονομία και στην αυτοσυντήρηση (Dees, 1998). Αυτό προϋποθέτει την εφαρμογή των καλύτερων επιχειρηματικών πρακτικών

στο επίπεδο των κοινωνικών οργανισμών δηλαδή στην εφαρμογή των πιο αποτελεσματικών προγραμμάτων με τη χρήση του στρατηγικού σχεδιασμού και των κατάλληλων ελεγκτικών μηχανισμών. Κατ' αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται καλύτερη αποδοτικότητα των πόρων και ως εκ τούτου αυξάνεται η κοινωνική επιρροή (Dees, 1998, Dees et al, 2001 a, b, Sagawa και Segal, 2000).

Ένα μειονέκτημα είναι ότι η εφαρμογή εμπορικών πρακτικών μπορεί να απομακρύνει ένα φορέα από την κοινωνική του αποστολή (Fowler, 2000, Perini, 2006). Αυτό όμως που μπορεί γενικότερα να ειπωθεί γ' αυτή την προσέγγιση είναι ότι λαμβάνει υπόψη την εξειδίκευση και τις επιχειρηματικές ιδιότητες που επιτρέπουν τη βελτίωση της διαδικασίας.

Μία άλλη προσέγγιση εστιάζει περισσότερο στην ικανότητα του ατόμου να προωθήσει την κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία και όχι στην ικανότητα όλου του οργανισμού. Οι άνθρωποι που προωθούν την κοινωνική επιχειρηματικότητα και οι οποίοι μπορεί να είναι κοινωνικοί ακτιβιστές (Leadbeater, 2000, James, 2001) θεωρούν ότι η επιχειρηματικότητα είναι ένα απαραίτητο στοιχείο για την επίτευξη των κοινωνικών στόχων.

Μία άλλη προσέγγιση παρουσίαζε την επιχειρηματικότητα ως την προοπτική της κοινωνικής αποστολής των οργανισμών (ιδρύματα, σύνδεσμοι) που συλλέγει πόρους τους οποίους μετέπειτα χορηγεί στους επιχειρηματίες που έχουν κοινωνική αποστολή ως επιχορηγήσεις προκειμένου να επιτύχουν στην πρωτοβουλία που ανέλαβαν. (Christopher, 2000, Orloff, 2002). Συνήθως, οι οργανισμοί αυτοί συλλέγουν πόρους για κάποια χρόνια, χωρίς όμως να εμπλέκονται σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες ενώ τα χρήματα τοποθετούνται στην κεφαλαιαγορά.

2.2 Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Οικονομία

Η κοινωνία δεν λειτουργεί ανεξάρτητα από την οικονομία αλλά αποτελεί μέρος αυτής. Ως εκ τούτου, η οικονομία πρέπει να πληροφορείται προκειμένου να εξυπηρετήσει την κοινωνία με πιο ευρύ τρόπο. Θεωρείται ότι η σημασία και η αναγκαιότητα των κοινωνικών καινοτόμων έγκειται όχι μόνο στην επίδρασή τους σε αγαθά και υπηρεσίες αλλά επίσης στο ρόλο που διαδραματίζουν για την ευρύτερη κοινωνική αλλαγή (Schwab Foundation for Social Entrepreneurship, 2012).

Στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη, ο κύριος στόχος της οικονομικής μετάβασης ήταν η θεσμοποίηση της οικονομίας της αγοράς. Είναι γνωστό ότι η κοινωνική επιχειρηματικότητα προσφέρει καινοτόμες λύσεις ειδικά για την φτώχεια και την ανεργία και καθιστά την κοινωνική επιχειρηματικότητα το πιο συναρπαστικό πεδίο των δημόσιων υπηρεσιών (Schwab Foundation for Social Entrepreneurship, 2008).

Επιπλέον, οι χώρες που βασίζονται στην καινοτομία έχουν υψηλότερο ΑΕΠ και η παρουσία της κοινωνικής επιχειρηματικότητας είναι πιο συχνή. Αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί γιατί σε αυτές τις χώρες, στις οποίες το ΑΕΠ είναι υψηλό, οι άνθρωποι έχουν περισσότερα χρήματα, η ποιότητα ζωής είναι καλύτερη και οι άνθρωποι είναι περισσότερο ευαίσθητοι στους άλλους ανθρώπους και στα προβλήματά τους γιατί οι ίδιοι δεν αντιμετωπίζουν τόσο σημαντικά προβλήματα και δυσκολίες όπως άλλοι άνθρωποι (Ioannidis et al, 2010).

Επιπλέον, είναι αξιοσημείωτη η άποψη των μελών κρατών της ΕΕ ότι η ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας τονώνει το επιχειρηματικό πνεύμα και τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών απασχόλησης ανθρώπων που έχουν δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

Το θετικό κλίμα ενδυναμώνεται από την άποψη του Προέδρου Μπάρακ Ομπάμα που υποστηρίζει ότι η κοινωνική επιχειρηματικότητα πρέπει να

βασίζεται σε χαρακτηριστικά όπως είναι το χαμηλό κόστος της ειδικευμένης εργασίας, τις φτηνότερες προμήθειες, τα φορολογικά οφέλη, τα νέα εργαλεία όπως είναι τα μπλογκς, τα κοινωνικά δίκτυα που διευκολύνουν την είσοδο σε επιχειρήσεις και το αίσθημα ότι κάποιος είναι το αφεντικό και έχει ελευθερία και ευελιξία στη δουλειά του (Puten & Green, 2011).

Επιπλέον, υποστηρίζεται ότι οι κοινωνικοί επιχειρηματίες είναι μοντέλα επιτυχίας, ειδικότερα σε ασταθή περιβάλλοντα και είναι απαραίτητοι όταν μια κοινωνία αντιμετωπίζει οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα (Schwab Foundation for Social Entrepreneurship, 2012).

Επιπρόσθετα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν θεωρηθεί ζωτικές για την ανάπτυξη και την καινοτόμα προσέγγιση στα κοινωνικά προβλήματα (Shaw & Carter, 2004). Το θετικό αποτέλεσμα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην οικονομία μίας χώρας αντανακλάται στην περίπτωση της Σκωτίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Στη Σκωτία ο εθελοντικός τομέας απασχολεί 49.000 εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, 300.000 εθελοντές και έχει ετήσιο κύκλο εργασιών 1,8 δισεκατομμύρια λίρες. Σύμφωνα με τον Inner City 100 Index που παρέχει στοιχεία για την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι επιχειρησιακές ικανότητες σε κοινωνικά θέματα είχαν σημαντική και άμεση συνεισφορά στην οικονομική και κοινωνική ευημερία. Ειδικότερα, μεταξύ του 1996 και 2000, αυτές οι 100 επιχειρήσεις δημιούργησαν 3.541 θέσεις εργασίας και ο μέσος κύκλος εργασιών μεγάλωσε κατά 274% (Shaw & Carter, 2004).

Κεφάλαιο 3ο - Κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

3.1 Ιστορική αναδρομή Ελλάδα – απελευθέρωση της κοινότητας και συνεταιριστικό κίνημα (από το 18ο αιώνα μέχρι σήμερα) και συμβολή τους στην τοπική απασχόληση

Στην Ελλάδα υπάρχει μακρά παράδοση στις εξεγέρσεις και στην αυτοοργάνωση (Lambos, 2012). Τον 18ο αιώνα υπήρχαν οι πρώτες συνεργατικές μορφές στη Θράκη, στους σφουγγαράδες της Αίγινας, στα Αμπελάκια – Τύρναβο – Αγιά – Ζαγορά καθώς και ναυτικοί συνεταιρισμοί στα νησιά Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά, Σύμη, Σαντορίνη καθώς και σε ναυτικές πόλεις όπως είναι οι : Μεσημβρία, Γαλαξίδι και Κρανίδι. Πολλοί συνεταιρισμοί βασίζονταν στην αρχή της ίσης συμμετοχής ενώ άλλοι όχι (η συμμετοχή βασίζονταν στην ατομική οικονομική συμμετοχή). Ωστόσο, οι τελευταίοι δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συνεταιρισμοί της κοινωνικής – αλληλέγγυας οικονομίας.

Ο συνεταιρισμός των Αμπελακίων αποτελούνταν από 22 μικρά χωριά (6.000 μέλη με ίση συμμετοχή). Ένα άλλο παράδειγμα είναι η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών της Νάξου που ιδρύθηκε το 1926 από μία ομάδα μικρών παραγωγών που παρήγαγαν τυρί από μικρές ποσότητες γάλακτος και οι οποίοι ήθελαν να συνασπίσουν τους μικρούς παραγωγούς έναντι των μεγάλων.

Παρά την απαγόρευση της πολιτικής τους δράσης, οι συνεταιρισμοί άνθισαν ειδικότερα τη δεκαετία του 1930 συνεπικουρούμενοι από την προστατευτική πολιτική που ασκούσαν στα τοπικά προϊόντα εξαιτίας της παγκόσμιας κρίσης. Ως εκ τούτου, αναπτύχθηκε μία σειρά εξειδικευμένων αγροτικών συνεταιρισμών κυρίως προϊόντικών αλλά οι συνεταιρισμοί αυτοί εξαναγκάστηκαν να χρεωθούν υποθηκεύοντας τις εκτάσεις τους. Την ίδια περίοδο, ιδρύθηκαν συνεταιρισμοί όπως είναι «Η Ένωση Μαστιχοπαραγωγών» (1938). Τέλος, η δικτατορία του Μεταξά της 4ης Αυγούστου 1936 διέλυσσε το μεγαλύτερο μέρος του

προοδευτικού συνεργατικού κινήματος παρά την αντίθεση που υπήρξε. Αργότερα, κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής και μέσω των Εθνικών και Αγροτικών Τραπεζών, πολλοί συνεταιρισμοί χρησιμοποιήθηκαν για τη λεηλάτηση της υπαίθρου (Gavrielides, 1944/1981). Την ίδια περίοδο, εκείνοι οι συνεταιρισμοί που προσπάθησαν να διατηρήσουν την αυτονομία τους, βοήθησαν στην αντιμετώπιση του λιμού του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου (Tsougaropoulos, 1989).

Μεταξύ του 1941 και 1946, το ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο) διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο σε μία μεγάλη εκστρατεία κοινωνικής εργασίας που είχε γίνει από οργανισμούς υπό πολεμικές συνθήκες εντός ή εκτός θεσμικού πλαισίου.

Στην μεταπολεμική Ελλάδα, οι συνεταιρισμοί εξακολούθησαν να είναι ένας τρόπος συλλογικής οργάνωσης των μικρών παραγωγών έναντι των μεγάλων. Ωστόσο, λόγω της βαθμιαίας μεταβολής της οικονομίας της Ελλάδας σε πιο καταναλωτικά μοντέλα, η πολιτική σημασία των συνεταιρισμών χαλάωσε.

Η συνδεδεμένη με τον συνεταιρισμό έντονη νομοθετική δραστηριότητα του περασμένου αιώνα (1.176 νομοσχέδια ψηφίστηκαν μεταξύ 1915 και 1994) συνέβαλε στον κατακερματισμό της κοινωνικής οικονομίας και την επιβράδυνση της ανάπτυξης της (Lambropoulou - Demetriadou, 1995, Tsobanoglou, 2012).

Την ίδια περίοδο, υπήρχε ωστόσο, μια σοβαρή παράδοση ανταρσίας από τις λεγόμενες επικίνδυνες τάξεις, όπως ήταν οι κλέφτες, οι ρεμπέτες κλπ (Damianakos, 2003), η οποία - όπως φαίνεται από διάφορες περιγραφές - ασκούσε πρακτικές αλληλέγγυας συνεταιριστικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, η κοινωνική οικονομία άνθισε ως ένα κοινωνικό δίκτυο μεταξύ οικογενειών και φίλων σε πολλές παραδοσιακά (ορεινές ή νησιωτικές) κοινότητες. Το ίδιο συνέβηκε και στις πρώτες δημοφιλές αυτοσχέδιες γειτονιές στις μεγάλες πόλεις από την ίδρυση του κράτους - έθνους της Ελλάδας (Leontidou, 2010). Πολλές δομές της αλληλέγγυας και συνεργατικής οικονομίας φαίνεται ότι έχουν δημιουργηθεί στα προάστια των μεγάλων πόλεων, τα επονομαζόμενα και φτωχά όπως είναι : η συλλογική δημοφιλής αυτό-κατασκευή στο Πέραμα και στη Χρυσούπολη στην Αθήνα (Leontidou 2010; Petropoulou, 2011) - ή τα Μετέωρα στη Θεσσαλονίκη (Chastaoglou, 2008), η αλληλέγγυα

οικονομία μεταξύ των κατοίκων αστικών και αγροτικών περιοχών στην Ελλάδα (περιοχές από τις οποίες προέρχονται πολλές οικογένειες που εγκαταστάθηκαν μετέπειτα στις μεγάλες πόλεις), και κάποιοι τύποι εργασίας οικογενειακού πλαισίου και άτυπης οικονομίας τα οποία διατηρούσαν χαρακτηριστικά συλλογικής διαχείρισης και αλληλεγγύης. Η συνεργατική προσέγγιση, η έννοια της αλληλεγγύης και της συλλογικότητας, η αυτοδιαχείριση και η αλληλέγγυα – συνεργατική οικονομία έχουν, ως εκ τούτου, μεγάλη ιστορία στην Ελλάδα που δεν περιορίζεται μόνο σε ότι έχει εδραιωθεί θεσμικά. Η θεσμική τους εδραίωση μπορεί να έχει αφομοιώσει τις δράσεις των συνεταιρισμών. Όταν οι συνεταιρισμοί δημιουργήθηκαν το 1980, οι περισσότεροι από αυτούς γρήγορα ενσωματώθηκαν σε πελατειακές σχέσεις και τελικά διαλύθηκαν. Δεν είχαν πραγματική υποστήριξη και οι περισσότεροι δεν βασιζόνταν στη συμμετοχική αλλά στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Στις μέρες μας, πολλοί από αυτούς τους συνεταιρισμούς εξαναγκάστηκαν (για άλλη μια φορά) να χρεοκοπήσουν λόγω της δανειακής τους εξάρτησης από το τραπεζικό σύστημα. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένοι πολλοί δυναμικοί συνεταιρισμοί σε τομείς όπου η υποχρεωτική συμμετοχή των παραγωγών συγκεκριμένων προϊόντων (όπως είναι ο κρόκος Κοζάνης κτλ.) θεσπίστηκε τη δεκαετία του 1990. Υπάρχουν επίσης τέτοιοι δυναμικοί συνεταιρισμοί σε περιοχές όπου το σύνολο των κατοίκων αποφάσισαν να επικεντρωθούν σε μία συγκεκριμένη δραστηριότητα όπως ο συνεταιρισμός Αθηνά στην Κοζάνη, συνεταιρισμοί στη Λέσβο στη Νάξο κτλ αλλά και ένας μεγάλος αριθμός γυναικείων συνεταιρισμών που συνέβαλλαν σε μεγάλο βαθμό στην χειραφέτηση των γυναικών. Όπως επισημαίνει η Vavritsa (2010), οι υποχρεωτικοί σύνδεσμοι φαίνεται ότι είναι περισσότερο ρωμαλέοι από άλλους. Θα πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι μεγάλο μέρος του συνεταιριστικού κινήματος έτυχε εκμετάλλευσης από τα κυρίαρχα πολιτικά κόμματα τα οποία και χρησιμοποίησαν τους συνεταιρισμούς για πελατειακές σχέσεις. Σε πολλές περιπτώσεις, οι σχέσεις μεταξύ των κομμάτων και των συνεταιρισμών δημιούργησαν χρηματοοικονομικές ανωμαλίες που οδήγησαν στην κατάρρευση αρκετούς συνεταιρισμούς. Ορισμένες φορές, η κατάρρευση αυτή έτυχε εκμετάλλευσης από κάποια πρώην συνεταιριστικά μέλη και τα οποία δημιούργησαν μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες και αντικατέστησαν τους συνεταιρισμούς. Ως εκ

τούτου, η μνήμη πολλών μοντέρνων αγροτών διάκειται αρνητικά στην ιδέα του συνεταιρισμού. Ομοίως, στις πόλεις, το επονομαζόμενο καταναλωτικό κίνημα φαίνεται ότι καλύπτει κυρίως τη μεσαία τάξη (δηλ. γιατρούς, δικηγόρους, τραπεζίτες κτλ.) αντί να υποστηρίξει την καθημερινή ζωή ευρύτερων στρωμάτων του πληθυσμού (Petrovou, 2011). Σε αντίθεση, στα φτωχά προάστια, έχουν δημιουργηθεί πολλές δομές αλληλέγγυας και συνεργατικής οικονομίας. Όπως επισημαίνει η Tsobanoglou (2012) «Το πεδίο της κοινωνικής οικονομίας παραμένει κρυμμένο και σχετίζεται με την παραοικονομία των αναγκών γιατί η επίσημη (οικονομία) για κερδοσκοπικές υπηρεσίες φαίνεται να έχει το πρώτο πρόσταγμα».

Τα τελευταία χρόνια, έχουν αναπτυχθεί πολλοί σύγχρονοι συνεταιρισμοί και κολλεκτίβες της αλληλέγγυας – συνεργατικής οικονομίας που είναι προσανατολισμένοι στο ευρύτερο κοινό (υγεία, εκπαίδευση, διατροφή, κοινωνική πρόνοια κτλ.) χωρίς να λαμβάνουν επιχορηγήσεις από ιδιωτικούς ή δημόσιους οργανισμούς ωστόσο, κάποιοι από αυτούς λαμβάνουν επιχορηγήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πολλοί αγροτικοί συνεταιρισμοί συνεχίζουν να λειτουργούν χωρίς όμως να αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο τμήμα της αγροτικής παραγωγής.

Από τη δεκαετία του 1990, υπήρχαν αρκετές θεματικές κολλεκτίβες για θέματα όπως: διεκδίκηση αστικού χώρου, περιβάλλον, κολλεκτίβες στις γειτονιές, τα κέντρα νεότητας και οι πρώτες αντιεξουσιαστικές καταλήψεις που μετατράπηκαν αργότερα σε κοινωνικά κέντρα. Εν τω μεταξύ, οι καταλήψεις σε εγκαταλελειμμένα κτίρια έχουν αυξηθεί. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι, ενώ στο παρελθόν οι καταλήψεις συνέβαιναν μόνο και μόνο επειδή ο κόσμος ήθελε να βάλει το κεφάλι του κάτω από μια στέγη (1834 -1975), ωστόσο από το 1975-2012, οι καταλήψεις συμβαίνουν κυρίως για κοινωνικούς, πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς λόγους, κάτι που δεν είναι δυνατόν να αλλάξει κατά τα επόμενα χρόνια λόγω της υψηλής πίεσης η οποία ασκείται στις πόλεις από τους άστεγους.

Μετά τα επεισόδια του Δεκεμβρίου 2008 (Petrovou, 2010a) και τις συγκεντρώσεις των Αγανακτισμένων το 2011, άρχισε να αναπτύσσεται ένα δίκτυο κολλεκτίβων που επικεντρώνεται στις τοπικές συνελεύσεις στις γειτονιές (Petrovou, 2012a). Την ίδια στιγμή, τα ποικίλα δίκτυα κολλεκτίβων, που δεν έχουν μόνιμα μέλη άρχισε να αναπτύσσεται. Η

οικονομική κρίση φαίνεται ότι ενδυναμώνει την παρουσία τους και εμβαθύνει το ρόλο τους.

3.2 Η Σύγχρονη Ελληνική Εμπειρία στην Κοινωνική Οικονομία

Στην Ελλάδα, έως πρότινος, όλες οι υπάρχουσες μορφές κοινωνικής οικονομίας ήταν συγκυριακές, δίχως ουσιαστική υποστήριξη και μέσα σε ένα αποσπασματικό θεσμικό περιβάλλον. Αυτές οι αποτυπώσεις κοινωνικής οικονομίας έλαβαν τη μορφή κοινωνικών συνεταιρισμών περιορισμένης ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ-Ν.2716/99), συνεταιρισμών γυναικών και αγροτικών συνεταιρισμών, πολιτιστικών συλλόγων με κάποιες οικονομικές δραστηριότητες, φορέων που είναι ειδικά πιστοποιημένοι για δραστηριότητες για άτομα με νοητική υστέρηση, αυτισμό κ.α, όπως και κοινωνικών επιχειρήσεων που ιδρύθηκαν με βάση την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL (2001 - 05).

Με την ψήφιση του νέου Ν. 4019/2011 για την «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα δημιουργήθηκε η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση έχοντας ως στόχο να αυξηθούν οι δυνατότητες απασχόλησης για άτομα που ανήκουν στις ευάλωτες πληθυσμιακά. Βάσει του ιδίου νόμου και συγκεκριμένα με το άρθρο 14 δημιουργήθηκε στο Υπουργείο Εργασίας Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας στη Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας.

Ταυτόχρονα με την Υπουργική Απόφαση ΦΕΚ 221/12 ορίστηκαν τα πλαίσια της τήρησης και της λειτουργίας του Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας στο Υπουργείο Εργασίας. Επί της ουσίας δημιουργήθηκε θεσμικά η υποδομή για την εκκίνηση της λειτουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων. Οι οργανισμοί Κοινωνικής Οικονομίας που εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης και κατ' αυτό τον τρόπο να επωφελούνται από κίνητρα και ρυθμίσεις που διάκεινται θετικά.

Βάσει του θεσμικού πλαισίου γίνεται δεκτή η συμμετοχή προσώπων με νομική μορφή στην Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση έως το 1/3 των μελών που την απαρτίζουν. Επίσης απαγορεύεται να συμμετάσχουν

σε αυτήν ΟΤΑ και ΝΠΔΔ. Κάθε νομικό πρόσωπο που συμμετέχει δικαιούται μόνο μια ψήφο. Επιπλέον δεν γίνεται διανομή των κερδών της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης στα μέλη της, εκτός της περίπτωσης που τα μέλη είναι εργαζόμενοι σε αυτή. Τα κέρδη μοιράζονται σε ετήσια βάση σε ποσοστό 5% προκειμένου να σχηματισθεί αποθεματικό, και οι εργαζόμενοι λαμβάνουν έως 35% ως κίνητρο παραγωγικότητας, βάσει όσων έχουν οριστεί στο καταστατικό των επιχειρήσεων αυτών και το υπόλοιπο δίνεται για τις δραστηριότητες τους καθώς και για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Στις μέρες μας που η οικονομική κρίση μαστίζει την οικονομία της Ελλάδας και κατά συνέπεια την κοινωνία της Ελλάδας δημιουργώντας πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, η ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας με συστηματικό τρόπο μπορεί να δράσει καταλυτικά και να προσφέρει λύσεις, κυρίως στις πλέον ευάλωτες πληθυσμιακά ομάδες δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή δια μέσου της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής που κινδυνεύει από την εξάπλωση της φτώχειας και τον κοινωνικό αποκλεισμό μεγάλου μέρους του πληθυσμού της Ελλάδας.

Έχοντας ως βάση μία σύντομη αναδρομή ιστορικά των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα: Οι πρώτοι συνεταιρισμοί άρχισαν να δημιουργούνται στις αρχές του 20ου αιώνα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το 1900 ιδρύθηκε ο Μετοχικός Γεωργικός Συνεταιρισμός Αλμυρού. Ο Ν. 602/1915 *Περί Συνεταιρισμών* (που ίσχυε μέχρι το 1979) ώθησε με ισχυρό τρόπο την ανάπτυξη των αγροτικών συνεταιρισμών και επί της ουσίας τους κατέστησε συστατικούς παράγοντες της αγροτικής παραγωγής. Δυστυχώς όμως, όπως προαναφέρθηκε, η εξέλιξη των αγροτικών συνεταιρισμών εμποδίστηκε από το ίδιο το κράτος, καθώς για πολλά έτη τους χειρίστηκε για να ασκήσει κοινωνική πολιτική. Επιπλέον, και για λόγους που δεν σχετίζονται με τις ανάγκες τους, είχαν υπεράριθμο προσωπικό με ότι αυτό σημαίνει για το λειτουργικό τους κόστος. Κλείνοντας, η πλειοψηφία των συνεταιρισμών ουσιαστικά υπήρξε ένα μέσο απόκτησης αγροτικών επιχορηγήσεων. Όλα τα παραπάνω απομάκρυναν τους αγροτικούς συνεταιρισμούς από την κύρια λειτουργία τους που ήταν η βοήθεια της αγροτικής παραγωγής.

Η δημιουργία των μη αγροτικών συνεταιρισμών πραγματοποιήθηκε έχοντας ως βάση τον Ν.1667/86. Η ανάπτυξη των καταναλωτικών συνεταιρισμών ήρθε αντιμέτωπη με ποικίλα προβλήματα, κυρίως εξαιτίας της μη σωστής οικονομικής διαχείρισης τους και του πολυάριθμου προσωπικού που απασχολούσαν. Στην αντίπερα όχθη, σταθερή πορεία σημείωσαν οι προμηθευτικοί συνεταιρισμοί, η πλειοψηφία των οποίων έχει σχέση με το προσωπικό που εργάζεται στο Δημόσιο αλλά και στις μεγάλες δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Επιπλέον, θετική ήταν, έως και τα χρόνια πριν από την κρίση, η πορεία των συνεταιριστικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών οι οποίοι βρέθηκαν σε άνθηση μετά τη δημιουργία του νομικού πλαισίου (Ν.2076/92) αλλά και με την κεφαλαιακή τους ενίσχυση με κρατικές επιχορηγήσεις.

Κλείνοντας, άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι τα συνδικάτα μεγάλων επιχειρήσεων, τόσο κρατικών όσο και ιδιωτικών, συμμετέχουν στη διαχείριση διαφόρων δράσεων κοινωνικής οικονομίας (προμηθευτικοί συνεταιρισμοί, διοργάνωση εκδρομών, παιδικοί σταθμοί και κατασκηνώσεις, κλπ).

3.3 Κοινωνική Οικονομία – Στατιστικά Στοιχεία - Ελλάδα

Σύμφωνα με το CERIES (2007), τα στατιστικά στοιχεία στην Ελλάδα για την περίοδο 2002-2003 δείχνουν τους παρακάτω κύριους φορείς: Συνεταιρισμοί και άλλους αποδεκτά παρόμοιους τύπους (7.233 επιχειρήσεις με 12.345 θέσεις εργασίας), επιχειρήσεις Αμοιβαίας Ασφάλειας (489 θέσεις εργασίας) και Ιδρύματα (57.000 θέσεις εργασίας). Ο συνολικός αριθμός απασχόλησης στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας (περίπου 70.000) ήταν το 1,8% του συνόλου των εργαζομένων ή το 2,9% των μισθωτών εργαζομένων σε όλη τη χώρα. Η Ελλάδα έχει το μικρότερο ποσοστό κοινωνικών επιχειρήσεων μεταξύ των 15 μελών κρατών της ΕΕ. Την περίοδο 2009-2010 οι θέσεις εργασίας ήταν οι ακόλουθες:

Πίνακας 1 - Έμμοσθη απασχόληση σε συνεταιρισμούς, αλληλασφαλιστικές εταιρείες και ενώσεις στην ΕΕ (2009-2010)

Χώρα	Συνεταιρισμοί	Αλληλασφαλιστικές εταιρείες	Ενώσεις	ΣΥΝΟΛΟ
Αυστρία	61.999	1.416	170.113	233.528
Βέλγιο	13.547	11.974	437.020	462.541
Βουλγαρία	41.300	ά.α.	80.000	121.300
Κύπρος	5.067	ά.α.	ά.α.	5.067
Τσεχική Δημοκρατία	58.178	5.679	96.229	160.086
Δανία	70.757	4.072	120.657	195.486
Εσθονία	9.850	ά.α.	28.000	37.850
Φινλανδία	94.100	8.500	84.600	187.200
Γαλλία	320.822	128.710	1.869.012	2.318.544
Γερμανία	830.258	86.497	1.541.829	2.458.584
Ελλάδα	14.983	1.140	101.000	117.123
Ουγγαρία	85.682	6.676	85.852	178.210
Ιρλανδία	43.328	650	54.757	98.735
Ιταλία	1.128.381	ά.α.	1.099.629	2.228.010
Λετονία	440	ά.α.	ά.α.	440
Λιθουανία	8.971	ά.α.	ά.α.	8.971
Λουξεμβούργο	1.933	ά.α.	14.181	16.114
Μάλτα	250	ά.α.	1.427	1.677
Κάτω Χώρες	184.053	2.860	669.121	856.054
Πολωνία	400.000	2.800	190.000	592.800
Πορτογαλία	51.391	5.500	194.207	251.098
Ρουμανία	34.373	18.999	109.982	163.354
Σλοβακία	26.090	2.158	16.658	44.906
Σλοβενία	3.428	476	3.190	7.094
Ισπανία	646.397	8.700	588.056	1.243.153
Σουηδία	176.816	15.825	314.568	507.209
Ηνωμένο Βασίλειο	236.000	50.000	1.347.000	1.633.000
Υπό προσχώρηση και υποψήφιες χώρες				
Κροατία	3.565	1.569	3.950	9.084
Ισλανδία	ά.α.	221	ά.α.	221
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-15	3.874.765	325.844	8.605.750	12.806.379
Νέα κράτη μέλη	673.629	36.788	611.338	1.321.755
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-27	4.548.394	362.632	9.217.088	14.128.134

Στην Ιταλία, τα στοιχεία που αφορούν τις αλληλασφαλιστικές εταιρείες και τους συνεταιρισμούς είναι συγκεντρωτικά.

Πηγή: CIRIEC, 2013

Πίνακας 2- Έμμισθη απασχόληση στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας συγκρινόμενη με το σύνολο της έμμισθης απασχόλησης στην ΕΕ (2009-2010), σε χιλιάδες

Χώρα	Απασχόληση στο πλαίσιο της ΚΟ	Συνολική απασχόληση	%
Αυστρία	233,53	4.096,30	5,70%
Βέλγιο	462,54	4.488,70	10,30%
Βουλγαρία	121,3	3.052,80	3,97%
Κύπρος	5,07	385,1	1,32%
Τσεχική Δημοκρατία	160,09	4.885,20	3,28%
Δανία	195,49	2.706,10	7,22%
Εσθονία	37,85	570,9	6,63%
Φινλανδία	187,2	2.447,50	7,65%
Γαλλία	2.318,54	25.692,30	9,02%
Γερμανία	2.458,58	38.737,80	6,35%
Ελλάδα	117,12	4.388,60	2,67%
Ουγγαρία	178,21	3.781,20	4,71%
Ιρλανδία	98,74	1.847,80	5,34%
Ιταλία	2.228,01	22.872,30	9,74%
Λετονία	0,44	940,9	0,05%
Λιθουανία	8,97	1.343,70	0,67%
Λουξεμβούργο	16,11	220,8	7,30%
Μάλτα	1,68	164,2	1,02%
Κάτω Χώρες	856,05	8.370,20	10,23%
Πολωνία	592,8	15.960,50	3,71%
Πορτογαλία	251,1	4.978,20	5,04%
Ρουμανία	163,35	9.239,40	1,77%
Σλοβακία	44,91	2.317,50	1,94%
Σλοβενία	7,09	966	0,73%
Ισπανία	1.243,15	18.456,50	6,74%
Σουηδία	507,21	4.545,80	11,16%
Ηνωμένο Βασίλειο	1.633,00	28.941,50	5,64%
Υπό προσχώρηση και υποψήφιες χώρες			
Κροατία	9,08	1.541,20	0,59%
Ισλανδία	0,22	165,8	0,13%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-15	12.806,37	172.790,40	7,41%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-27	14.128,13	216.397,80	6,53%

* Ενεργός πληθυσμός ηλικίας 16–65 ετών, Eurostat, 2010.

Πηγή: CIRIEC, 2013

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται στο ερμηνευτικό υπόδειγμα του Νόμου για την «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» (2011), εκτιμάται ότι στην Ελλάδα υπάρχουν:

Πίνακας 3 – Κοινωνικοί Οργανισμοί στην Ελλάδα

8.400 συνεταιρισμοί με 950.000 μέλη.
1.500 –2.000 εθελοντικοί οργανισμοί. 200-300 είναι ενεργοί και από αυτούς οι 115-200 είναι ενεργοί στον τομέα του περιβάλλοντος και της οικολογίας.
Κοινοί οργανισμοί και ιδρύματα με τη μορφή των φιλανθρωπικών, αστικών μη κερδοσκοπικών επιχειρήσεων που έχουν ως στόχο την ενσωμάτωση των αποκλεισμένων ομάδων στην αγορά εργασίας.
71 γυναικείοι συνεταιρισμοί με 1.903 μέλη.
68 συν θεραπευτικές μονάδες σε ψυχιατρικά νοσοκομεία.
15 κοινωνικοί συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης με στόχο την ενσωμάτωση των πνευματικών ασθενών στην αγορά εργασίας και στην παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών.

Ωστόσο, η κοινωνική επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα κερδίζει διαρκώς έδαφος, όπως άλλωστε συμβαίνει και στα υπόλοιπα κράτη της ΕΕ, ειδικά στις νεότερες, πιο εκπαιδευμένες και υψηλότερης οικονομικής κατάστασης κοινωνικές ομάδες, γιατί μπορεί να ανακουφίσει την τοπική κοινωνία από επείγουσες ανάγκες τις οποίες το κράτος δεν μπορεί να καλύψει και ο ιδιωτικός τομέας τις θεωρεί μη κερδοφόρες (Τριχοπούλου & Μαγουλιός, 2012).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του GEM (2010), 1 στις 3 κοινωνικές επιχειρήσεις υποστηρίζουν ότι εισάγουν ένα νέο προϊόν στην αγορά ενώ το ίδιο ποσοστό υποστηρίζει ότι εισάγει ένα καινοτόμο τρόπο παραγωγής. Επιπλέον, το 48% των

κοινωνικών επιχειρηματιών στην Ελλάδα πιστεύουν ότι λειτουργούν για ένα τμήμα της αγοράς ή πελατών.

Το 2009 τα ποσοστά των κοινωνικών επιχειρήσεων ανά φύλο είναι τα ακόλουθα. Η Ελλάδα βρίσκεται στην 7η θέση με ποσοστό 1,9% του συνολικού πληθυσμού να απασχολείται στα πρώιμα στάδια της επιχείρησης ενώ το πρώτο κράτος έχει 4,3%. Επιπλέον, το ποσοστό των ανδρών είναι 1,3% και των γυναικών 0,6%.

Πέραν αυτού, στην Ελλάδα, η πλειοψηφία των κοινωνικών επιχειρηματικών δεν ανέπτυξε άλλου τύπου επιχειρηματική δραστηριότητα πέραν της κοινωνικής επιχείρησης. Την ίδια στιγμή, 7 στα 10 «κοινωνικά ενεργά» άτομα συνδυάζουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα με τη μισθωτή εργασία σε άλλο εργοδότη. Οι τοπικές επιχειρήσεις με κοινωνικά ή περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά διαφέρουν όσον αφορά τις σχέσεις εργασία του απασχολούμενου προσωπικού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά την καθολική κάλυψη του Ελληνικού πληθυσμού στην υγειονομική και κοινωνική φροντίδα του δημόσιου τομέα, η πλειοψηφία των δραστηριοτήτων των κοινωνικών τομέων εστιάζει στην υγεία και στην κοινωνική φροντίδα. Μία εξήγηση γι' αυτό δίνεται από το εύρημα ότι οι ανάγκες του πληθυσμού δεν καλύπτονται από το Εθνικό Σύστημα Υγείας και τις εθνικές υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας. Επιπλέον, φαίνεται ότι ένας αριθμός φορέων και μετόχων εφαρμόζουν προγράμματα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα και προσπαθούν να βρουν τρόπους (επίσημους ή ανεπίσημους) για να δημιουργήσουν συνεργασίες και φορείς που θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν την πολυδιάστατη προσέγγιση που απαιτείται γι' αυτά τα προβλήματα. Η ανάγκη για μία ευρύτερη δομή ανθρωπίνων πόρων σε τοπικό επίπεδο και συνδυασμένες συνεργασίες (και δίκτυα) που αφορούν μη θεσμικούς και ενδιαφερόμενους φορείς, υπήρξε ένα σημαντικό θέμα ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια. Η πλειοψηφία αυτών των οργανισμών που δημιουργούνται από την κοινωνία των πολιτών ως κύριο φορέα, προκειμένου να ανταποκριθούν και να επιλύσουν τις ανάγκες των μελών τους, με άλλα λόγια, μη προσανατολισμένους στην αγορά, μη-κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Με την εξαίρεση των συνεταιρισμών, αυτές οι νομικές ρυθμίσεις δεν πληρούν τα κριτήρια του συνδυασμού της κοινωνικής αλληλεγγύης και της επιχειρηματικότητας που χαρακτηρίζει τους κοινωνικού τύπου οργανισμούς. Ειδικότερα, από τις υπάρχουσες πληροφορίες προκύπτει ότι τα κύρια είδη οργανισμών της κοινωνικής οικονομίας, τα οποία έχουν αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων

δεκαετιών, και χαρακτηρίζονται από επιχειρηματικό πνεύμα και κοινωνικό σκοπό, περιλαμβάνουν:

- Γυναικείοι συνεταιρισμοί (υπάρχουν περίπου 100 γυναικείοι αστικοί και αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί)
- Κοινωνικές επιχειρήσεις ως συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης (δεκαπέντε κοινωνικοί συνεταιρισμοί για άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας είναι ήδη σε λειτουργία) και
- Διάφοροι τύποι κοινωνικών επιχειρήσεων ενσωματωμένοι ως μη κερδοσκοπικές εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, αστικοί συνεταιρισμοί κ.ά., που σχηματίζεται από πρόσωπων που υπόκεινται σε διακρίσεις, συχνά σε συνεργασία με νομικές οντότητες.

Κατά συνέπεια, οι κύριες πρωτοβουλίες που μπορούν να θεωρηθούν ως Κοινωνικές Επιχειρήσεις (και με αυτή την έννοια, αντιπροσωπεύουν τους βασικούς τύπους της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων) είναι εκείνες που δημιουργήθηκαν λαμβάνοντας τη νομική μορφή των συνεταιρισμών και κυρίως, οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί που συστάθηκαν από γυναίκες στις αγροτικές περιοχές και τους κοινωνικούς συνεταιρισμούς που ιδρύθηκαν από άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία.

Και οι δύο τύποι έχουν ένα σαφή κοινωνικό σκοπό και χαρακτηρίζονται επίσης από μια επιχειρηματική ικανότητα (Ziomas D., Ketsetzopoulou M. and Bouzas N., 2001). Ειδικότερα, οι εν λόγω συνεταιρισμοί εξυπηρετούν το σκοπό της παροχής ευκαιριών εργασίας στα μέλη τους (που για ορισμένους λόγους, αποκλείονται από τις παραδοσιακές εργασιακές ρυθμίσεις) μέσω της συλλογικής παραγωγής και παράδοσης των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες εμπίπτουν στην κατηγορία των κοινωνικών επιχειρήσεων που στοχεύουν στην καταπολέμηση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού, κυρίως μέσω δραστηριοτήτων εργασιακής ολοκλήρωσης.

Οι οικονομικοί και κοινωνικοί στόχοι και των δύο τύπων συνεταιρισμών προέρχονται από τις αρχές της ίσης συμμετοχής, αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας μεταξύ των μελών τους και θέτουν την ίδια βαρύτητα στον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό. Στην περίπτωση των αγροτουριστικών συνεταιρισμών, μπορεί αναμφίβολα να

ειπωθεί ότι αυτό το συγκεκριμένο είδος συνεταιρισμού αποτελεί μία πρωτοπόρο πρωτοβουλία σε αυτό το είδος δραστηριότητας, ακόμη και για τα πρότυπα της ΕΕ, οι πρωτοβουλίες αυτές αντανακλούν νέους τρόπους για την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών (αναβάθμιση της κοινωνικής θέσης των γυναικών που ζουν σε αγροτικές περιοχές) και την ίδια στιγμή, αποτελούν πηγή νέων ευκαιριών απασχόλησης, και δημιουργίας εισοδήματος, όχι μόνο για τα ίδια τα μέλη, αλλά και για την τοπική κοινότητα, που υποστηρίζοντας κατ'αυτό τον τρόπο την τοπική ανάπτυξη.

Όσον αφορά τους συνεταιρισμούς που ιδρύθηκαν από άτομα με ειδικές ανάγκες, η λειτουργία τους έχει ήδη παράσχει την ευκαιρία στα μέλη τους να επανακτήσουν τις κοινωνικές και «αχρησιμοποίητες» δεξιότητες ή να αναπτύξουν νέες επαγγελματικές δεξιότητες μέσω on-the-job training και εργασιακής εμπειρίας. Η λειτουργία τους έχει επίσης βοηθήσει την πλειοψηφία των μελών τους, οι οποίοι ήταν ασθενείς των ψυχιατρικών νοσοκομείων, στο να έχουν μια ανεξάρτητη ζωή, είτε σε διαμερίσματα είτε με τις οικογένειές τους.

Άλλο ένα νέο χαρακτηριστικό αυτού του τύπου κοινωνικής επιχείρησης είναι ότι σε αντίθεση με τους άλλους τύπους συνεταιρισμών όπου η ιδιότητα του μέλους συντίθεται από ένα μόλις τύπου μετόχου, η δημιουργία του προϋποθέτει μία ευρεία συνεργατική σχέση η οποία αποτελείται από τρεις κύριες κατηγορίες: άτομα με προβλήματα στην ψυχική τους υγεία, επαγγελματίες ψυχικής υγείας και άλλα άτομα και φορείς από την τοπική κοινότητα.

Επιπλέον, το γεγονός ότι οι δραστηριότητες των συνεταιρισμών εντοπίζονται εντός της κοινότητας και ότι οι συνεταιρισμοί διοργανώνουν σε τακτική βάση πολιτιστικά δρώμενα οδήγησε στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για άλλες ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού για τις οποίες μεριμνούν άλλοι επαγγελματίες των κοινωνικών υπηρεσιών για το σχηματισμό συνεταιρισμών ειδικού σκοπού.

3.4 Κοινωνική Οικονομία – Ελλάδα – Χρηματοδότηση

Η οδηγία 2014/24 εισάγει νέες κοινωνικές προϋποθέσεις για καινοτόμες δημόσιες συμβάσεις υπέρ των κοινωνικών επιχειρήσεων και κοινωνικά ευαίσθητων επιχειρήσεων. Ως μέρος της δουλειάς που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο «Ομάδα Εμπειρογνομόνων για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» (Group of Experts on Social Entrepreneurship - GECES) παρήχθη και δημοσιεύθηκε μία καινοτόμος μεθοδολογία για τη μέτρηση των κοινωνικών επιπτώσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις δημόσιες επενδύσεις αλλά και την τραπεζική χρηματοδότηση. Ο Ν. 4019/2011 για την Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα έχει ενσωματώσει την «Κοινωνική Ρήτρα» στην Ελληνική νομοθεσία.

Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για τα πιστωτικά όρια και ειδικά για τις επενδύσεις κεφαλαίων που στοχεύουν σε κοινωνικές εξωτερικότητες, προκειμένου η ελληνική κοινωνία να ξεπεράσει την κρίση ανέπαφη. Τα Ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας (EUSEFs – European Social Entrepreneurship Funds) είναι καλά οργανωμένες ηθικές τράπεζες, που δραστηριοποιούνται στην ενιαία αγορά με στόχο την χρηματοδότηση του τμήματος της ιδιωτικής οικονομίας, το οποίο έχει δεσμευτεί σε δημόσιους, κοινωνικούς ή συλλογικούς στόχους. Είναι καιρός τα EUSEFs να εφαρμοσθούν στην Ελλάδα έστω πιλοτικά.

Αντιλαμβανόμενη την πιεστική ανάγκη για μία αλλαγή παραδείγματος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισήγαγε το SOCIAL BUSINESS INITIATIVE το 2011 και το SOCIAL INVESTMENT PACKAGE το 2013. Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα HORIZON 2020 αναμένεται να λειτουργήσει ως ο βασικός μηχανισμός για τη χρηματοδότηση της κοινωνικής καινοτομίας ενεργοποιώντας 80 δισεκατομμύρια Ευρώ και θα καλύψει την περίοδο 2014-2020. Το πρόγραμμα αυτό είναι υποστηρικτικό της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» σύμφωνα με την οποία η έρευνα και η καινοτομία είναι βασικοί μοχλοί ανάπτυξης και αντιμετώπισης σημαντικών κοινωνικών προκλήσεων. Το πρόγραμμα βασίζεται σε 3 άξονες που είναι οι ακόλουθοι:

- **Επιστημονική Αριστεία.** Στόχος είναι η προσέλκυση στην Ευρωπαϊκή Ένωση των καλύτερων επιστημόνων.

- Βιομηχανική Υπεροχή: Αφορά στρατηγικές επενδύσεις σε τεχνολογικούς τομείς αιχμής όπως είναι η νανοτεχνολογία αλλά και η δημιουργία καινοτόμων επιχειρήσεων.
- Κοινωνικές Προκλήσεις: Υπάρχουν σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις όπως η γήρανση του πληθυσμού, η κλιματική αλλαγή και η εξάντληση των ενεργειακών πόρων. Το πρόγραμμα στοχεύει στην αντιμετώπιση αυτών των κοινωνικών προκλήσεων.

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης είναι το Εθνικό Σημείο Επαφής για το “Horizon 2020” και το οποίο υποστηρίζει τους ελληνικούς φορείς προκειμένου να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.

Μαζί, το νεοσυσταθέν Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων θα μοχλεύσει έως 315 δισεκατομμύρια δημόσιων-ιδιωτικών επενδύσεων σε μια σειρά από υποσχόμενους τομείς. Κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020 οι Ελληνικές Περιφέρειες καλούνται να διαχειριστούν ένα μέρος του συγχρηματοδοτούμενου με την ΕΕ προϋπολογισμού. Υπάρχει πολύς σκεπτικισμός σχετικά με την πραγματική επιχειρησιακή τους ικανότητα. Η απορροφητικότητα σε περιόδους έντονης κρίσης είναι ένα πολιτικό και τεχνικό στοίχημα. Η προηγούμενη χρηματοδότηση της ΕΕ δεν απέδωσε βέλτιστα και βιώσιμα αποτελέσματα στην Ελλάδα. Οι επενδύσεις μετατράπηκαν σε οικογενειακούς προϋπολογισμούς και σε πληθωριστικό χρήμα. Χρειάζεται να γίνει πολλή δουλειά προκειμένου να υπάρχουν καλύτερα στοχευμένες χρηματικές ροές και πιο αξιόπιστος έλεγχος και γραπτές αποδείξεις.

3.5 Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Οικονομία

Η Κοινωνική Οικονομία περιλαμβάνει τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις και Συνεταιρισμούς (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.-ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) που είναι οι ακόλουθοι:

- 1) Οι διάφοροι τύποι ενώσεων που βασίζονται στην αυτο-οργάνωση και αυτοδιαχείριση των πολιτών.
- 2) Οι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί και οι Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Επιχειρήσεις.
- 3) Η εθελοντική προσφορά υπηρεσιών, έχοντας ως βάση την αλληλεγγύη και τη συνεργασία.

Στόχος της Κοινωνικής Οικονομίας αποτελεί η κάλυψη «κενών χώρων» αναφορικά με τη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών, κυρίως κοινωνικής φύσης, των οποίων τόσο η παραγωγή όσο και η διανομή, κυρίως, από ιδιωτικές εταιρείες θεωρείται ότι είναι ασύμφορη και πολλές φορές δεν είναι εύκολο από το κράτος να τις παράσχει (Chastaoglou, 2008). Απασχολούν δυναμικό που προέρχεται κατά κύριο λόγο από ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες έχοντας ως στόχο το συμφέρον ολόκληρης της κοινωνίας.

Οι ευκαιρίες απασχόλησης σε τομείς της Κοινωνικής Οικονομίας είναι αρκετές για παράδειγμα έχουν δημιουργηθεί 450.000 νέες θέσεις εργασίας στη Γαλλία και 11.000.000 συνολικά στην Ευρώπη, απασχολώντας ιδιαίτερα άτομα που προέρχονται από τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Οι δομές Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας λειτουργούν συμπληρωματικά και δεν μπορούν να αντικαταστήσουν το ισχυρό κοινωνικό κράτος, που είναι βασική προϋπόθεση ως προς την αποτελεσματικότητα των δράσεών τους.

Ένας δυνατός Τρίτος Τομέας συνοδευόμενος από απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, διοικητικού και φορολογικού τύπου, θα βοηθήσει ουσιαστικά στη σημαντική μείωση της ανεργίας, ιδιαίτερα των ευπαθών κοινωνικά ομάδων στην περιφέρεια, στην επίτευξη ισόρροπης ανάπτυξης στην περιφέρεια, καθώς και στην συνοχή της κοινωνίας, που έχουν οριστεί από την Ελληνική αυτοδιοίκηση ως ύψιστη εθνική προτεραιότητα.

Οι προτεινόμενες δράσεις βάσει των σημερινών συνθηκών στην Ελλάδα είναι οι ακόλουθες:

- 1) Ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο – καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ολοκλήρωσης του πλαισίου με ρυθμίσεις που να είναι ευνοϊκές.
- 2) Παρατηρείται ως πρόβλημα η έλλειψη υποστήριξης και συμβουλευτικής στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας ως εκ τούτου, πρέπει να εξασφαλισθεί η συνέχεια στις υπάρχουσες δομές.
- 3) Η χρηματοδότηση δεν είναι επαρκής, θα λέγαμε ότι είναι μάλλον ανεπαρκής. Χρειάζεται λοιπόν να υπάρξει ένα νομοθετικό πλαίσιο για εναλλακτικές πιστώσεις, όπως επίσης και ένα ειδικό ταμείο εγγυοδοσίας, τα δε υπάρχοντα χρήζουν αναπροσαρμογής.
- 4) Δεν υπάρχουν αρκετά εξειδικευμένα στελέχη και χρειάζεται να ληφθούν μέτρα για τη δημιουργία αυτών.
- 5) Δεν υπάρχει πρόβλεψη για τα άτομα με αναπηρία και πως αυτά μπορούν να ενταχθούν σε δράσεις της Κοινωνικής Οικονομίας – Επιτακτική ανάγκη ύπαρξης ειδικών στελεχών σε ΟΑΕΔ, ΚΠΑ και χρειάζεται συνεχή υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία στον επαγγελματικό χώρο κ.λ.π.
- 6) Υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες στην δικτύωση και εκπροσώπηση της κοινωνικής οικονομίας. Πρέπει οπωσδήποτε να συγκροτηθεί ένας φορέας εκπροσώπησης ο οποίος να έχει παρουσία στην περιφέρεια και να διοργανώνει ημερίδες κλπ.
- 7) Ο δημόσιος τομέας με την τοπική αυτοδιοίκηση δεν συνεργάζονται με ομαλό τρόπο – Είναι απαραίτητο να υπάρχουν συμβάσεις προνομιακού τύπου για την προμήθεια προϊόντων και υπηρεσιών – Θα πρέπει να αξιοποιηθεί η Οδηγία 18/2004 και το Π.Δ.60/2007 τα οποία θεσπίζουν για τους διαγωνισμούς αλλά και τις συμβάσεις «κοινωνικά κριτήρια».

3.6 Τρέχουσες δυνατότητες υποστήριξης της Κοινωνικής Οικονομίας από την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Υπάρχουν σημαντικά γεγονότα που περιορίζουν σημαντικά το μέγεθος της παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όπως είναι η κρίση και το σημαντικό οικονομικό πρόβλημα της τοπικής αυτοδιοίκησης εξαιτίας των δανειακών συμβάσεων που έχει συνάψει η Ελλάδα.

Υπάρχει ένας αριθμός δυνατοτήτων στήριξης της Κοινωνικής Οικονομίας από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και ο οποίος είναι ο ακόλουθος:

- 1) Χρειάζεται να θεσπισθούν ειδικά κίνητρα τα οποία θα ενισχύουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα για παράδειγμα όπως συμβαίνει με τα προγράμματα Ολοκληρωμένης Αστικής ή Αγροτικής Ανάπτυξης.
- 2) Είναι απαραίτητη η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας (όπως συμβαίνει σε όλες τις τοπικές επιχειρήσεις) μέσα από τις δομές υποστήριξης που παρέχονται ήδη από τους ΟΤΑ για την τοπική ανάπτυξη.
- 3) Φορείς υλοποίησης Προγράμματος ΤΟΠ.Ε.ΚΟ (ΕΠ.ΑΝ.Α.Δ. –ΟΑΕΔ). Το πρόγραμμα ΤΟΠ.Ε.ΚΟ (Τοπικές Δράσεις Κοινωνικής Ένταξης για Ευάλωτες Ομάδες) έχει ως στόχο την επανένταξη στην εργασία ανέργων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Οι δράσεις του συμπεριλαμβάνουν την κινητοποίηση των τοπικών φορέων για να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης. Οι δράσεις αυτές είναι πανελλαδικές και στόχος είναι οι άνεργοι να τοποθετηθούν σε ήδη υπάρχουσες θέσεις εργασίας, να ιδρύσουν επιχειρήσεις που να αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής που μένουν, να αποκτήσουν τις προϋποθέσεις επιχορήγησης από άλλα επενδυτικά προγράμματα και τέλος να αποκτήσουν τις δεξιότητες που ζητούν οι τοπικές επιχειρήσεις. Ο προϋπολογισμός είναι 60.000.000 Ευρώ και οι δράσεις υλοποιούνται από Αναπτυξιακές Συμπράξεις με τη μορφή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας όπου συμμετέχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς.

Ως ευάλωτες κοινωνικές ομάδες ορίζονται, σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι ακόλουθες:

- Μακροχρόνια άνεργοι άνω των 45 ετών με χαμηλά τυπικά προσόντα
- Άτομα με αναπηρία
- Γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας
- Γυναίκες / Άντρες θύματα trafficking
- Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών
- Μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες
- Άτομα με θρησκευτικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες ευρισκόμενα σε κατάσταση φτώχειας/απειλούμενα από φτώχεια
- Αιτούντες άσυλο
- Αποφυλακισθέντες
- Πρώην χρήστες ουσιών
- Οροθετικοί
- Άστεγοι
- Άτομα ευρισκόμενα σε κατάσταση φτώχειας/απειλούμενα από φτώχεια
- Άτομα που υπόκεινται σε διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή/και λόγω ταυτότητας κοινωνικού φύλου

Η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης μπορεί να συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα:

- 1) Ενημέρωση σχετικά με την πιθανότητα χρηματοδότησης μιας επιχείρησης
- 2) Βοήθεια στην υποβολή φακέλων για εύρεση χρηματοδότησης
- 3) Πληροφόρηση για το κατά πόσο η επιχείρηση μπορεί να βρει χρηματοδότηση για να δημιουργήσει θέσεις εργασίας
- 4) Πληροφόρηση σχετικά με το τι ειδικότητες έχουν οι άνεργοι έχοντας ως απώτερο στόχο την εύρεση των κατάλληλων θέσεων εργασίας
- 5) Βοήθεια στο να διοργανωθούν ενημερωτικές συναντήσεις για θέματα συγκεκριμένου σκοπού και ενδιαφέροντος.

3.7 Λόγοι της ελλιπούς ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας στην Ελλάδα

Μία από τις κυριότερες αιτίες ελλιπούς ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα ήταν λόγω της υπερβολικής ανάπτυξης και έμφασης που δόθηκε στον ευρύτερο δημόσιο τομέα εξαιτίας του οποίου σε πολλές περιπτώσεις η κοινωνική οικονομία με έμμεσο τρόπο μπήκε στο κρατικό άρμα.

Παραμένοντας στο ίδιο θέμα, και σε ότι σχετίζεται με τις αιτίες της έλλειψης ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας, συναντάμε και την άνιση διάρθρωση της Ελληνικής οικονομίας. Η υπερβολική ανάπτυξη του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα είχε ως συνέπεια την ανάπτυξη ενός κρατικοδίαιτου ιδιωτικού τομέα. Αυτή η άρρηκτα συνδεδεμένη σχέση μεταξύ κρατικού και ιδιωτικού τομέα στην χώρα μας στραγγάλισε, σχεδόν μέχρι το βαθμό του πλήρους εκμηδενισμού, την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων. Όλοι οι τομείς του δημοσίου (στενός και ευρύτερος) αλλά και η τοπική αυτοδιοίκηση ήταν θεσμικά άκαμπτοι σχετικά με τη δημιουργία νέων κοινωνικών επιχειρήσεων (π.χ. επεξεργασία απορριμμάτων, διαχείριση φυσικών πόρων, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κ.λ.π.).

Στις μέρες μας, πιο πολύ από ποτέ άλλοτε, ο ρόλος της κοινωνικής οικονομίας είναι απαραίτητος για να δημιουργηθεί ένα καινούριο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης και να επιτευχθεί διέξοδος από την κρίση. Για παράδειγμα θα αναφέρουμε μερικές συγκεκριμένες πρόσφατες επιτυχίες προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση όπως είναι οι πωλήσεις αγροτικών προϊόντων σε κατοίκους των αστικών κέντρων.

3.8 Θέσεις Εργασίας – Απασχόληση – Κοινωνική Οικονομία

Οι μελέτες έδειξαν ότι στην Ελλάδα υπάρχουν 8.400 συνεταιρισμοί οι οποίοι διαθέτουν 950.000 μέλη, οι εθελοντικές οργανώσεις ανέρχονται σε 1.500 – 2.000 όπου μόνο οι 200 – 300 είναι ενεργές ειδικότερα σε περιβαλλοντικά θέματα. Υπάρχουν επίσης πολλοί γυναικείοι συνεταιρισμοί, μονάδες θεραπείας σε ψυχιατρικά νοσοκομεία συνεταιριστικού χαρακτήρα, λίγες ΚοινΣΠΕ και αρκετές οργανώσεις που έχουν μικτό χαρακτήρα έχοντας ως νομική μορφή τα σωματεία, τις αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, τα ιδρύματα καθώς και ενώσεις προσώπων.

Οι περισσότερες από αυτές τις οργανώσεις έχουν ως αντικείμενο την κοινωνική ένταξη ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται στο περιθώριο έχοντας ως στόχο την οικονομική υποστήριξή τους (Austrian Institute for SME Research, 2007, σελ. 155-175, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, 2011). Πιο συγκεκριμένα τα έτη 2002 και 2003, τα άτομα που εργάζονταν ως μισθωτοί σε συνεταιρισμούς, ενώσεις και άλλους οργανισμούς της κοινωνικής οικονομίας ανέρχονταν σε 69.834. Ειδικότερα τα 57.000 εξ αυτών απασχολούνταν σε ενώσεις (σωματεία, σύλλογοι, ιδρύματα κτλ) ενώ οι 12.345 απασχολούνταν σε συνεταιρισμούς ενώ στα ταμεία αλληλασφάλισης υπήρχε το 2000 ένας οργανισμός στον οποίο εργάζονταν 489 άτομα.

Σε σχέση με το σύνολο των μισθωτών (2.380.206 σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat) απασχολούνταν σε οργανισμούς της κοινωνικής οικονομίας το 2,9% του συνόλου και ήταν το 1,81% σε σχέση με το σύνολο του απασχολούμενου οικονομικά ενεργού πληθυσμού ηλικίας 16-65 ετών οι οποίοι ανέρχονταν σε 3.832.994 (Eurostat, 2002). Σε σχέση με το σύνολο της αμειβόμενης απασχόλησης το ποσοστό ανέρχονταν στο 3,3% (CIRIEC, 2005 & 2007, Austrian Institute for SME Research, 2007, σελ. 155-175). Εάν κατηγοριοποιηθεί αυτό το ποσοστό βλέπουμε ότι το 17% εργάζονταν σε συνεταιρισμούς, το 81% απασχολούνταν σε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και το εναπομείναν 2% εργάζονταν σε αμοιβαίου οφέλους οργανισμούς (Greffé, 2003, σελ. 189-217).

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας διενήργησε επίσης το 2005 μία έρευνα για την κοινωνική οικονομία και τη συμβολή των κοινωνικών επιχειρήσεων στην απασχόληση (Γείτονα et al., 2005). Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι ενώ οι οργανισμοί της κοινωνικής οικονομίας έχουν προβλήματα, ωστόσο οι οργανισμοί αυτού του τύπου συνεισφέρουν θετικά στην απασχόληση. Ο σκοπός της έρευνας ήταν να καταγράψει τόσο το προφίλ όσο και τις απόψεις των ατόμων που στελεχώνουν κοινωνικές επιχειρήσεις και φορείς. Το δείγμα αποτελούνταν από 89 φορείς. Οι φορείς αυτοί χωρίζονταν σε σωματεία (20), μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (15), εθελοντικοί οργανισμοί (18), συνεταιρισμοί και ταμεία αλληλοβοήθειας (8), κοινωφελή ιδρύματα (13), κοινωνικές επιχειρήσεις (15). Η έρευνα κατέγραψε 1595 εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης, με καθεστώς μερικής απασχόλησης εργάζονταν 611 άτομα ενώ εθελοντές ήταν 5.591. Σημαντικό είναι να επισημανθεί ότι η αναλογία των εργαζόμενων – εθελοντών ήταν 1:2,5. Ακόμα σημαντικότερο είναι το γεγονός ότι οι οργανισμοί αυτοί είχαν ως στόχο να δημιουργήσουν 1.400 περίπου νέες θέσεις εργασίας στα προσεχή έτη. Σε ένα μακροπρόθεσμο ορίζοντα και με βάση το γεγονός ότι οι συνθήκες θα ήταν ευνοϊκές, η απασχόληση θα αυξάνονταν κατά περίπου 60%!

Τα ευρήματα της έρευνας του Πανεπιστημίου έδειξαν ότι οι οργανισμοί της κοινωνικής οικονομίας στηρίζουν θετικά τόσο την ελληνική οικονομία, είναι διοικητικά και διαχειριστικά πιο ευέλικτοι σε σχέση με το δημόσιο τομέα, όχι μόνο υποστηρίζουν αλλά και ενθαρρύνουν τον εθελοντισμό και το κυριότερο όλων μπορούν να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. Κάτι τέτοιο όμως δεν συνεπάγεται ότι η βιωσιμότητα των φορέων αυτών μέσα από την επιχειρηματική τους δραστηριότητα δεν εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το κράτος.

Το Πάντειο Πανεπιστήμιο και πιο συγκεκριμένα το Γραφείο Διασύνδεσης πραγματοποίησε έρευνα το 2005 (Ζάννης και Δεμαθάς, 2005). Το δείγμα αποτελούνταν από 56 Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και απασχολούσαν έκαστη τουλάχιστον δύο άτομα. Παρά το γεγονός ότι το δείγμα ήταν μικρό, τα άτομα που εργάζονταν σε αυτές ήταν της γνώμης ότι το προσωπικό θα έπρεπε να αυξηθεί κατά 21,4% τουλάχιστον προκειμένου να έχουν μία εύρυθμη λειτουργία ενώ το 67,2% ήταν της άποψης ότι επιπλέον προσωπικό ήταν απαραίτητο. Οι οργανισμοί αυτοί ήδη είχαν κάνει τις απαραίτητες ενέργειες εύρεσης προσωπικού και ήδη τις νέες θέσεις εργασίας θα τις ανακοίνωναν.

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) διενήργησε έρευνα το 2010 η οποία εξέταζε το βαθμό δυναμικότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν θετικά τόσο στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη γενικότερη ανάπτυξη της οικονομίας αλλά και στην προσφορά καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Παρατηρήθηκε επίσης ότι οι μισές κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν τη μορφή μη κερδοσκοπικού οργανισμού και το 70% του προσωπικού που απασχολείται σε αυτές εργάζονται και αλλού έχοντας και άλλες δραστηριότητες που δεν εντάσσονται στην κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Προβλέπεται ότι τα επόμενα πέντε χρόνια όλο και περισσότεροι άνθρωποι θα εργασθούν σε μία κοινωνική επιχείρηση και αναμένεται να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Αναφορικά με τα πρόσφατα προγράμματα για την τοπική ανάπτυξη και την κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι το τέταρτο πρόγραμμα που εφαρμόζεται σε επίπεδο Δήμων είναι το « Εθνικό Δίκτυο Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας » .

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος είναι να προσληφθούν άνεργοι στις ήδη υπάρχουσες ή σε νέες κοινωνικές δομές των Δήμων οι οποίες προμηθεύουν προϊόντα ή υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα όπως είναι για παράδειγμα τα κοινωνικά παντοπωλεία, τα συσσίτια, τα κοινωνικά φαρμακεία και ιατρεία, τα κέντρα υποδοχής αστέγων κτλ.

Η υλοποίηση του προγράμματος γίνεται από οργανισμούς που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα καθώς και από φορείς της κοινωνικής οικονομίας π.χ. ΜΚΟ, σωματεία κτλ. Αυτοί οι οργανισμοί και οι φορείς θα πρέπει σε συνεργασία με τους ΟΤΑ (πρώτου και δεύτερου βαθμού) και ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ να υλοποιήσουν το πρόγραμμα και να πραγματοποιήσουν δράσεις που να είναι κοινωφελούς και κοινωνικής φύσης.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 28.771.000 Ευρώ (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, 2013γ). Στόχος του προγράμματος είναι να δημιουργηθούν νέες κοινωνικές δομές ή ακόμα και να συνεχισθεί η λειτουργία των υπαρχόντων κοινωνικών δομών οι οποίες δίνουν υπηρεσίες σε άτομα που βρίσκονται στο όριο της φτώχειας ή είναι ήδη φτωχά, σε αστέγους και ευρύτερα σε ομάδες του πληθυσμού που είναι ευπαθείς (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, 2013γ).

Ιδιαίτερης σημασίας και βαρύτητας είναι ο σχεδιασμός για μία γενικότερη συνολική στρατηγική ανάπτυξης στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020 (Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, 2013). Η Ελλάδα δεν έχει παύσει τις διαπραγματεύσεις της με τους Ευρωπαίους και την ίδια στιγμή έχει ξεκινήσει τη δημόσια διαβούλευση με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς εταίρους καθώς και τις περιφερειακές, τοπικές και εθνικές υπηρεσίες. Η δημόσια διαβούλευση έχει ως στόχο να προετοιμασθεί η Σύμβαση Εταιρικής Σχέσης δηλ. «του νέου ΕΣΠΑ» για να εφαρμοσθεί η «Πολιτική της Συνοχής» στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020.

4. Μελέτες Περίπτωσης ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

Δίκτυο Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης

Το συγκεκριμένο δίκτυο υπάγεται στο Δήμο Γαλασίου. Το τμήμα παρέχει ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, κοινωνιολόγους και διοικητικούς. Αναλαμβάνει να στηρίξει τους δημότες Γαλασίου αναξερέτως ηλικίας, φύλου ή καταγωγής. Οι δράσεις του είναι:

- Ψυχοκοινωνική υποστήριξη
- Ψυχολογική υποστήριξη
- Διοργάνωση κοινωνικών ερευνών και μελετών
- Πρόγραμμα κοινωνικής μέριμνας
- Γραφείο συμβουλίων και λοιπών κοινωνικών θεμάτων
- Εθελοντισμός

Περιεκτικά για την κάθε δράση.

- Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη

Παρέχεται συμβουλευτικές ή θεραπευτικές συνεδρίες σε άτομα, ομάδες και οικογένειες. Διενεργεί ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Παρέχεται στην οικογένεια στήριξη σε επίπεδο ψυχολογικό, κοινωνικό και

συμβουλευτικό.Ο γενικός πλυθησμός ή συγκεκριμένες ομάδες στόχου,όπως είναι οι άνεργοι,μονογονεϊκές οικογένειες,φροντιστές ψυχικά σαθαιών κτλ, λαμβάνουν άμεση πληροφόρηση/ενημέρωση και γενική ψυχοκοινωνική συμβουλευτική. Στηρίζει ψυχοκοινωνικά στα σχολεία μαθητές,γονείς αλλά και εκπαιδευτικούς.Διασυνδέεται με την κοινότητα και φορείς με στόχο την ανάπτυξη κοινών δράσεων.Και τέλος φροντίζει οι Δομές να ενισχύουν τα ΑΜΕΑ και την οικογένεια.

- Ψυχολογική Υποστήριξη

Όλοι οι δημότες και κάτοικοι Γαλατσίου μπορούν να κάνουν αίτημα και πραγματοποιείται ατομική,οικογενειακή και ομαδική συμβουλευτική σε άτομα που εκφράζουν το αίτημα με δική τους πρωτοβουλία ή συνεργάζεται με την οικογένεια ή τον κηδεμόνα ενός ατόμου που αδυνατεί να εκφράσει το συγκεκριμένο αίτημα.Υπάρχει συνεργασία με τους φορείς ψυχικής υγείας για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.Τέλος,διεξάγει συμβουλευτικές ή θεραπευτικές συνεδρίες σε άτομα ή ομάδες.

- Διοργάνωση κοινωνικών ερυνών και μελετών

Μελετά κοινωνικά φαινόμενα και υποβάλει σχέδιο δράσης,όταν απαιτείται.Αναπτύσει κοινές δράσεις ανάμεσα στην υπηρεσία,φορείς και κοινότητα.Και σχεδιάζει,είσηγείται και μεριμνά σε δράσεις που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων.

- Προγράμματα κοινωνικής μέριμνας

Παρέχονται σε ευπαθείς ομάδες με την λειτουργία κοινωνικού παντοπωλείου τα είδη πρώτης ανάγκης.Οικονομικές ενισχύσεις (για επείγουσες και αιφνίδιες καταστάσεις) και πρόγραμμα θερινής σίτισης απόρων.Εκδίδει πιστοποιητικά οικονομικής αδυναμίας και κοινωνικής αδυναμίας για την έκδοση βιβλιάριου υγείας για τους ανασφάλιστους.

- Γραφείο συμβουλευτικών και υπόλοιπων κοινωνικών θεμάτων

Γραφείο ισότητας των φύλων.Πραγματεύεται την υποδοχή των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και παρέχει συμβουλευτική στήριξη.

Τέλος, ανάμεσα στις δράσεις της υπηρεσίας είναι και οι δράσεις για την παραβατικότητα και την ένταξη των μεταναστών (σε συνεργασία με το τοπικό συμβούλιο μεταναστών).

Ηλιαχτίδα

Η Ηλιαχτίδα είναι ένας οργανισμός που βοηθάει άτομα με ειδικές ανάγκες να βρουν απασχόληση, να ενταχθούν στην κοινωνία μέχρι και να συνταξιοδοτηθούν. Οι οικογένειες των ανθρώπων αυτών εμπιστεύονται τον οργανισμό που αφιλοκερδώς τους απασχολεί σε δραστηριότητες εργασιοθεραπείας, τους στηρίζει ψυχολογικά και εκπαιδευτικά και τέλος τους προτρέπουν να δημιουργούν αξιοποιώντας όλα τα ταλέντα τους. Υπάρχει συνεργασία με το Άσυλο Ανιάτων Αγιάσου και με το νοσοκομείο Μυτιλήνης.

Στο εργαστήρι δημιουργούν:

- Κατασκευή εποχιακών καρτών και ημερολογίων
- Κατασκευή χρηστικών αντικειμένων-σουπλά
- Χειροποίητα διακοσμητικά-κηροπήγια, κορνίζες
- Τεχνική Papier mache
- Κατασκευή χειροποίητων προσκλητήριων (γάμων-βαπτίσεων) κατόπιν παραγγελιών
- Απασχόληση των ΑΜΕΑ στην παραγωγή χειροποίητου ανακυκλωμένου χαρτιού

Μερικές από τις δημιουργίες:

- Χειροποίητα προσκλητήρια γάμου, μπομπονιέρες, άλμπουμ
- Χειροποίητα προσκλητήρια βάπτισης, μπομπονιέρες
- Χειροποίητες κάρτες
- Χειροποίητα ημερολόγια

- Χειροποίητα κοσμήματα
- Χειροποίητα κομπολόγια
- Χειροποίητα γούρια
- Χειροποίητα σαπούνια
- Πίνακες ζωγραφικής
- Τεχνική Papier-Machie

DeepGreece

Με έδρα την Ανδρίτσaina του Δήμου Ανδρίτσαινας-Κρεστένων ,της περιφερειακής ενότητας νομού Ηλείας ο κοινωνικός συνεταιρισμός υπάρχει για την ανάπτυξη,προώθηση κ προβολή του τόπου.Πιο συγκεκριμένα:

Ο συναιτερισμός παράγει προϊόντα και παρέχει υπηρεσίες με σκοπό την συλλογική εκπλήρωση αναγκών όπως παροχές κοινής ωφέλειας,αξιοποίηση τοπικών προϊόντων,διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων, πολιτισμό, περιβάλλον, οικολογία ακόμα και εκπαίδευση.Για να το πετύχει αυτό ο συναιτερισμός πράττει οποιαδήποτε μορφή οικονομικής δραστηριότητας τύπου όπως παραγωγικού,καταναλωτικού,εμπορικού,μεταφορικού,τουριστικού,οικοδομικού,αναπτυξιακού,κοινωνικού,εκπαιδευτικού ή πολιτιστικού.

Ο συναιτερισμός εξειδικεύεται στις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Δημιουργία ντοκιμαντέρ για την διαφήμιση της υπαίθρου στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια κοινότητα.
- Κινηματογραφική διαφήμιση για τα προϊόντα του τόπου και τις υπηρεσίες τουρισμού.
- Συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη των ορεινών περιοχών και των τουριστικά υποβαθμισμένων.

- Ανάδειξη αγνώστων αρχαιολογικών και μυθολογικών χώρων και ιστορικών μνημείων, στο ευρύ κοινό.
 - Συμβουλεύει και καθοδηγεί επιχειρήσεις ώστε να αναπτυχθούν τουριστικά με συνεργασίες καινοτομίες και αειφορία.
 - Υλοποίηση και προώθηση καινοτόμων προγραμμάτων για την κατάρτιση σε θέματα αγροτουρισμού/οικοτουρισμού, επιχειρηματικότητας, νέων τεχνολογιών, δικτύωσης, ηλεκτρονικού επιχειρείν καθώς και σε θέματα ευρύτερου πολιτισμού, πολιτιστικού και αθλητικού ενδιαφέροντος.
 - Η εκπαίδευση των αγροκτηνοτρόφων έτσι ώστε με την χρήση GPS να έχουν καλύτερο έλεγχο των κοπαδιών.
 - Την ανάπτυξη τηλεμετρικών τεχνολογιών για την αυτόματη κατεύθυνση και συγκέντρωση των ζώων σε επιλεγμένες τοποθεσίες.
 - Εκπαίδευση των κτηνοτρόφων στις διαδικτυακές πωλήσεις της διεθνούς αγοράς.
 - Την επαναπροσέγγιση των παραδοσιακών τρόπων παραγωγής
- Η λειτουργία του Συνεταιρισμού διέπεται απο κάποιες αρχές.
 - Μέσω της παραγωγής αγαθών ή παροχής υπηρεσιών ατομικού ή συλλογικού χαρακτήρα να προάγεται η κοινωνική ωφέλεια
 - Το κεφάλαιο είναι υποδιέστερο του ατόμου και της εργασίας
 - Τα κέρδη χρησιμοποιούνται στην ανάπτυξη της απασχόλησης
 - Προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης
 - Προστασία της βιοποικιλότητας και της χλωρίδας και πανίδας

Alternative Trade Network

Η συγκεκριμένη επιχείρηση είναι ένα δίκτυο, ηλεκτρονικό δίκτυο. Σκοπός είναι να προβάλλει και να προωθήσει προϊόντα, ιδέες, πληροφορίες και να φέρει μια αλλαγή στην νοοτροπία προς την εμπορική διαδικασία. Ο παραγωγός δεν είναι απρόσωπος, έχει όνομα, εικόνα και όνειρα και ο καταναλωτής το βλέπει και το στηρίζει.

Το δίκαι εμπόριο είναι πιο ανθρωποκεντρικό, πιο συλλογικό και εστιάζει στον παραγωγό και τον καταναλωτή.

Ο Σύλλογος πιστεύει ότι οι ταμπέλες εγκλωβίζουν την δημιουργικότητα και τις ικανότητες του ανθρώπου.Έτσι δεν υπάρχει CEO ή Marketing Director.Αποτελείται απο 5 ιδρυτικά μέλη ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2014 θα εντάσσονταν άλλα 3 μέλη.Τα 8 μέλη είναι ισότιμα στη λήψη αποφάσεων και ο καθένας έχει ορίσει τα πεδία δράσης του και τις αρμοδιότητές του.Τα υποστηρικτικά μέλη είναι επαγγελματίες που συμβάλλουν έμπρακτα με τις γνώσεις τους και τις εμπειρίες τους χωρίς να ανοίκουν ουσιςτικά στην επιχείρηση.

Η φιλοσοφία της επιχείρησης διέπεται απο τις 7 βασικές αρχές του δίκαιου εμπορίου,οι οποίες είναι:

- Μέχρι και ο οικονομικά ασθενέστερος παραγωγός έχει ίσες ευκαιρίες
- Υπάρχει απόλυτη διαφάνεια στις εμπορικές διαδικασίες και σχέσεις
- Δίνεται βοήθεια στον παραγωγό ώστε να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί αυτόνομα
- Πιστεύει στην ισότητα των φύλων αλλά και την κοινωνική ισότητα
- Ασφαλές και υγιές συνθήκες εργασίας
- Υποστηρίζει καλύτερες περιβαλλοντικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής

Η εμπορική δομή όπως είναι σήμερα έχει ως κέντρο της το προϊόν (τιμή,χαρακτηριστικά κτλ) ενώ οι άνθρωποι είναι κρυμμένοι πίσω απο φίρμες και αναγνωρίσιμα λογότυπα.Η διαδικασία αυτή αφήνει πολλά μελανά σημεία.Το ενναλακτικό εμπόριο έχει σκοπό να μετατοπιστεί ο άξονας στον παραγωγό.

Ως καταναλωτές έχουμε ανάγκη να ξέρουμε ποιός παράγει και υπο ποιές συνθήκες τα προϊόντα που καταναλώνουμε.Δεν είναι λίγες οι φορές που καταναλώνουμε βρώσιμα προϊόντα που δεν είναι αυτό που υποτίθεται πως είναι ή προϊόντα που δεν παράγονται υπο τις συνθήκες που νομίζαμε οτι παραγόντουσαν.Γνωρίζοντας όμως τον παραγωγό είμαστε σχεδόν σίγουροι για το τί καταναλώνουμε.

Ως παραγωγός αποκτάς φωνή για να μιλήσεις για την δουλειά σου,τα προβλήματα σου αλλά και να συζητήσουμε,να ζητήσουμε στήριξη και να μιλήσουμε για το μέλλον μας.Παρουσιάζοντας στον καταναλωτή την διαδικασία παραγωγής μπορούμε να διεκδικήσουμε μια δίκαιη τιμή για το προϊόν μας και της εργασία μας.

Η χώρα μας ως μέλος της Ε.Ε. θεωρείται αναπτυγμένη χώρα,παρά την οικονομικο-κοινωνική κρίση.Εστιάζει την προσοχή του οτι ακόμα και πριν την κρίση ο

παραγωγός που δραστηριοποιούνταν στον χώρο της Ελλάδας δεν είχαν ίσες ευκαιρίες με τον βορειο-κεντρικό Ευρωπαϊό παραγωγό.Ο σύλλογος αυτός προσπαθεί να ανατρέψει αυτή την κατάσταση.Το συγκεκριμένο δίκτυο υποστηρίζει οτι είναι σε θέση και μπορεί να χειριστεί την κατάσταση.Να στήσει ένα δίκτυο δίκαιου εμπορίου το οποίο είναι απόλυτα σχεδιασμένο στις ανάγκες και στις ιδιαιτερότητες της χώρας μας.Το δίκτυο αυτό να εστιάζει στα θέλω του παραγωγού και του καταναλωτή με βάση πάντα τις αρχές του δίκαιου εμπορίου.Για τον λόγο αυτό καλεί παρόμοια ενναλλακτικά δίκτυα εμπορίου,την πολιτεία,ερευνητικά κέντρα,πανεπιστημιακά κέντρα και καθηγητές με σχετικές έρευνες και τέλος επιχειρήσεις και κοινωνική εταιρική ευθύνη αλλά και τον πολίτη.

ΆΚΤ-ΕΙΝ

Κοινωνική συναιτεριστική επιχείρηση που ιδρύθηκε απο 11 μέλη τον Δεκέμβρη του 2012.Οι άνθρωποι αυτοί πέρα απο την εργασία τους έχουν συμμετέχει σε πολλές εθελοντικές-κοινωνικές-πολιτιστικές-περιβαλλοντικές δράσεις με ένα μόνο σκοπό τον άνθρωπο.

Στο Κατασταστικό του Άκτ-ειν αναφέρεται:

«Σκοπός του συναιτερισμού είναι η προώθηση της ένταξης στην οικονομική και κοινωνική ζωή,και στην απασχόληση,ατόμων που αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό και εν γένει η κοινωνική επανένταξη των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού,και της ενσωμάτωσης τους στην αγορά εργασίας μέσω της δημιουργίας ευκαιριών κατάρτισης και ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων.[Σημ. Στις ευάλωτες ομάδες ανήκουν οι ομάδες εκείνες του πληθυσμού που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται απο σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω προηγούμενης παραβατικής συμπεριφοράς και κοινωνικών διακρίσεων.Σε αυτές ανήκουν άτομα με αναπηρίες(σωματικές,ψυχικές,νοητικές,αισθητηριακές) ανεξαρτημένοι απο ουσίες,οροθετικοί,αποφυλακισμένοι,άνεργοι και άστεγοι].

Για την εύοδωση των σκοπών του ο Συναιτερισμός μπορεί να ασκήσει οποιασδήποτε μορφής οικονομική δραστηριότητα παραγωγικού καταναλωτικού, αναπτυξιακού, κοινωνικού,εκπαιδευτικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα.

Οι Σκοποί και η λειτουργία του Συναιτερισμού διέπονται απο τις ακόλουθες βασικές αρχές:

- Την προαγωγή της κοινωνικής ωφέλειας μέσω της παραγωγής αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα
- Την πρόταξη του ατόμου και της εργασίας έναντι του κεφαλαίου
- Τη χρησιμοποίηση των κερδών του για την ανάπτυξη της απασχόλησης και διεύρυνσης των εργασιών του.»

Δραστηριότητες:

- Αγροτικός τομέας
- Εκπαίδευση
- Πολιτισμός
- Κοινωφελείς δράσης

Για τον αγροτικό τομέα:

Η Άκτ-ειν για την επίτευξη των σκοπών της έχει 230 στρέμματα γη στα Μεσόγεια Αττικής προς χρήση και εκμιατάλευση. Σε 180 στρέμματα στο Κορωπί υπάρχει αγροτικό εκπαιδευτικό και παραγωγικό κέντρο. 1300 ελαιόδεντρα πλήρως αναπτυγμένα και ελεύθερο χώρο για άλλες καλλιέργειες έχουν παραχωρηθεί συνολικά. Κύριος σκοπός είναι η στροφή των νέων ανθρώπων που αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό και δυσκολίες επανένταξης στον αγροτικό τομέα. Δευτερεύων η παραγωγή ποιοτικών βιολογικών προϊόντων. Τα προγράμματα αυτά πραγματοποιούνται στο Κορωπί(έδρα). Στόχος δεν είναι η πραγματοποίηση των κερδών αλλά η αυτοχρηματοδότηση τους, ώστε να παρέχεται η κατάρτιση δωρεάν. Τα αγροτικά προϊόντα μεταποιούνται από γυναίκες που συμμετέχουν από ευάλωτες ομάδες. Οι μόνιμες θέσεις εργασίας δημιουργούνται διότι η μεταποίηση γίνεται σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους.

- **Μελισσοκομία**
Μέλι, βασιλικός πολτός, πρόπολη και βάμμα πρόπολης, Εκκλησιαστικά και διακοσμητικά κεριά, Καλλυντικές κρέμες, ζωικό κεφάλαιο, εκπαιδευτικά σεμινάρια, ημερίδες
- **Ελαιοκομία**
Ελαιόλαδο, βρώσιμες ελιές, σαπουνία, εκπαιδευτικά σεμινάρια, ημερίδες
- **Αρωματικά φυτά**
Ξηρή δρόγη, Αιθέρια έλαια, εκχυλίσματα βοτάνων, εκπαιδευτικά σεμινάρια, ημερίδες
- **Αμπελουργία**

Κρασί, τσίπουρο, ρακόμελο, εκπαιδευτικά σεμινάρια, ημερίδες

Για την εκπαίδευση:

Το Άκτ-ειν προτείνει και πραγματοποιεί διάφορα εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σε υποπαραχώρηση κτίρια ή εγκαταστάσεις του Συλλόγου στο Κορωπί.

Εκπαιδευτικά προγράμματα:

- Μελλισοκομικά σεμινάρια και ημερίδες
- Ημερίδες ελαιοκομίας
- Ημερίδες αμπελουργίας
- Σεμινάρια και ημερίδες αρωματικών φυτών
- Περιβαλλοντικά σεμινάρια και ημερίδες
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση σε σχολεία
- Σεμινάρια και ημερίδες κηροπλαστικής
- Καλλιτεχνικό εργαστήριο
- Παραδοσιακή χειροτεχνία
- Κατάρτιση εκπαιδευτικών σε θέματα διδακτικής μεθοδολογίας
- Ενίσχυση μαθητών στην κάλυψη μαθησιακών-μορφωτικών αναγκών
- Εργαστήρια τοπικής ιστορίας και ημερίδες

Μελλισοκομικά σεμινάρια και ημερίδες

Τα μελλισοκομικά σεμινάρια πραγματοποιούνται κυρίως άνοιξη. Οι εκπαιδευτές είναι από το γεωπονικό πανεπιστήμιο και οι εκπαιδευόμενοι από ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Ημερίδες ελαιοκομίας-αμπελουργίας

Προγράμματα κυρίως, για τους ελαιοπαραγωγούς και αμπελουργούς των μεσογείων με σκοπό την ενημέρωση σε ειδικές καλλιεργητικές μεθόδους με την υποστήριξη καθηγητών του Γεωπονικού πανεπιστημίου.

Περιβαλλοντική εκπαίδευση σε μαθητές και περιβαλλοντικές ημερίδες

Σκοπός είναι οι μαθητές να ενημερωθούν για την περιβαλλοντολογία και την προστασία του περιβάλλοντος. Τα προγράμματα πραγματοποιούνται όλη την σχολική χρονιά.

Παραδοσιακή χειροτεχνία

Οι εγκαταστάσεις στο Κορωπί φιλοξενούν σεμινάρια αλλά και σε όμορους δήμους. Η διάσωση και διάδοση των παραδοσιακών τεχνών αλλά και η υποστήριξη των γυναικών που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού είναι οι στόχοι αυτών των προγραμμάτων. Έτσι δημιουργούνται μικρές παραγωγικές μονάδες λευκών και άλλων παρεμφερή ειδών.

Εκπαιδευτικοί στην τάξη: κατάρτιση εκπαιδευτικών σε θέματα διδακτικής μεθοδολογίας

Οι συμμετέχοντες αναμένεται να αποκτήσουν γνώσεις, να συνειδητοποιήσουν τις δικές τους άτυπες παιδαγωγικές στάσεις. Δημιουργία ενός δικτύου εκπαιδευτικών με στόχο την ενδυνάμωση και αλληλοϋποστηρίξη τους.

Ενίσχυση μαθητών Γυμνασίου-Λυκείου στην κάλυψη μαθησιακών-μορφωτικών αναγκών

Δημιουργία ομάδων με σκοπό οι μαθητές να ενισχύσουν: α) την ανταπόκρισή τους με άνεση σε σχολικούς μαθησιακούς στόχους, β) απόκτηση θετικότερης στάσης σε μορφές γραμματισμού (τέχνες, γράμματα και επιστήμες)

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Αγωγή λόγου
- Καλλιέργεια αισθητικής αγωγής
- Καλλιέργεια της συνεργασίας, της κοινωνικότητας, της ομαδικότητας και της αυαισθητοποίησης σε θέματα όπως φιλίες-σχέσεις-βαθμοί-επιλογές κτλ (ομάδες εφήβων)
- Ενημέρωση και επαφή με σύγχρονα επιστημονικά θέματα
- Εκπαίδευση στην πληροφορική
- Παρακολούθηση θεατρικών και κινηματογραφικών παραστάσεων
- Εμπλοκή σε επισκέψεις και εκδρομές

Εργασήρια τοπικής ιστορίας και ημερίδες

Στόχος είναι η διάσωση της ιστορίας και η επομόρφωση. Ιδιαίτερα τα παιδιά να ανακαλύψουν την πρόσφατη ιστορία της περιοχής, την εξέλιξή της στο χρόνο και τα

ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.Οργάνωση εργαστηρίων για την εκμάθηση της ιστορίας απο μαθητές μέσω εργασιών,παρουσίαση αυτών,έκδοση περιοδικού κ.α.Δράσεις σχετικές με την διάσωση της ιστορικής μνήμης της περιοχής σε συνεργασία με την Εταιρεία Μελετών Νοτιανατολικής Αττικής. (www.emena.gr)

Για τον πολιτισμό:

Πραγματοποιούνται διάφορα πολιτιστικά και ψυχαγωγικά δρώμενα στις εγκαταστάσεις της ή σε συνεργαζόμενους χώρους.Το «ΓΙΑΠΙ»,ένας πολυχώρος στο Κορωπί είναι κατάλληλα διαμορφωμένος ώστε να υποστηρίζει εκδηλώσεις έως 250 άτομα ακόμα και το χειμώνα.

Πολιτιστικά και ψυχαγωγικά δρώμενα

- Συναυλίες
- Μουσικές βραδιές
- Θεατρικές παραστάσεις
- Κινηματογραφικές προβολές
- Εικαστικές εκδηλώσεις
- Βιβλιοπαρουσιάσεις
- Οικολογικές-ψυχαγωγικές δράσεις
- Αναδασώσεις
- Εκπαιδευτικοί περίπατοι

Οι κοινωφελείς δράσεις:

Προσφορά ρούχων στην Εταιρεία Προστασίας Σπαστικών για τις ανάγκες των οικογενειών.

Προσφορά ρούχων,σχολικού υλικού,παιχνιδιών και παπουτσιών στο σπίτι της Μ.Κ.Ο. Δρόμοι Ζωής,στο Γκάζι

Υποστηρίζουν το έργο των Γιατρών του Κόσμου με προσφορά φαρμάκων και άλλων ιατροφαρμακευτικών ειδών.

Προσφορά τηλεκαρτών και απορρυπαντικών στο Κατάστημα Κράτησης Γυναικών στον Ελεώνα Θήβας.

Προσφορά τροφίμων στο Χαμόγελο του Παιδιού.

Προσφορά 800 κιλών πορτοκαλιών από την Άκτ-ειν στα Χανιάστο ΚΕΘΕΑ.

Προσφορά ρούχων,τροφίμων και ρουχισμού στο Κέντρο Συμπαράστασης Παιδιών και Οικογένειας.

Προσφορά 150 κιλών λαδιού στο φιλόπρωχο ταμείο της Ζωοδόχου Πηγής Παιανίας.

Οργάνωσε και πραγματοποίησε μάζεμα ελιάς στην Παιανία και το λάδι προσφέρθηκε σε πολίτες αυτής.

Hackademy

Το hackademy είναι φορέας μάθησης που ασχολείται με την Επικοινωνία,Δημοσιογραφία και τα Νέα Μέσα.Μέσα απο την διαδικτυακή κοινότητα radiobubble και τις καινοτομίες που δημιούργησε φτιάχτηκε και η συγκεκριμένη επιχείρηση το 2012,με δεκάδες δημοσιογραφους και επαγγελματίες του χώρου στο ενεργητικό της.Πραγματοποίησε τα πρώτα ολοκληρωμένα προγράμματα εκπαίδευσης στη χώρα για τον συγκεκριμένο τομέα με κύριο άξονα τα Νέα Μέσα.Φιλοδοξεί πλέον να δημιουργηθεί η ιστοσελίδα hackademy.edu.gr ως αποθετήριο έρευνας και γνώσης.Το 2014 δημιουργήθηκε η ομάδα «δημοσιογραφίας των δεδομένων η οποία δημιούργησε την πρώτη σχετική ιστοσελίδα στην Ελλάδα συνεργαζόμενη με επιστήμονες και δημοσιογράφους απο όλη την εθρώπη αποσπώντας διεθνή βραβεία και διακρίσεις.

Μέλημα της ιδρυτικής ομάδας του hackademy είναι το να αποτελέσει κύριο κόμβο διασύνδεσης των τριών πόλων του οικοσυστήματος της ενημέρωσης:

- Της κοινωνίας των πολιτών
- Των επαγγελματιών δημοσιογράφων και των οργανισμών ΜΜΕ
- Της ακαδημαϊκής κοινότητας

Η εταιρική μορφή και τα εκπαιδευτικά προγράμματα του hackademy δημιουργήθηκαν απο τους @O_Kanalarhis,@galaxyarchis και @doleross.Το λογότυπο σχεδίασε ο @Mindthe_Gap.

Ο ελληνικός νόμος ως κοινωνική επιχείρηση ορίζει τον «αστικό συναιτερισμό με κοινωνικό σκοπό». Πρόκειται για την αντίστοιχη νομική μορφή της CIC στην Αγγλία και της Social Cooperative σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Σκοπός του hackademy, βάσει του καταστατικού του, είναι η επιδίωξη του συλλογικού όφελους και η εξυπηρέτηση των γενικότερων συμφερόντων. Η λειτουργία του διέπεται από τις εξής αρχές:

- Της προαγωγής της κοινωνικής ωφέλειας μέσω της παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα
- Την πρόταξη του ατόμου και της εργασίας έναντι του κεφαλαίου
- Την προώθηση της έννοιας «δημοσιογραφίας των πολιτών» ως αναπόσπαστο μέρος της επιμορφωτικής διαδικασίας στα «νεα δημοσιογραφικά μέσα».

Οι βασικοί άξονες εκπαίδευσης είναι:

- Εφαρμοσμένη επικοινωνία, διαφήμιση και άσκηση πολιτικής στα νέα μέσα
- Δημοσιογραφία στα νέα μέσα
- Ραδιόφωνο και διαδικτυακό ραδιόφωνο
- Ψηφιακή επεξεργασία εικόνας και ήχου
- Βασικά εργαλεία επικοινωνίας και διαφήμισης για ελεύθερους επαγγελματίες και μικρές επιχειρήσεις

Προσπάθεια της ειχείρησης είναι να μην κοστίζει πάνω από 15 ευρώ η ώρα ανα εκπαιδευόμενο, έτσι παρέχονται:

- 20% έκπτωση για ανέργους
- Για όσους παρακολουθούν περισσότερες από 20 ώρες ή περισσότερους κύκλους σεμιναρίων συνολικά 10% έκπτωση
- Χορηγούνται πιστοποιητικά παρακολούθησης

Η Κίνηση Αδερφών Ατόμων με Προβλήματα Ψυχικής Υγείας ξεκίνησε το 2008 ως «βήμα» για τα αδέρφια ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και έχει εξελιχθεί σε έναν φορέα οργανωμένης παροχής υπηρεσιών καινωνικής φροντίδας.Ως σκοπό έχει την βελτιστοποίηση της ποιότητας της ζωής των αδερφών και η προσφορά ενημέρωσης και στήριξης για τη λειτουργία ενός ενθαρρυντικού περιβάλλοντος για τον πάσχοντα.Ο σύλλογος διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο εκλεγμένο από την Γενική Συνέλευση των μελών.

Στόχοι της ΚΙΝ.Α.Ψ.Υ είναι:

- Η αλληλοϋποστήριξη των αδερφών ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας
- Η δημιουργία δικτύων ενημέρωσης και επικοινωνίας για αδελφούς και για τους ίδιους τους λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας
- Η επιδίωξη καλύτερων συνθηκών περίθαλψης σε δημόσια και ιδιωτικά ψυχιατρικά νοσοκομεία και μονάδες ψυχικής υγείας
- Η ενίσχυση της αποασυλοποίησης και η προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης των πασχόντων
- Οργάνωση δραστηριοτήτων προαγωγής της ψυχικής υγείας
- Παροχή υπηρεσιών σε πάσχοντες και σε αδελφούς με τη συνεργασία ενός δικτύου επαγγελματιών ψυχικής υγείας και την λειτουργία θεραπευτικών δομών

Οι δράσεις που πραγματοποιεί ο σύλλογος είναι:

- **Ενημερωτικές ημερίδες ειδικών ψυχικής υγείας** όπως ψυχίατροι,κοινωνικοί λειτουργοί,εργοθεραπευτές ακόμα και δικηγόροι,δίνοντας απαντήσεις σε οποιαδήποτε μορφή ιατρικής,εκπαιδευτικής,νομικής και εργασιακής φύσης για πάσχοντες και αδερφούς
- **Ομάδες στήριξης αδερφών.**Προσφέρεται στα μέλη μια μηνιαία δωρεάν Ομαδική θεραπεία στήριξης με συνεργαζόμενους ψυχολόγους διάρκειας 1,5 ώρας.

- **Επισκέψεις σε κοινωνικές δομές** όπως κέντρα ημέρας,κοινωνικούς συναιτερισμούς κλπ.Στόχος είναι η οικιοποίηση νέων υπηρεσιών για πάσχοντες και αδελφούς
- **Δραστηριότητες ψυχαγωγίας και δημιουργικής απασχόλησης** για ψυχικά πάσχοντες όπως πεζοπορία,εκδρομές,κουκλοθέατρο κλπ
- **Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.**
- **Εκπαίδευση σε φοιτητές** που κάνουν πρακτική στα πλαίσια των σπουδών τους.
- **Δικτύωση και συνεργασία με φορείς** που θα βοηθήσουν στην εκπλήρωση των στόχων.

Ανθρώπινη Συμπαράσταση

Μια μικρή ομάδα ατόμων ευαισθητοποιημένων ως προς των συνάνθρωπο και με αφορμή την οικονομική κατάσταση της χώρας ίδρυσαν τον σύλλογο Ανθρώπινη Συμπαράσταση.Έχοντας ως κίνητρο την ανεργία,την οικονομική δυσχέρεια και τα συναισθήματα κατάθλιψης και απογοητευσης των νέων σκέφτηκαν να βοηθήσουν όπως μπορούν.

Η κοινωνική αυτή επιχείρηση ευελπιστεί στην σύσταση μετώπου κοινωνικής ευαισθητοποίησης και δράσης έμπρακτης αλληλεγγύης.Σκοπός είναι να ενεργοποιήσει και να ενεργοποιηθεί κοινωνικά και ανθρωπιστικά σε ένα πλαίσιο οικονομικοανθρωπιστικής κρίσης όπως βιώνονται στην οικογένεια σήμερα.Η επιδίωξη του γενικού συμφέροντος μέσω της διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα κυρίως σε παιδιά,γέροντες,μετανάστες,άτομα με ειδικές ανάγκες και άνεργους.

Πολιτιστική και πολιτισμική δραστηριοποίηση έτσι ώστε να προβληθεί η τοπική κουλτούρα και να συνυπάρξει με την κουλτούρα συνυπάρχοντων πολιτισμών.

Δρώντας καταληκτικά δημιουργήθηκε το γραφείο ευρέσεως εργασίας,με πρωτοποριακές παροχές που βοηθούν τον άνεργο στην εύρεση αξιοπρεπούς

εργασίας.Στο γραφείο υπάρχει μια βάση δεδομένων με εργασίες σε Ελλάδα και εξωτερικό που ενημερώνεται καθημερινά.Εκπρόσωποι της κοινωνικής επιχείρησης επισκέπτονται καθημερινά Δήμους,επιχειρήσεις,εργοστάσια και κοινότητες προσπαθώντας να καταχωρήσουν θέσεις εργασίας.Ταυτόχρονα ειδικό τμήμα παρακολουθεί προκυρήξεις του δημόσιου τομέα.

Λειτουργεί τμήμα με καταξιωμένους επιστήμονες ψυχολόγους και κοινωνιολόγους που έπειτα από συνέντευξη φτιάχνουν το βιογραφικό ώστε να παρουσιάζονται με τον καλύτερο τρόπο οι δυνατότητες ,οι ικανότητες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ενδιαφερόμενου.Ακόμα με την σύμφωνη γνώμη του ανέργου το βιογραφικό καταχωρώνεται στη βάση δεδομένων και στέλνεται αυτόματα σε εργασίες που ταιριάζουν στο προφίλ και τις ικανότητες του ενδιαφερόμενου.Τέλος υπάρχει η δυνατότητα personal coaching με συμαντικές συμβουλές για την συνέντευξη μέσω ερωτηματολογίων από ανθρώπους με χρόνια απασχόληση στο Η.Ρ. και στη διαχείριση προσωπικού.

Myrtillo Cafe

Το Myrtillo Café δημιουργήθηκε στις 28 Οκτώβρη 2013.Εμπνευσμένο από ένα ανάλογο ΜΚΟ,επιχείρηση τρίτου τομέα,που λειτουργεί στο Εδιμβούργο,Σκωτία.(www.theengineshed.org). Το πρόγραμμα αυτό μεταφέρθηκε πιλοτικά και στην Ελλάδα προσαρμοσμένο στην ελληνική κουλτούρα και οικονομία.

Οι στόχοι της επιχείρησης είναι:

- Άνεργοι να βρουν εργασία,όχι υπο μορφήν 'ανούσιας-πραστατευόμενης-απασχόλησης,αλλά μια δουλειά κανονική και παραγωγική.
- Σε αυτόν τον κοινωνικό χώρο οι άνθρωποι εκπαιδεύονται σύμφωνα με τις ικανότητες και τα οράματά τους και όχι σύμφωνα με τα προβλήματα και τις ελλείψεις τους όπως στα «ειδικά» εκπαιδευτικά κέντρα.
- Υπενθύμιση των αξιών και ότι,οι ανάγκες της ψυχής και η δομή της δεν διαφέρουν από άνθρωπο σε άνθρωπο.
- Η σύμπραξη των προνομιούχων με τους πιο αδίκημένους κοινωνικά μπορεί να βοηθήσει και τις δυο πλευρές.

- Η κοινωνική αφύπνιση για την αντιμετώπιση των ΑΜΕΑ,την αγορά εργασίας και τον πολιτισμό.
- Κέραια επιδίωξη είναι να δωθεί σε μια πόλη με συμβατική ψυχαγωγία μια ευκαιρία σε επιστήμονες και καλλιτέχνες.

Από το πρωτοποριακό αυτό πρόγραμμα ωφελούνται οι εξής ομάδες:

- Έμισθοι ευπαθείς και μη,και πρώην άνεργοι
- Οι εκπαιδευμένοι νέοι με μαθησιακές δυσκολίες που ζουν αποκλεισμένοι απο τον χώρο εργασίας.
- Οι εθελοντές αφενός γιατί έχουν να μάθουν πολλά απο τους αναξιοπαθούντες,αφετέρου γιατί στην ζωή λαμβάνεις ο,τι δίνεις.
- Οι καλλιτέχνες και συνεργάτες του καφέ.
- Η κοινωνία βιώνοντας και συμμετέχοντας σε ένα ζωντανό τρόπο αντιμετώπισης των ΑΜΕΑ στην δουλειά,την κοινωνική ζωή,την εκπαίδευση,την τέχνη και τα πολιτιστικά δρώμενα.

Συνεταιριστικό Φροντιστήριο Χαλανδρίου

Η κοινή προσπάθεια μιας ομάδας καθηγητών και του Συναιτερισμού γονέων Χαλανδρίου είχε ως αποτέλεσμα το Συναιτεριστικό Φροντιστήριο Χαλανδρίου.Γεννήθηκε απο την ανάγκη για αλλαγή των υψυλών διδάκτρων διδασκαλίας και των χαμηλών αμοιβών των καθηγητών που αντιμετωπίζει τους μαθητές ως «πελάτες» και στηρίζει την εκπαίδευση τους στην «παπαγαλία» και την «δοκιμασμένη συνταγή».

Εκπαιδευτικοί και γονείς ενώσαν τις δυνάμεις τους και δημιουργήθηκε ένα φροντιστήριο απαλλαγμένο απο το επιχειρηματικό κέρδος και υπηρετεί τα συμφέροντα των μαθητών και των γονιών τους.Οι καθηγητές του φροντιστηρίου συνέθεσαν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα βασισμένο στις σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές,με στόχο να κεντρίσει και να ενεργοποιήσει το ενδιαφέρον του μαθητή.Καλλιεργεί την κριτική σκέψη και ενισχύει την δυναμική της ομάδας στην

τάξη αλλά παράλληλα στοχεύει εξατομικευμένα στον κάθε μαθητή σύμφωνα με τις ανάγκες και δυνατότητές του.

4.1 Ερωτηματολόγια

Εκδοτικός οίκος " Εκδόσεις των συναδέλφων"

1) Ποιός είναι ο τίτλος της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε;

Εκδόσεις των συναδέλφων. Αυτοδιαχειριζόμενη κοινότητα του βιβλίου.

2)Πότε ιδρύθηκε η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;
Το 2012.

3)Που εδρεύει η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;
Εδρεύει στην Αθήνα.

4)Ποιό είναι το αντικείμενο της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε;
Εκδόσεις και εμπόριο βιβλίων.

5)Από πόσα μέλη απαρτίζεται η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;
Απαρτίζεται από οχτώ μέλη.

6)Πόσοι από αυτοί είναι εργαζόμενοι;
Τέσσερα μέλη.

7)Πόσους εργαζόμενους συνολικά απασχολεί η επιχείρηση;
Απασχολεί συνολικά τέσσερις εργαζόμενους.

8)Υπάρχει προοπτική να απασχολήσει και άλλα άτομα;
Ναι υπάρχει.

9)Ποιοι είναι οι πόροι της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης;
Η πώληση των βιβλίων (χονδρική και λιανική) .

10)Έχετε αξιοποιήσει χρηματοδοτικά εργαλεία και αν ναι ποιά είναι αυτά;

Όχι.

11)Θεωρείτε ότι θα είναι οικονομικά βιώσιμη η επιχείρηση στα επόμενα χρόνια;

Ναι.

12)Πως καταλήξατε στην ιδέα της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης;

Ήταν η πιο κοντινή νομική μορφή επιχείρησης σε αυτό που πρεσβεύουν τα μέλη περί της αυτοδιαχείρισης και της λειτουργίας μας σαν κολεκτίβα εργασίας.

13)Με ποιόν τρόπο αποφασίσατε για το αντικείμενο των εργασιών της;

Όλα τα μέλη είχαμε εργαστεί στο χώρο του βιβλίου , ήταν το αντικείμενο μας όταν δουλεύαμε στην ελεύθερη αγορά.

14)Έχετε υποστήριξη από κάποιον φορέα και αν ναι από ποιόν;

Όχι.

15)Με ποιόν τρόπο γίνεται γνωστή η δραστηριότητα της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε; (π.χ. έχετε εξασφαλίσει κάποια προβολή σε ιστότοπο, ενημερωτικά έντυπα, φυλλάδια του Δήμου)

Διατηρούμε ιστοσελίδα , προφίλ στο face book , συμμετέχουμε σε φεστιβάλ βιβλίων και κάποιες ομάδες ανθρώπων μας στηρίζουν διότι εκτιμούν την δουλειά μας.

16)Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας τα κυριότερα εμπόδια που έχει να αντιμετωπίσει μια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην Ελλάδα; (π.χ. νομοθετικό πλαίσιο, φορολογία, χρηματοδότηση) και τι μπορεί να κάνει για να τα υπερβεί;

Είναι η οικονομική κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα , η γραφειοκρατία καθώς επίσης η φορολογία δεν διαφοροποιείται όσον αφορά τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Για να υπερπηδήσουμε τα εμπόδια πρέπει κάποια στιγμή να αλλάξουν τα πράγματα στην Ελλάδα.

17) Πως σκέφτεστε να αναπτύξετε τις δραστηριότητες σας στο προσεχές μέλλον;

Με την έκδοση και άλλων βιβλίων.

18) Έχετε αναπτύξει συνεργασία με άλλες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις;

Ναι έχουμε αναπτύξει.

19) Πως βλέπετε γενικά το μέλλον των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα;

Πιστεύω ότι θα δημιουργηθούν και άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις , υπάρχει μια τάση.

20) Οι κοινωνικές επιχειρήσεις τελικά θεωρείτε ότι βοηθούν στην Ελλάδα του σήμερα;

Βοηθούν εφόσον έχουν κάποια δομή και προϋποθέσεις καλής λειτουργίας.

21) Γιατί θεωρείται σημαντική την επιχείρησή σας ; και αν ναι θεωρείτε ότι όντως έχει βοηθήσει ;

Την θεωρώ σημαντική διότι έχει εξελιχθεί σε μια αυτοδιαχειριζόμενη κοινότητα για την προώθηση ενός διαφορετικού πολιτισμού και μιας άλλης σχέσης με το βιβλίο, έξω από τη στεγνή λογική της αγοράς και του κέρδους.

22) Πόσο εύκολη είναι η ενσωμάτωση μιας κοινωνικής επιχείρησης στην αγορά ;

Πιστεύω ότι όσον αφορά την ενσωμάτωση δεν αλλάζει κάτι σε σχέση με τις άλλες επιχειρήσεις , υπόκειται στους ίδιους κανόνες.

23) Η λήψη πρωτοβουλιών και η άμεση δράση βοηθάει σε μια κοινωνική επιχείρηση ;

Σαφώς και την βοηθάει.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΡΩΤΟΜΕΝΟΥ

Πουλόπουλος Δημήτρης

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Μέλος

Κοινωνικό συνεταιριστικό φροντιστήριο

1) Ποιός είναι ο τίτλος της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε;

ο τίτλος είναι Συνεταιρισμός γονέων Χαλανδρίου.

2)Πότε ιδρύθηκε η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;

Η κοινωνική επιχείρηση ιδρύθηκε το 2012.

3)Που εδρεύει η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;

Εδρεύει στο Δήμο Χαλανδρίου.

4)Ποιό είναι το αντικείμενο της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε;

Το αντικείμενο είναι κοινωνική πρόνοια και εκπαίδευση σε μαθητές γυμνασίου , λυκείου και προετοιμασία για τις πανελλαδικές εξετάσεις.

5)Από πόσα μέλη απαρτίζεται η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;

Απαρτίζεται από 15 μέλη.

6)Πόσοι από αυτοί είναι εργαζόμενοι;

Από τα 15 μέλη τα 10 μέλη είναι και εργαζόμενοι.

7)Πόσους εργαζόμενους συνολικά απασχολεί η επιχείρηση;

Απασχολεί 12 εργαζόμενους.

8)Υπάρχει προοπτική να απασχολήσει και άλλα άτομα;

Υπάρχει προοπτική , ναι.

9)Ποιοι είναι οι πόροι της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης;

Τα δίδακτρα.

10)Έχετε αξιοποιήσει χρηματοδοτικά εργαλεία και αν ναι ποιά είναι αυτά;

Όχι ποτέ, δεν υπάρχουν.

11)Θεωρείτε ότι θα είναι οικονομικά βιώσιμη η επιχείρηση στα επόμενα χρόνια;

Ναι.

12)Πως καταλήξατε στην ιδέα της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης;

Θέλαμε να παρέμβουμε στην πόλη με έναν τρόπο. Σκεφτήκαμε ότι η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι ένας καλός τρόπος για να καταφέρουμε να αλλάξουμε τα πράγματα.

13)Με ποιόν τρόπο αποφασίσατε για το αντικείμενο των εργασιών της;

Κάναμε έρευνα αγοράς στο Χαλάνδρι και είδαμε ότι αυτό λείπει.

14)Έχετε υποστήριξη από κάποιον φορέα και αν ναι από ποιόν;

Όχι.

15)Με ποιόν τρόπο γίνεται γνωστή η δραστηριότητα της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε; (π.χ. έχετε εξασφαλίσει κάποια προβολή σε ιστότοπο, ενημερωτικά έντυπα, φυλλάδια του Δήμου)

Με διαφήμιση (φυλλάδια , ιστοσελίδα , FACEBOOK , συνέντευξη σε τηλεόραση και εφημερίδες)

16) Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας τα κυριότερα εμπόδια που έχει να αντιμετωπίσει μια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην Ελλάδα; (π.χ. νομοθετικό πλαίσιο, φορολογία, χρηματοδότηση) και τι μπορεί να κάνει για να τα υπερβεί;

Υποανάπτυξη, ύφεση, έλλειψη κουλτούρας συνεργασιών και γραφειοκρατία.

17) Πως σκέφτεστε να αναπτύξετε τις δραστηριότητες σας στο προσεχές μέλλον;

Ίσως κάποιο δεύτερο φροντιστήριο σε άλλη περιοχή, άλλη παρόμοια δραστηριότητα.

18) Έχετε αναπτύξει συνεργασία με άλλες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις;

Κυρίως, παρέχουμε δωρεάν συμβουλευτική σε άλλους που ήθελαν να ανοίξουν φροντιστήρια ή άλλες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

19) Πως βλέπετε γενικά το μέλλον των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα;

Δύσκολο και αβέβαιο.

20) Οι κοινωνικές επιχειρήσεις τελικά θεωρείται ότι βοηθούν στην Ελλάδα του σήμερα;

Βοηθούν και στον τομέα της εργασίας και στον τομέα της προσφοράς.

21) Γιατί θεωρείται σημαντική την επιχείρησή σας; και αν θεωρείται ότι όντως έχει βοηθήσει.

Νοιώθω ότι έχουμε προσφέρει υπηρεσίες σε ανθρώπους που δεν θα μπορούσαν να έχουν

πρόσβαση σε αυτές.

22) Πόσο εύκολη είναι η ενσωμάτωση μίας κοινωνικής επιχείρησης στην αγορά;

Τίποτα δεν είναι εύκολο , η ενσωμάτωση έχει να κάνει με δύο βασικές αρχές: χαμηλό κόστος , υψηλή ποιότητα.

23) Η λήψη πρωτοβουλιών και η άμεση δράση βοηθάει σε μια κοινωνική επιχείρηση;

Κυρίως , χρειάζεται αποφασιστικότητα , εξωτερίκευση , παντελής έλλειψη φόβου για το μέλλον και για το ρίσκο.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΡΩΤΟΜΕΝΟΥ

ΝΙΚΟΣ ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΜΕΛΟΣ

Κοινωνικό συνεταιριστικό καφενείο " Το σπίτι μας"

1) Ποιός είναι ο τίτλος της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε;

Ο τίτλος είναι το σπίτι μας.

2) Πότε ιδρύθηκε η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;

Τον Δεκέμβριο του 2012.

3) Που εδρεύει η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;

Στο Θησείο.

4) Ποιό είναι το αντικείμενο της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε;

Καφενείο , all day bar , επίσης προσφέρουμε πίτες και γλυκά.

5) Από πόσα μέλη απαρτίζεται η κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην οποία συμμετέχετε;

Από έξι μέλη.

6) Πόσοι από αυτοί είναι εργαζόμενοι;

Οι τρεις.

7) Πόσους εργαζόμενους συνολικά απασχολεί η επιχείρηση;

Απασχολεί συνολικά οκτώ εργαζόμενους.

8) Υπάρχει προοπτική να απασχολήσει και άλλα άτομα;

Ναι υπάρχει.

9) Ποιοι είναι οι πόροι της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης;

Τα έσοδα του μαγαζιού από τις πωλήσεις των καφέδων και των γλυκών.

10) Έχετε αξιοποιήσει χρηματοδοτικά εργαλεία και αν ναι ποιά είναι αυτά;

Όχι , δεν υπάρχουν.

11) Θεωρείτε ότι θα είναι οικονομικά βιώσιμη η επιχείρηση στα επόμενα χρόνια;

Ναι.

12) Πως καταλήξατε στην ιδέα της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης;

Αρχικά μας άρεσε η ιδέα και θεωρήσαμε πως το κράτος θα ευνοούσε τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις μέσω της φορολογίας κάτι το οποίο τελικά δεν έγινε.

13) Με ποιόν τρόπο αποφασίσατε για το αντικείμενο των εργασιών της;

Ήμασταν έξι άνθρωποι με διαφορετικές ειδικότητες και το καφενείο ήταν το μόνο αντικείμενο που μπορούσαμε να συγκλίνουμε.

14) Έχετε υποστήριξη από κάποιον φορέα και αν ναι από ποιόν;

Όχι από κανέναν.

15) Με ποιόν τρόπο γίνεται γνωστή η δραστηριότητα της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης στην οποία συμμετέχετε; (π.χ. έχετε εξασφαλίσει κάποια προβολή σε ιστότοπο, ενημερωτικά έντυπα, φυλλάδια του Δήμου)

Δεν έχουμε καμία διαφήμιση.

16) Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας τα κυριότερα εμπόδια που έχει να αντιμετωπίσει μια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην Ελλάδα; (π.χ. νομοθετικό πλαίσιο, φορολογία, χρηματοδότηση) και τι μπορεί να κάνει για να τα υπερβεί;

Τα κυριότερα εμπόδια είναι η γραφειοκρατία , η φορολογία και η μη χρηματοδότηση.

Νομίζω δεν υπάρχει ελπίδα να τα υπερβούμε αν δεν αλλάξει το νομοθετικό πλαίσιο.

17) Πως σκέφτεστε να αναπτύξετε τις δραστηριότητες σας στο προσεχές μέλλον;

Προς το παρόν δεν έχουμε τα οικονομικά περιθώρια ούτε για επέκταση ούτε για κάποια αλλαγή.

18) Έχετε αναπτύξει συνεργασία με άλλες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις;

Ναι οι προμηθευτές μας είναι άλλες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

19) Πως βλέπετε γενικά το μέλλον των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα;

Το βλέπω δύσκολο. Πρέπει να αλλάξει ο νόμος για το ασφαλιστικό πλαίσιο των Κοιν. Σ.Επ. ο οποίος είναι λάθος και αφήνει τα μέλη να δουλεύουν ανασφάλιστα.

20) Οι κοινωνικές επιχειρήσεις τελικά θεωρείτε ότι βοηθούν στην Ελλάδα του σήμερα;

Ναι βοηθούν από θέμα συνεργασίας και συνεταιριστικής σκέψης και κουλτούρας.

21) Γιατί θεωρείται σημαντική την επιχείρησή σας ; και αν ναι θεωρείτε ότι όντως έχει βοηθήσει ;

Την θεωρώ σημαντική διότι βιοπορίζομαι από αυτή. Προσφέρει κοινωνικό έργο δίνοντας κάποιο ποσό κάθε μήνα σε κοινωνικούς σκοπούς όπως είναι ο Σύλλογος ΕΛΠΙΔΑ και η ACTIONAID.

22) Πόσο εύκολη είναι η ενσωμάτωση μιας κοινωνικής επιχείρησης στην αγορά ;

Πάρα πολύ εύκολη , οι Κοιν. Σ. Επ.. είναι κάτι που έχει γίνει αποδεκτό από τον κόσμο.

23) Η λήψη πρωτοβουλιών και η άμεση δράση βοηθάει σε μια κοινωνική επιχείρηση ;

Ναι την βοηθάει να εξελίσσεται .

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΡΩΤΟΜΕΝΟΥ

Καντάση Παναγιώτα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Εργαζόμενο Μέλος

4.2 Συμπέρασμα

κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

Αναμφίβολα οι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις βοηθούν στην οικονομία της χώρας αλλά και στην απασχόληση προσφέροντας θέσεις εργασίας.

Βάσει του Νόμου 4019 που ψηφίστηκε το 2011 κάθε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση υποχρεούται να προσφέρει το πέντε τοις εκατό από τα καθαρά κέρδη της κάθε χρόνο σε κοινωνικούς σκοπούς δίνοντας έτσι την ευκαιρία σε συλλόγους και οργανώσεις να προσφέρουν σημαντική βοήθεια σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες που την έχουν πραγματικά ανάγκη.

Υπάρχουν κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που απασχολούν εργαζόμενους με χρόνια προβλήματα υγείας (ΑΜΕΑ) με αποτέλεσμα τα άτομα αυτά να κοινωνικοποιούνται να προσαρμόζονται στην αγορά εργασίας και να μην καθίστανται αποκλεισμένα και απομονωμένα από την κοινωνία.

Άλλες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις όπως το κοινωνικό συνεταιριστικό φροντιστήριο παρέχουν υψηλής ποιότητας εκπαίδευση σε παιδιά που προετοιμάζονται για τις πανελλαδικές εξετάσεις σε αρκετά χαμηλό κόστος σε σχέση με άλλα φροντιστήρια που δεν είναι κοινωνικά, με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά αποκτούν πρόσβαση σε μια υπηρεσία που διαφορετικά δεν θα είχαν.

Οι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως είναι η χρηματοδότηση η οποία είναι ανύπαρκτη από το Ελληνικό Κράτος την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα προγράμματα ΕΣΠΑ.

Ακόμα πρόβλημα αποτελεί η φορολογία που δεν διαφοροποιείται σε τίποτα με άλλες νομικές μορφές επιχειρήσεων.

Η κοινωνική οικονομία είναι μια μορφή επιχειρηματικότητας που έχει ανθίσει τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας και θα πρέπει να συνεχίσει να αναπτύσσετε διότι έχει αποδείξει το κοινωνικό όφελος που προσφέρει.

Επίλογος

Στις μέρες μας που κάποιοι τις αποκαλούν μέρες του βιοπολιτικού καπιταλισμού έχει δημιουργηθεί ένα κίνημα αυτό-οργάνωσης από κάτω προς τα πάνω το οποίο χαρακτηρίζεται, μεταξύ άλλων, από ένα ευρύ αριθμό δημιουργικών αντιστάσεων, μερικές από τις οποίες αξιώνουν έναν «προ-εικαστικό» ρόλο μιας άλλης κοινωνίας η οποία συνεχώς αναζητάται. Στην παρούσα εργασία, ο αριθμός και οι κατηγορίες αυτής της αντίστασης διερευνώνται αρχικά, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιχειρήσεις της αλληλέγγυας οικονομίας. Στην παρούσα εργασία ερευνήθηκε το πώς αυτή η αντίσταση συντελείται μέσα από την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία. Ερευνήθηκε το θεωρητικό πλαίσιο αυτής και έγινε και μία σύντομη ιστορική αναφορά στον ρόλο που διαδραμάτισαν οι συνεταιρισμοί και οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα στο παρελθόν καθώς και το πώς αυτές εξελίχθηκαν. Στην Ελλάδα, το κίνημα της αλληλέγγυας οικονομίας αντλεί τις βασικές του ιδέες από τα μεγαλύτερα κοινωνικά κινήματα του κόσμου, ειδικότερα των Δυτικών συνεταιρισμών αλλά επίσης και από την ιστορία των κοινωνικών αγώνων και εξεγέρσεων στην Ευρώπη, στη Μεσόγειο, την Λατινική Αμερική και την Ινδία.

Η έννοια της δημιουργικής αντίστασης ενός ή περισσοτέρων συλλογικών δικτύων μπορεί να είναι πιο σχετική από ποτέ για μια απλή θεσμική επανάληψη της έννοιας του συνεταιρίζεσθαι. Στη βιβλιογραφία έχουν εξετασθεί αυτο-διαχειριζόμενες

ομάδες κοινωνικής εργασίας που μπορεί να θεωρηθούν ως δημιουργικές αντιστάσεις που φέρουν παρόμοια χαρακτηριστικά με εκείνα που αναφέρθηκαν από τον Zibechi (2010) στην περίπτωση των κινημάτων της Λατινικής Αμερικής κινήσεις. Έχουν, ωστόσο, δύο σημαντικές διαφορές: δεν επεκτείνονται στον δευτερογενή παραγωγικό τομέα (εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση της BIOME) και εάν και έχουν δημιουργήσει ένα ικανό δίκτυο ανταλλαγής προϊόντων - υπηρεσιών μεταξύ τους, δεν έχουν ακόμη αγκαλιάσει ένα μεγάλο αριθμό κατοίκων στις πόλεις τους.

Όπως υπογραμμίζει ο Castells «η ικανότητα της κοινωνίας να αντισταθεί σε θεσμοθετημένες σχέσεις εξουσίας σχετίζεται με την ικανότητα του κινήματος να αλλάξει τις αξίες». Και μία από αυτές τις αξίες είναι η αλληλεγγύη που όμως στην περίπτωση της Ελλάδας φαίνεται να αλλάζει.

Παρατηρήσαμε ότι στην Ελλάδα έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια αρκετά σημαντικά βήματα ωστόσο ειδικότερα για την περίπτωση της τοπικής ανάπτυξης δεν βλέπουν αυτή να σημειώνει ακόμα κάποια άνοδο. Θα υποστηρίζαμε ότι ετεροκαθορίζεται λόγω του ότι τόσο οι πράξεις των οργανώσεων που ασχολούνται με την κοινωνική οικονομία όσο και οι κοινωνικές επιχειρήσεις εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό τόσο με τα προγράμματα όσο και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά όχι με την ίδια την κοινωνία της οποίας οι αξίες σε αυτή την κατεύθυνση δεν έχουν ενεργοποιηθεί αρκετά. Άλλα σοβαρά προβλήματα για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας είναι η διοικητική αδυναμία του κράτους αλλά και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού.

Εάν εξετασθεί η συνεισφορά της κοινωνικής οικονομίας στο ΑΕΠ της Ελλάδας, παρατηρούμε ότι είναι ιδιαίτερα μικρή. Αντίστοιχα στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, η συνεισφορά της κοινωνικής οικονομίας στο ΑΕΠ ανέρχεται στο 10% με 12%. Αυτό αποδεικνύεται τόσο από το γεγονός ότι τα επίπεδα ανεργίας στη χώρα μας παραμένουν υψηλά όσο και από το ότι οι πολίτες δεν βρίσκουν κάποια εναλλακτική διέξοδο και έτσι να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την κρίση.

Υπάρχει ωστόσο μία σοβαρή πιθανότητα βελτίωσης και αυτή έγκειται τόσο στην εφαρμογή του Ν. 4019/2011 όσο και στην εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου για την ανάπτυξη της κοινωνική επιχειρηματικότητα καθώς επίσης και η νέα πολιτική του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και οι οποίες θα τεθούν σε εφαρμογή την περίοδο 2014-2020. Με την εφαρμογή των παραπάνω τίθενται πλέον σοβαρές βάσεις για την ανάπτυξη διαφόρων δράσεων από τους πολίτες που θα αναπτύξουν τόσο περιοχές της χώρας όσο και θα συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας.

Εάν δε δημιουργηθούν οι κατάλληλες βάσεις για επαρκή ενημέρωση και κατάρτιση αλλά και υποστήριξη στους πολίτες, θα μπορούν να δημιουργηθούν κοινωνικές επιχειρήσεις οι οποίες θα είναι συνεργατικές και όπου οι άνθρωποι θα μπορούν να μετατρέπουν τα όνειρά τους σε πράξη χωρίς όμως να χρειάζεται να επενδύσουν μεγάλα κεφάλαια που απαιτούν οι επιχειρήσεις εντάσεως κεφαλαίου.

Η οικονομική κρίση και η σχεδόν ιδιωτικοποίηση των πάντων έχουν δημιουργήσει μεγάλες ανάγκες προκειμένου να παρασχεθούν κοινωνικά αγαθά . Οι ανάγκες αυτές συνδυαζόμενες με το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει σε αυτές τις περιπτώσεις αλλά και τους πόρους που έχουν οι τοπικές περιοχές (πόροι στον πολιτισμό, στην παραγωγή τόσο την πρωτογενή όσο και τη δευτερογενή κτλ.) δημιουργούν την πεποίθηση ότι η κοινωνική οικονομία διαθέτει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι οι δράσεις της κοινωνικής οικονομίας αφορούν την πραγματική οικονομία και δεν είναι δράσεις που λειτουργούν «παρασιτικά» δηλαδή με επιδοματικό τρόπο. Επιπρόσθετα, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και τα προϊόντα είναι ελαχιστοποιημένου κόστους κάτι που θα τα καθιστά ιδιαίτερα ανταγωνιστικά και έτσι τα περιθώρια ανάπτυξης είναι πολύ μεγάλα.

Θα μπορούσε κάποιος να ισχυρισθεί ότι γενικότερα η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα αναζητά ακόμα την ταυτότητά της και το στάδιο που βρίσκεται είναι αυτό του πειραματισμού. Αυτό φαίνεται και από το ότι δεν έχουν επιλυθεί ζητήματα που είναι νομικής, φορολογικής, χρηματοδοτικής φύσης, η σχέση κράτους – κοινωνικών επιχειρήσεων δεν είναι αποσαφηνισμένη, οι δραστηριότητες δεν είναι συντονισμένες αλλά και οι θεσμοί υποστήριξης δεν επαρκούν.

Υπό αυτές τις συνθήκες, τίθεται το εύλογο ερώτημα του κατά πόσο η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα μπορεί να αποτελέσει ένα σημαίνοντα εργαλείο τόσο για την οικονομική όσο και κοινωνική ανάπτυξη βραχυπρόθεσμα.

Τα σοβαρά παγκόσμια φαινόμενα όπως είναι η οικονομική κρίση που είναι τόσο δημοσιονομική όσο και κρίση του χρηματοπιστωτικού τομέα, η μονομερής ενεργειακή εξάρτηση από το πετρέλαιο, η αλλαγή που σημειώνεται στο παγκόσμιο κλίμα, η αύξηση της ανεργίας και της φτώχειας κάνουν όσο ποτέ αναγκαία απαραίτητη την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας.

Η κοινωνική οικονομία είναι ένας εναλλακτικός δρόμος ο οποίος μπορεί να λειτουργήσει συνδυαστικά υποκινώντας την κοινωνία των πολιτών στο να έχει επωφελείς οικονομικές δραστηριότητες έτσι ώστε να μειωθεί η ανεργία και να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας αλλά και να τονωθεί η τοπική απασχόληση.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αλλά και οι διάφορες οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας μπορούν να εισέλθουν σε πολλούς οικονομικούς τομείς. Ως εκ τούτου, η σημασία τους για την τοπική κοινωνία είναι μεγάλη γιατί μπορούν να κινητοποιήσουν τους ανθρώπινους πόρους μέσω της εθελοντικής εργασίας, τις παροχές σε είδος κτλ. Η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας βοηθά στην άνοδο του επιπέδου κατάρτισης των εργαζόμενων και έτσι το επίπεδο δεξιοτήτων των εργαζόμενων μιας περιοχής ανυψώνεται κάτι που όπως είναι προφανές βοηθά στην μεγέθυνση της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Πέραν όμως των παραπάνω, οι κοινωνικές επιχειρήσεις και η οικονομία συντελούν στην ενδυνάμωση των αξιών που ανέφερε ο Castells δηλαδή στις αξίες της αλληλεγγύης, της συνεργασίας και της αλληλοβοήθειας.

Η κοινωνική οικονομία αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο τα προσεχή χρόνια στη συνοχή των μελών της κοινωνίας αλλά και στην προστασία τους.

Ελέχθη ότι η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα θα πρέπει να αναζητήσει τη δική της ταυτότητα δηλαδή θα πρέπει να αποκτήσει τα δικά της χαρακτηριστικά που να είναι τέτοια ώστε να είναι διακριτή η διαφορά μεταξύ του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα της οικονομίας χωρίς η κοινωνική οικονομία να διατρέχει κίνδυνο «κρατικοποίησης» και «ιδιωτικοποίησης». Παράλληλα, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν θα βάλλεται από τις αδυναμίες του Ελληνικού πολιτικού συστήματος αλλά και τους κρατικού μηχανισμού.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα λειτουργήσουν συμπληρωματικά στις καθαρόαιμες ιδιωτικές επιχειρήσεις και όχι ανταγωνιστικά. Στις τοπικές κοινωνίες, η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας μέσω επιχειρήσεων που είναι διαφορετικού τύπου, συμβάλλει καθοριστικά στην υποστήριξη της συνηθισμένης επιχειρηματικής δραστηριότητας ενδυναμώνοντας την τοπική αγορά αλλά και μέσω των συνεργειών που μπορούν να αναπτυχθούν σε όλες τις δραστηριότητες της τοπικής οικονομίας.

Αυτό όμως που δεν πρέπει να παραληφθεί είναι ότι οι άνθρωποι είναι αυτοί που ουσιαστικά κάνουν τη διαφορά και άρα η κοινωνική επιχειρηματικότητα δεν μπορεί παρά να βασίζεται στην καλή συνεργασία που πρέπει να έχουν.

Είναι απαραίτητο λοιπόν να υπάρχουν εξειδικευμένα στελέχη τα οποία να διαθέτουν τις απαραίτητες πιστοποιήσεις έτσι ώστε να μπορούν να παρέχουν συμβουλευτική και μαζί με τη δια βίου μάθηση που θα ακολουθούν οι κοινωνικοί επιχειρηματίες να μπορούν οι κοινωνικές επιχειρήσεις να αναπτυχθούν με επιτυχημένο τρόπο.

Συνεπώς οι προτάσεις που θέτουμε με την παρούσα εργασία είναι ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες δομές και οι μηχανισμοί τόσο από κρατικούς αλλά και από τοπικούς και ιδιωτικούς φορείς οι οποίοι θα έχουν ως βασικό ρόλο την ενημέρωση των πολιτών για τη συνεισφορά των κοινωνικών επιχειρήσεων αλλά θα παρέχουν επίσης και υποστηρικτικό ρόλο στη διασύνδεση των κοινωνικών επιχειρήσεων και στην παροχή συμβουλών για την εύρεση χρηματοδότησης. Θα φέρνουν επίσης σε επαφή τις κοινωνικές επιχειρήσεις με τις άλλες οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας, θα επικοινωνούν επίσης τις καλές πρακτικές (benchmarking) που υπάρχουν ήδη στην Ευρώπη αλλά και θα παραμερίζουν τα εμπόδια που έχουν σχέση με την εργασία ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Θα παρέχουν επίσης συμβουλές αναφορικά με τη χρηματοδότηση, την ίδρυση, τη δημιουργία ενός επιχειρηματικού σχεδίου, τη φορολογία κτλ.

Οι παραπάνω δομές θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα έχουν ως θέμα την κοινωνική οικονομία και θα λειτουργούν ως μοχλός διασύνδεσης των νέων επιστημόνων με διάφορα διεθνή ερευνητικά κέντρα αλλά και ακαδημαϊκά ιδρύματα. Η διασύνδεση αυτή θα βοηθήσει στο να δικτυωθούν οι Ελληνικές κοινωνικές επιχειρήσεις με αντίστοιχες στην Ευρώπη και έτσι θα μπορούν να προωθούν τα προϊόντα τους αλλά και στην εκπαίδευση των πολιτών που ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν μία κοινωνική επιχείρηση η οποία θα αφορά το νομοθετικό πλαίσιο και τη δημόσια πολιτική που σχετίζεται με την κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα.

Προκειμένου να αναπτυχθεί η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα θα πρέπει να πραγματοποιηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Να αναπτυχθεί ένα σχέδιο δράσεων το οποίο να εμπερικλείει μέτρα που να αφορούν την καταλληλότερη αξιοποίηση του νέου νομοθετικού και ευρύτερου θεσμικού πλαισίου και που να αφορούν νέα κίνητρα τόσο φορολογικά όσο και διοικητικά για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Να δοθούν κοινωνικά επιδόματα σε όσους αποτελούν μέρος των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Να δημιουργηθεί ένας συλλογικός φορέας ο οποίος να συντονίζει τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών επιχειρήσεων και της τοπικής αυτοδιοίκησης, τη χρηματοδότηση των κοινωνικών επιχειρήσεων και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στα μέλη.

- Να προωθηθούν τα προϊόντα και οι υπηρεσίες των κοινωνικών επιχειρήσεων από το δημόσιο τομέα.
- Να ενδυναμωθεί η συνεργασία μεταξύ του ιδιωτικού τομέα και φορέων της κοινωνικής οικονομίας.
- Να δημιουργηθεί Εθνικό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Οικονομίας το οποίο να είναι συνδεδεμένο με αντίστοιχα στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Είναι εκ των ων ουκ άνευ ότι η κοινωνική οικονομία θα πρέπει να προστατευθεί μέσω της ορθής εφαρμογής του Ν. 4019/2011 και έτσι η κοινωνική οικονομία θα αναγνωρισθεί ως ένας ουσιαστικός παράγοντας τόσο της κοινωνικής όσο και της οικονομικής ζωής. Κατ' αυτό τον τρόπο θα προωθηθούν πολιτικές απασχόλησης που θα είναι ενεργητικές και θα βοηθούν στη μείωση της ανεργίας κυρίως ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες αλλά και θα δημιουργηθεί ένα περιβάλλον το οποίο θα είναι ευνοϊκό για την ανάπτυξη επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας.

Κατά συνέπεια, θα πρέπει να δημιουργηθεί μία εθνική πολιτική η οποία θα έχει ως στόχο την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να παίρνει μέτρα τα οποία να έχουν ως στόχο τη φορολογική μεταρρύθμιση, τη δημιουργία αλλά και τη στελέχωση δομών υποστήριξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας καθώς και τη θεσμοθέτηση των κατάλληλων χρηματοπιστωτικών εργαλείων.

Βιβλιογραφία

Ξένη

Agarwal, B. 2010, Gender and Green Governance The Political Economy of Women's Presence Within and Beyond Community Forestry.

Alter, S.K. 2006. Social Enterprise: A Typology of the Field Contextualized in Latin America. Washington, DC: Inter American Development Bank

Arruda, M. 2005, Exchanging visions on a Responsible, Plural and Solidarity-based Economy. Rio de Janeiro, ALOE – Workgroup Visions of a Responsible, Plural and Solidarity-based Economy.

Austin, J. E., Reavis C. 2002, Starbucks and Conservation International. Teaching Case 303-055, Harvard Business School, Division of Research, Boston.

Austin, J.E., Gutierrez, R., Ogliastri E., Reffricco, E.2006, Effective Management of Social Enterprises. Lessons from Business and Civil Society Organizations in Iberoamerica, Harvard University Press.

Austin, J. E., Skillern J.W., Leonard H., Steverson H. 2007, Entrepreneurship In The Social Sector, California: Sage Publications.

Baker, T., & Nelson, R. E. 2005, Creating Something from Nothing: Resource Construction through Entrepreneurial Bricolage. Administrative Science Quarterly, 50(3), 329-366.

Bharadwaj, A., El Sawy, O.A., Pavlou, P.A., Venkatraman, N.2013, Digital business strategy: towards a next generation of insights. MIS Quarterly 37 (2), 471– 482

Barinaga, E. 2012, Overcoming inertia: The social question in social entrepreneurship. In Daniel Hjorth (ed.) Handbook on Organisational Entrepreneurship. Cheltenham: Edward Elgar.

Bevan, D. and Werhame, L.P. 2010,European Perspectives on Business Ethics: A Polyphonic Challenge, Business and Society Review, 112(4), 471-476.

Beutler, L. 2005, Involving stakeholders in irrigation and drainage district decisions: Who, what, when, where, why, how? California Water Plan Update 4: 1095–1105.

Birchall, J. 2004, Cooperatives and the Millennium Development Goals (Geneva, ILO). Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό:

http://www.ilo.org/public/english/support/lib/resource/subject/coop/birchallbook_2004.pdf, Πρόσβαση [10 Φεβρουαρίου 2016]

Birchall, J. 2011, *People-Centred Businesses: Co-operatives, Mutuals and the Idea of Membership*, London, Palgrave MacMillan.

Birchall, J. 2013, *Finance in an Age of Austerity: The Power of Customer-Owned Banks*. Edward Elgar. Cheltenham.

Bornstein, D. 1998, *Changing the World on Shoestring*. *The Atlantic Monthly*. 1998 (Oct): 82-92.

Blowfield, M., Murray, A., 2008, *Corporate Responsibility -A Critical Introduction*, Oxford University Press.

Boschee, J. 2003, *Keep or Kill? Score Your Programs*, *Nonprofit World* • Volume 21, Number 5 September/October 2003.

Bower, J., Christensen, C. 1995, *Disruptive technologies: catching the wave*. *Harvard Business Review*, (Jan-Feb), 43 – 53.

Buchholz, R. A., & Rosenthal, S. B. 2005, *Toward a Contemporary Conceptual Framework for Stakeholder Theory*. *Journal of Business Ethics*, 58(1-3): 137.

Campbell, S. 1998, *Social Entrepreneurship how to develop new social purpose Business Ventures*. *Health Care Strategic Management*. 16(5):17-18.

Carroll, A. B. 1993, *Business and Society: Ethics and Stakeholder Management* (South-Western, Cincinnati, OH).

Christensen, C. 2006, *The great disruption*. *Foreign Affairs*, 80(2): 80-95.

CIRIEC 1999, *The Enterprises and Organizations of the Third System: A strategic challenge for employment*. CIRIEC (Centre International de Recherches et d'Information sur l'Economie Publique, Sociale et Coopérative) – Directorate General V of the European Union, Liege (versions available in English, French, Portuguese and Spanish). Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό: www.uv.es/uidescoop/ciriec, Πρόσβαση [28 Ιανουαρίου 2016]

CIRIEC/Barea, J. & Monzon, J.L. 2006, *Manual for Drawing Up the Satellite Accounts on Cooperatives and Mutual Societies*. European Commission. Enterprise and Industry Directorate General.

CIRIEC 2007, *Social Economy in the European Union*, No CESE/COMM/05/2005 European Economic and Social Committee (EESC).

Clarkson, M. B. E. (ed.): 1998, *The Corporation and its Stakeholders: Classic and Contemporary Readings* (Toronto, Canada: University of Toronto Press).

Dacheux, E., & Goujon, D. 2012, The solidarity economy: An alternative development strategy? UNESCO.

Daft, R.L.1992, Organization Theory and Design, South-Western, Cengage Learning.

Damianakos S. 2003, La Grèce Dissidente Moderne. Cultures rebelles, Paris : L'Harmattan Foucault M. 2001, Dits et écrits 1954-1988. 2vol. Paris : Gallimard, coll. Quarto

Dees, J.G., Elias, J.1998,The challenges of combining social and commercial enterprise. Business Ethics Quarterly, 8, 165–178. 62.

Dees, J. G. 2012, A Tale of Two Cultures: Charity, Problem Solving, and the Future of Social Entrepreneurship. Journal of Business Ethics, 111(3), 321-334.

Dees,J.G., Emerson J., Economy P.2001a, Enterprising Nonprofits: A Toolkit for Social Entrepreneurs, John Wiley & Sons: New York.

Defourny, J. 2001,. From third sector to social enterprise. In C. Borzaga and J. Defourny.(Eds), The emergence of social enterprise. London/New York: Routledge.

De Lopez, T. 2001, Stakeholder management for conservation projects: A case study of Ream National Park, Cambodia. Environmental Management 28 (1): 47–60.

Domenico, M. D., Haugh, H., & Tracey, P.2010, Social Bricolage: Theorizing Social Value Creation In Social Enterprises. Entrepreneurship Theory and Practice, 34(4), 681- 703.

Donaldson, T. and Preston, L. 1995,The stakeholder theory of the corporation: concepts, evidence, and implications. Academy of Management Review, 20 (1), 65–91.

DTI 2002, Social Enterprise: A Strategy for Success, London: Department of Trade and Industry , Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό: <http://www.sbs.gov.uk/SBS_gov_files/socialenterprise/SEAStrategyForSuccess.pdf> Πρόσβαση [10 Φεβρουαρίου 2016]

Duffy, S. 2010,Citizenship Teory of Social Justice - exploring the meaning of personalisation for social workers Journal of Social Work Practice Vol. 24 No. 3 pp. 253-267.

Elkington, J., Hartigan, P. 2008, The Power of Unreasonable People: How Social Entrepreneurs Create Markets that Change the World, HBR PRESS BOOK

Esim, S. 2013, Witnessing the cooperative renaissance in times of global crises, presentation at the Conference on Health & Gender Equity in a Period of Global Crisis, Galway, Ireland, 29 Nov.

Fowler, A. 2000, NGDO, as a Moment in History: Beyond Aid and Social Entrepreneurship, *Third World Quarterly*, 21(4):637-654.

Freeman, E. 1984, *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Boston: Pitman

Freeman, D. J., Belli, G. M., Porter, A. C., Floden, R. E., Schmidt, W. H., & Schwille, J. R. 2007, The influence of different styles of textbook use on instructional validity of standardized tests. *Journal of Educational Measurement*, 20(3), 259–270.

Freeman, C., Soete, L., 2010, Developing science, technology and innovation indicators: What we can learn from the past, ., *Research Policy*, Elsevier, vol. 38(4): 583-589.

Evers, A., & Laville, J.L. 2004, *Defining the Third Sector in Europe* in Evers, A. & Laville, J.L. (Ed.). *The Third Sector in Europe*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.

Foryt S. 2002, *Social Entrepreneurship in Developing Nations*, Working Paper INSEAD: Fontainebleau.

Gabriilidis K. 1981, *Texts for cooperation principles in KKE 1981: National Resistance Texts* Athens: 11 κατ 388-393.

Gibson, K. 2000, The moral basis of stakeholder theory, *Journal of Business Ethics* 26 (3):245 – 257.

Greenwood, M. 2007, Stakeholder Engagement: Beyond the Myth of Corporate Responsibility, *[REVIEW] Journal of Business Ethics* 74 (4):315 - 327.

Granados, N., & Gupta, A. 2013, Transparency strategy: Competing with information in a digital world. *Management Information Systems Quarterly*, 37(2), 637-641.

Grefe, X. 2003, Innovation, Value Added and Evaluation in the Third System: A European Perspective. In: OECD (Ed.) *The Non-profit Sector in a Changing Economy*. Paris, OECD.

Grimble, R. and Wellard, K. 1997. Stakeholder methodologies in natural resource management: A review of principles, contexts, experiences and opportunities. *Agricultural Systems* 55 (2): 173–193.

Guérin, Isabelle, Madeleine Hersent and Laurent Fraisse. 2011. *Femmes, Economie et Développement, de la Résistance à la Justice Sociale*. Paris: Erès

Harrison J.S. & St. John C.H. 1994, *Strategic Management of Organizations and Stakeholders*. St. Paul, MN: West.

Hastaoglou V. 2008, Modernity and memory in shaping postwar Thessaloniki. In: Kafkalas G., Labrianidis L., Papamichos N. *Thessaloniki on the verge*. Kritiki.

Hillenkamp, I., Lapeyre, F. and Lemaître, A. 2014, *Securing Livelihoods: Informal Economy Practices and Institutions*. Oxford University Press.

Ioannidis, St., Tsakanikas, A., and Xatzixristou St., 2010,

- The entrepreneurship in Greece 2009- 2010: Looking out of the crisis, GEM.
- IOBE 2010, The Food and Beverages Industry in Greece. Annual Report 2009.
- Jamal, T. and Eyre, M. 2003, Legitimation struggles in national park spaces: The Banff Bow Valley Round Table. *Journal of Environmental Planning and Management* 46 (3): 417–441.
- James, C. 2001, Social Entrepreneurship, *New Zealand Management*, 48(9):58.
- Jones, T. and Wicks, A. 1999, Convergent stakeholder theory. *Academy of Management Review*, 24, 206–21.
- Kaler, J. 2002, Morality and strategy in stakeholder identification. *Journal of Business Ethics*, 39 (1/2), p. 91-100.
- Lambos K. 2012, Direct democracy and classless society Salonica. *Nisides*.
- Lambropoulou – Dimitriadou 1995, Critical approach to Greek Cooperative Legislation. *Journal of Regional Socio-Economic Issues*, Volume 3, Issue 2, June 2013 *Sineteristiki Poria*, No. 38, pp.98-99.
- Leadbeater, C. 2000, Sir Humphrey Needs Venture Capital. *New Statesman*. 27 Nov, pp. 29-3.
- Leontidou, L. 2010, Urban social movements in ‘weak’ civil societies: The right to the city and cosmopolitan activism in Southern Europe. *Urban Studies*, 47, 6, Special Issue *Cities, Justice and Conflict*, pp. 1179-1203
- Lyberaki Antigone & Paraskevopoulos, C. J. 2002, Social Capital Measurement in Greece, paper prepared for the OECD-ONS International Conference on Social Capital Measurement, London U.K., September 25-27.
- Mair, J., and Martí, I. 2006, Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction and delight. *Journal of World Business*, 41, pp. 36-44.
- Mair, J., & Marti, I. 2009, Entrepreneurship In And Around Institutional Voids: A Case Study From Bangladesh. *Journal of Business Venturing*, 24(5), 419-435.
- Majurin, E. 2012, How women fare in East African cooperatives: The Case of Kenya, Tanzania and Uganda. (Dar es Salaam, ILO). Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό: <http://www.ilo.org/public/english/employment/ent/coop/africa/download/woman_eastafrica.pdf>, Πρόσβαση [31 Ιανουαρίου 2015]
- Merritt, A. and Stubbs, T. 2012, CIncentives to Promote Green Citizenship in UK Transition Towns. *Development*. Volume 55. No. 1. March. pp. 96-103.
- Mikalsen, K. and Jentoft, S. 2001, From user-groups to stakeholders? The public interest in fisheries management. *Marine Policy* 25 (4): 281–292.

Mitchell, R. K., Agle, B. R., Wood, D. J. 1997, Toward a theory of stakeholder identification and salience: defining the principle of who and what really counts. *Academy of Management Journal*, 22 (4).

Montgomery, A. W., Dacin, P. A., & Dacin, M. T. 2012, Collective Social Entrepreneurship: Collaboratively Shaping Social Good. *Journal of Business Ethics*, 111(3), pp. 375-388.

Neugebauer, G. P., III. 2003, Indigenous peoples as stakeholders: Influencing resource management decisions affecting indigenous community interests in Latin America. *New York University Law Review* 78, pp. 1227–1261.

OECD 1999, *A Caring World: The New Social Policy Agenda*, OECD, Paris.

OECD 2007, *Social Economy: Building Inclusive Economies*, OECD, Paris.

Perini, F. 2006, *The New Social Entrepreneurship-What Awaits Social Entrepreneurial Ventures?*, Edward Elgar Publishing Limited.

Porter, A. C. 1995, The uses and misuses of opportunity-to-learn standards. *Educational Researcher*, 24(1), pp. 21–27.

Orloff A. 2002, *Social Venture Partners Calgary: Emergence and Early Stage*, Canadian Centre for Social entrepreneurship: Edmonton, Alberta.

Phillips, R. A. 2003, Stakeholder theory and a principle of fairness. *Business Ethics Quarterly*, 7, pp. 51-66.

Petropoulou C. 2011, *Développement urbain et écopaysages urbains. Une étude sur les quartiers de Mexico et d'Athènes*. L'Harmattan. Paris.

Petropoulou C. 2012 a., The city as a battle ground of “historic liberty”: local - online collectivities that involve seeds city social movements and their role in the crisis period. *Conference of Planning*. Volos, pp. 645-650.

Pless, N. M., & Appel, J. 2012, In Pursuit of Dignity and Social Justice: Changing Lives Through 100% Inclusion: How Gram Vikas Fosters Sustainable Rural Development. *Journal of Business Ethics*, 111(3), pp. 389-411.

Poindexter, G.C. 1995–6. Addressing morality in urban brownfield redevelopment: Using stakeholder theory to craft legal process. *Virginia Environmental Law Journal* 15 (1), pp.37–76.

Post, J. E., Preston, L. E., Sachs, S. 2002, Managing the extended enterprise. The new stakeholder view // *California Management Review*, 45 (1).

Prahalad, C. K., & Hart, S. L. 2002. The fortune at the bottom of the pyramid. *Strategy+Business*, 26(First Quarter), pp. 2-14.

Prouteau, L. (ed.) 2003, *Les associations entre bénévolat et logique d'entreprise*. Rennes: Presses Universitaires de Rennes.

Putten, P., and Green, R., 2011, Does it take an economic recession to advance social entrepreneurship?. Research in Business and Economics Journal, pp. 1-10.

Sagawa, S., Segal, E., 2000, Common Interest, Common Good: creating Value through Business and Social Sector Partnerships. California Management Review. 42(2), pp.105- 122.

Schwab Foundation for Social entrepreneurship, 2012. Outstanding Social Entrepreneurs 2012. Geneva: Schwab Foundation for Social. Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό:< <http://www.schwabfound.org>>, Πρόσβαση [3 Δεκεμβρίου 2015]

Schwab Foundation for Social entrepreneurship, 2008. Summit Report 7th Social Entrepreneurs Summit 2008. Geneva: Schwab Foundation for Social. Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό:
<http://www.schwabfound.org>, Πρόσβαση [27 Νοεμβρίου 2015]

Shaw, E. and Carter, S. 2004, Social entrepreneurship: Theoretical antecedents and empirical analysis of entrepreneurial processes and outcomes. Babson College.

Seelos, C., & Mair, J. 2004, Social entrepreneurship: The contribution of individual entrepreneurs to sustainable development. IESE Business School. Working Paper 553.

Seyfried, E., Ziomas D., 2005, Pathways to social integration for people with mental health problems: the establishment of social co-operatives in Greece, Peer Review in the Field of Social Inclusion Policies, Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό:<http://www.pr-soc-incl.net>, Πρόσβαση [21 Ιανουαρίου 2016]

Sharot, T.2011, The optimism bias: A tour of the irrationally positive brain. New York: Pantheon Books.

Sloan, P.2009, Redefining stakeholder engagement: From control to collaboration. Journal of Corporate Citizenship, 36, pp. 25–40.

Smith, W. K., Besharov, M. L., Wessels, A. K., & Chertok, M. 2012, A Paradoxical Leadership Model for Social Entrepreneurs: Challenges, Leadership Skills, and Pedagogical Tools for Managing Social and Commercial Demands. Academy of Management Learning & Education, 11(3), pp.463-478.

Spear, R., Cornforth, C., & Aiken, M. 2010, Governance and social enterprises. In J. Defourny, L. Hulgaard & V. Pestoff (Eds), Social enterprise, social entrepreneurship, social economy, solidarity economy: an EMES reader on the “SE field”. pp. 173-204. Denmark, Belgium.

Trixopoulou A., and Magoulios G., 2012, Entrepreneurship and socially invulnerable groups from the view of gender, in Sarri, K., and Trixopoulou, A., Female Entrepreneurship: An approach of the Greek reality, Rosili.

Tsobanoglou G.O. 2012, Barriers to Participation in the Social Economy in Greece. Oñati Socio-legal Series [online], 2 (2), 104-129. Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό:
<http://ssrn.com/abstract=2055697>, Πρόσβαση [9 Ιανουαρίου 2016]

Tsouparopoulos Th. 1989, The institutions of “E.A.M.” Athens. Glaros.
Van Zeeland, A. 2013, Interaction between Popular Economy, Social Movements and Public Policies A Case Study of the Waste Pickers’ Movement, United Nations Research Institute for Social Development.
Vavritsa D. 2010, Economic exploration of compulsory cooperatives in Greece. Master’s Thesis. Faculty of Agriculture AUTH.

Vidal, I. 2010, Theoretical introduction to multistakeholder organization. In J.

Yunus, M.1987, Credit for Self-employment: A fundamental Human Right., Grameen Bank, Al-Falah printing press, Dhaka.

Zahra, Shaker A., Gedajlovic, E., Neubaum, D.O., Shulman, J. M. 2009, A typology of social entrepreneurs: Motives, search processes and ethical challenges. In Journal of Business Venturing 24 (5), pp. 519–532.

Ziomas, D., Ketsetzopoulou, M., Bouzas, N. 1998, “Greece” in Borzaga, C. and Santuari, A. (eds). *Social Enterprises and New Employment in Europe*, Regione Trentino – Alto Adige, Trento, 283-310.

Ελληνική

Γείτονα Μ., Χάλκος Γ. 2005, Η αξία της ανθρώπινης ζωής: Κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις. Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, 4 (1):31-49.

CIRIEC, 2013. *Η κοινωνική οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Διαθέσιμο από τον Παγκόσμιο Ιστό:
<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/a_ces11042-2012_00_00_tra_etu_el.pdf>, Πρόσβαση [25 Απριλίου 2016]

Ζάννης, Π., Δεμαθάς, Ζ.2005, Οι Δυνατότητες Απασχόλησης των Αποφοίτων του Παντείου Πανεπιστημίου στον Τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Θεοδωροπούλου, Ε. κ.α.1999, Κοινωνικός Τομέας. Αθήνα: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας: Τμήμα Μελετών και Ερευνών.

Παναγιωτίδου, Ε. 2000, Η Κοινωνία των Εθελοντών, Αθήνα: Ένωση Πολιτών για την Παρέμβαση, Διαθέσιμο στον Παγκόσμιο Ιστό:
< <http://www.paremvassi.gr/volunteers.htm>>, Πρόσβαση [28 Δεκεμβρίου 2015]

Στασινοπούλου, Ό. 1997, Κράτος πρόνοιας. Αθήνα: Gutenberg-Γιώργος και Κώστας Δαρδανός.

Χρυσάκης Μ. (επιστημονικά υπεύθυνος), Ζιώμας Δ., Καραμητσοπούλου Ντ., Χατζαντώνης Δ., 2002, Προοπτικές απασχόλησης στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας. Αθήνα: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας, Έρευνα ΕΚΚΕ.

Χατζαντώνης, Δ., Χρυσάκης, Μ., Ζιώμας, Δ., και Καραμητροπούλου, Ντ.2003, Προοπτικές Απασχόλησης στον τομέα της Κοινωνικής οικονομίας. Σάκκουλα, Αθήνα.

Για τις ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ οι ιστοσελίδες που αντλήθηκαν οι πληροφορίες είναι:

- Δίκτυο ψυχοκοινωνικής υποστήριξης
<http://www.galatsi.gov.gr/web/guest/182>
- Ηλιαχτίδα
<http://www.iliaktida-amea.gr/>
- DeepGreece
<http://www.deepgreece.com/>
- Alternative Trade Network
http://www.enallaktikos.gr/kg15el_alternative-trade-network-enallaktiko-emporio-kai-ithikos-katanalwtismos-koinsep_a1766.html
- Άκτ-ειν
<http://www.akt-ein.gr/>
- Hackademy
<http://www.hackademy.gr/>
- ΚΙΝ.Α.Ψ.Υ.
<http://www.kinapsi.gr/>
- Ανθρώπινη Συμπράσταση
<https://humansupport.wordpress.com/>
- Myrtillo Cafe
<http://www.myrtillocafe.gr/index.php>
- Συναιτεριστικό φροντιστήριο Χαλανδρίου
<http://www.sinetairistiko.org/>

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε

- <http://koinsep.org/%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%BF%80%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%B7-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD-%CF%83-%CE%B5%CF%80/>

Παράρτημα

ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

(ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) Στην.....σήμερατου έτους....., οι:

1)του και της , που γεννήθηκε στο/ην , το έτος , κάτοικος (οδός αριθμός), κάτοχο του ΑΔΤ του Α.Τ..... , με ΑΦΜ..... της Δ.Ο.Υ.....

. 2) (καταχωρούνται κατά τον ανωτέρω τρόπο τα στοιχεία όλων των ιδρυτικών μελών) συμφώνησαν και συναποδέχθηκαν την ίδρυση Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης, το καταστατικό της οποίας έχει ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΣΥΣΤΑΣΗ-ΕΠΩΝΥΜΙΑ-ΕΔΡΑ-ΣΚΟΠΟΣ-ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Άρθρο 1ο ΣΥΣΤΑΣΗ - ΕΠΩΝΥΜΙΑ

1. Συνιστάται Αστικός Συνεταιρισμός Κοινωνικού Σκοπού περιορισμένης ευθύνης, με την επωνυμία «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (αναγράφεται η επωνυμία)» και το διακριτικό τίτλο «ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.» σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4019/2011 «Περί Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων» όπως ισχύει σήμερα. 2. Η συνιστώμενη με το παρόν Κοιν.Σ.Επ. είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, με περιορισμένη ευθύνη των μελών του και έχει εμπορική ιδιότητα.

Άρθρο 2ο ΕΔΡΑ

1.....Έδρα του συνεταιρισμού ορίζεται ο Δήμος της Περιφερειακής Ενότητας

2. Με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του, ο συνεταιρισμός μπορεί, για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του, να ιδρύει και να διατηρεί υποκαταστήματα ή γραφεία οπουδήποτε

. Άρθρο 3ο (για Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης)

ΣΚΟΠΟΣ 1. Σκοπός του συνεταιρισμού είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων.

2. Ειδικότερα, σκοπός του συνεταιρισμού είναι η προώθηση της ένταξης στην οικονομική και κοινωνική ζωή και εν γένει η κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού, κυρίως μέσω της προώθησής τους στην απασχόληση. Για την ευόδωση των σκοπών του ο συνεταιρισμός μπορεί να ασκήσει οποιασδήποτε μορφής οικονομική δραστηριότητα παραγωγικού, καταναλωτικού, εμπορικού, μεταφορικού, τουριστικού, οικοδομικού, αναπτυξιακού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα οι σκοποί του Συνεταιρισμού εξειδικεύονται στην άσκηση των ακόλουθων δραστηριοτήτων: α) β) γ) (αναφέρονται συγκεκριμένες δραστηριότητες τις οποίες θα ασκεί η Κοιν.Σ.Επ)

3. Οι σκοποί και η λειτουργία του Συνεταιρισμού διέπονται από τις ακόλουθες βασικές αρχές:

- α) την προαγωγή της κοινωνικής ωφέλειας μέσω της παραγωγής αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα,
- β) την πρόταξη του ατόμου και της εργασίας έναντι του κεφαλαίου,
- γ) τη χρησιμοποίηση των κερδών του για την ανάπτυξη της απασχόλησης και τη διεύρυνση των εργασιών του,
- δ) την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.

Άρθρο 3ο (για Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνικής Φροντίδας)

ΣΚΟΠΟΣ 1. Σκοπός του Συνεταιρισμού είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων.

2. Ειδικότερα, σκοπός του Συνεταιρισμού είναι η παραγωγή προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών κοινωνικού - προνιακού χαρακτήρα σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού όπως οι ηλικιωμένοι, τα βρέφη, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με χρόνιες παθήσεις. Για την ευόδωση των σκοπών του ο Συνεταιρισμός μπορεί να ασκήσει οποιασδήποτε μορφής οικονομική δραστηριότητα παραγωγικού, καταναλωτικού, εμπορικού, μεταφορικού, τουριστικού, αναπτυξιακού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα οι σκοποί του Συνεταιρισμού εξειδικεύονται στην άσκηση των ακόλουθων δραστηριοτήτων: α) β) γ) (αναφέρονται συγκεκριμένες δραστηριότητες τις οποίες θα ασκεί η Κοιν.Σ.Επ)

3. Οι σκοποί και η λειτουργία του Συνεταιρισμού διέπονται από τις ακόλουθες βασικές αρχές:

- α) την προαγωγή της κοινωνικής ωφέλειας μέσω της παραγωγής αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα
- , β) την πρόταξη του ατόμου και της εργασίας έναντι του κεφαλαίου,
- γ) τη χρησιμοποίηση των κερδών του για την ανάπτυξη της απασχόλησης και την διεύρυνση των εργασιών του
- , δ) την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.

Άρθρο 3ο (Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού)

ΣΚΟΠΟΣ 1. Σκοπός του Συνεταιρισμού είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων.

2. Ειδικότερα, σκοπός του Συνεταιρισμού είναι η παραγωγή προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών της συλλογικότητας (πολιτισμός, περιβάλλον, οικολογία, εκπαίδευση, παροχές κοινής ωφέλειας, αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.α.) που προάγουν το τοπικό και συλλογικό συμφέρον, την προώθηση της απασχόλησης, την

ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και την ενδυνάμωση της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης. Για την ευόδωση των σκοπών του ο Συνεταιρισμός μπορεί να ασκήσει οποιασδήποτε μορφής οικονομική δραστηριότητα παραγωγικού, καταναλωτικού, εμπορικού, μεταφορικού, τουριστικού, οικοδομικού, αναπτυξιακού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα οι σκοποί του Συνεταιρισμού εξειδικεύονται στην άσκηση των ακόλουθων δραστηριοτήτων: α) β) γ) (αναφέρονται συγκεκριμένες δραστηριότητες τις οποίες θα ασκεί η Κοιν.Σ.Επ)

3. Οι σκοποί και η λειτουργία του Συνεταιρισμού διέπονται από τις ακόλουθες βασικές αρχές:

- α) την προαγωγή της κοινωνικής ωφέλειας μέσω της παραγωγής αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα.
- β) την πρόταξη του ατόμου και της εργασίας έναντι του κεφαλαίου.
- γ) την χρησιμοποίηση των κερδών του για την ανάπτυξη της απασχόλησης και την διεύρυνση των εργασιών του.
- δ) την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.

Άρθρο 4ο ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η διάρκεια του Συνεταιρισμού είναι απεριόριστη*. * Ενδεικτικό και όχι υποχρεωτικό, μπορεί να ορίζεται συγκεκριμένη διάρκεια σε έτη π.χ. 30 έτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β ' ΜΕΛΗ - ΕΓΓΡΑΦΗ - ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ - ΔΙΑΓΡΑΦΗ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 5ο ΜΕΛΗ

1. Μέλη του Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν:

- α) Κάθε φυσικό πρόσωπο που εμπνέεται και ευαισθητοποιείται από τις αρχές και τις επιδιώξεις του Συνεταιρισμού
- β) Κάθε Νομικό πρόσωπο που διαπνέεται από τις ίδιες αρχές και επιθυμεί να συνδυάσει την κοινωνική του δράση με τους σκοπούς του Συνεταιρισμού, υπό την προϋπόθεση τήρησης των περιορισμών που τίθενται από τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν. 4019/2011.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 3 του Ν. 4019/2011 δεν μπορούν να γίνουν μέλη του Συνεταιρισμού οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου που υπάγονται σε αυτούς.

3. Δεν μπορούν να γίνουν μέλη του Συνεταιρισμού νομικά ή φυσικά πρόσωπα τα οποία μετέχουν σε άλλη Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, η οποία έχει τον ίδιο σκοπό και εδρεύει στην Περιφερειακή Ενότητα (αναγράφεται η Περιφερειακή Ενότητα στην οποία ανήκει η έδρα της Κοιν.Σ.Επ.).

Άρθρο 6ο ΕΓΓΡΑΦΗ ΜΕΛΟΥΣ

1. Για την εγγραφή μέλους στο Συνεταιρισμό, μετά τη σύστασή του, απαιτείται υποβολή γραπτής αίτησης από τον ενδιαφερόμενο προς τη Διοικούσα Επιτροπή, η οποία αποφασίζει για την αποδοχή της στην πρώτη της συνεδρίαση.

2. Η εγγραφή των νέων μελών εγκρίνεται από την πρώτη Γενική Συνέλευση που λαμβάνει χώρα μετά την αίτηση του ενδιαφερόμενου. Η ιδιότητα του μέλους του

Συνεταιρισμού αποκτάται από τον χρόνο λήψης της απόφασης της Διοικούσας Επιτροπής για την αποδοχή της αίτησης.

3. Η συμμετοχή των νέων μελών στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων και η ανάδειξή τους στα όργανα μπορεί να γίνει μόνο μετά την αποδοχή έγκρισης της εγγραφής από τη Γενική Συνέλευση. Η ίδια Γενική Συνέλευση αποφασίζει και για την αποδοχή ή μη των αιτήσεων εγγραφής των νέων μελών που δεν έχουν γίνει δεκτές από τη Διοικούσα Επιτροπή.

Άρθρο 7ο ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΜΕΛΟΥΣ

1. Τα μέλη του Συνεταιρισμού έχουν δικαίωμα να αποχωρήσουν, εφόσον υποβάλουν γραπτή δήλωση προς τη Διοικούσα Επιτροπή τρεις (3) τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη του λογιστικού έτους.

2. Μέλος του Συνεταιρισμού διαγράφεται μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, που λαμβάνεται με την αυξημένη πλειοψηφία του άρθρου 14 του παρόντος, στην περίπτωση που προβεί σε σοβαρή παράβαση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το Ν. 4019/2011 και το καταστατικό και η συμπεριφορά του βλάπτει τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού. Η διαγραφή, στην περίπτωση απουσίας του μέλους από τις εργασίες της Γενικής Συνέλευσης, γνωστοποιείται με την κοινοποίηση προς αυτό αποσπάσματος της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης που περιέχει υποχρεωτικά τους λόγους διαγραφής. Μέσα σε προθεσμία ενός (1) έτους από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης, το μέλος που διαγράφεται μπορεί να προσβάλει την απόφαση ενώπιον του αρμόδιου κατά τόπον Μονομελούς Πρωτοδικείου. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους επέρχεται από την ημέρα δημοσίευσης της τελεσίδικης απόφασης που απορρίπτει την προσφυγή ή από την ημέρα που έληξε άπρακτη η προθεσμία προσφυγής.

3. Στα αποχωρούντα ή διαγραφόμενα, κατά τα ανωτέρω, μέλη αποδίδεται η συνεταιριστική μερίδα, που εισέφεραν το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την έγκριση του ισολογισμού της χρήσης, μέσα στην οποία έγινε η αποχώρηση ή η διαγραφή, ενώ με την επιστροφή εκκαθαρίζεται η σχέση του Συνεταιρισμού με το μέλος χωρίς αυτό να έχει αξίωση επί της περιουσίας που έχει σχηματιστεί.

Άρθρο 8ο ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ

Τα μέλη του Συνεταιρισμού έχουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

α) Να συμμετέχουν στις δραστηριότητες και να συνεργάζονται στη λειτουργία του Συνεταιρισμού και να απέχουν από ενέργειες που βλάπτουν τα συμφέροντά του.
β) Να τηρούν τις διατάξεις του Καταστατικού του Συνεταιρισμού, να ακολουθούν τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και της Διοικούσας Επιτροπής και να προστατεύουν τα συμφέροντά του. Τα μέλη ευθύνονται για τα χρέη του Συνεταιρισμού έναντι των τρίτων, ο καθένας εις ολόκληρον και μέχρι του ποσού της συνεταιριστικής του μερίδας. Κάθε νέο μέλος υποχρεούται να καταβάλει εκτός από το ποσό της μερίδας του και εισφορά ανάλογη προς την καθαρή περιουσία του συνεταιρισμού, όπως αυτή προκύπτει από τον ισολογισμό της τελευταίας χρήσης. Η εισφορά αυτή φέρεται σε ειδικό αποθεματικό. Τα μέλη του Συνεταιρισμού, μετά από σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, υποχρεούνται να καταβάλλουν την αναλογία τους στο χρηματικό ποσό που τυχόν απαιτείται για την κάλυψη ζημιών του Συνεταιρισμού.

Άρθρο 9ο ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΛΩΝ

1. Τα μέλη του Συνεταιρισμού έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις Γενικές Συνελεύσεις με δικαίωμα μίας (1) ψήφου, ανεξάρτητα από τον αριθμό των συνεταιριστικών μερίδων που κατέχουν, καθώς και δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται υπό τους όρους του παρόντος Καταστατικού και του Νόμου.

2. Κάθε μέλος έχει δικαίωμα να ζητεί πληροφορίες για την πορεία των υποθέσεων του Συνεταιρισμού και να λαμβάνει αντίγραφα πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης και των συνεδριάσεων της Διοικούσας Επιτροπής καθώς και του Ισολογισμού και του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης.

3. Τα μέλη του Συνεταιρισμού μπορεί να είναι εργαζόμενοι σ' αυτόν, να αμείβονται για την παρεχόμενη εργασία και να έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εργατική νομοθεσία.

4. Τα μέλη του Συνεταιρισμού που είναι εργαζόμενοι σ' αυτόν έχουν δικαίωμα επί των καθαρών κερδών κάθε οικονομικής χρήσης, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Ν. 4019/2011 περί διανομής των κερδών

. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΠΟΡΟΙ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ

Άρθρο 10ο ΠΟΡΟΙ

Οι πόροι του Συνεταιρισμού αποτελούνται από:

1. Το ιδρυτικό κεφάλαιο και το κεφάλαιο που προκύπτει από την διάθεση νέων συνεταιριστικών μερίδων.
2. Έσοδα από την άσκηση των δραστηριοτήτων του και την εκμετάλλευση των περιουσιακών του στοιχείων.
3. Επιχορηγήσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Ένωση, διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς, ή Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και έσοδα από άλλα προγράμματα.
4. Κεφάλαια από κληροδοτήματα, δωρεές τρίτων και παραχωρήσεις της χρήσης περιουσιακών στοιχείων.

Άρθρο 11ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ

1..... Κάθε μέλος εγγράφεται τουλάχιστον με μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα το ύψος της οποίας ορίζεται δια του παρόντος σε ευρώ (€).

2. Τα ιδρυτικά μέλη και όσα στο μέλλον εγγραφούν, υποχρεούνται να εισφέρουν, με την καταβολή μετρητών, το ποσό που αντιστοιχεί στην υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα τους μέσα σε ένα (1) μήνα από την κατά νόμο καταχώριση του συνεταιρισμού ή την εγγραφή τους αντιστοίχως.

3. Η συνεταιριστική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλα τα μέλη του συνεταιρισμού.

4. Εκτός από την υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα της παραγρ. 1 του παρόντος άρθρου, κάθε μέλος επιτρέπεται να αποκτήσει έως πέντε (5) προαιρετικές συνεταιριστικές μερίδες, οι οποίες δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Η αξία κάθε προαιρετικής μερίδας είναι ίση με την αξία της υποχρεωτικής, (ήτοι..... ευρώ) και το ισόποσο αυτών καταβάλλεται από τα μέλη μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημέρα που θα δηλώσουν εγγράφως στη Διοικούσα Επιτροπή ότι επιθυμούν την απόκτηση προαιρετικών μερίδων.

5. Η μεταβίβαση συνεταιριστικής μερίδας μέλους γίνεται μόνο σε νέο μέλος εγγράφως ύστερα από συναίνεση της Διοικούσας Επιτροπής η οποία είναι υποχρεωτική, εφόσον στο πρόσωπο του νέου μέλους συντρέχουν οι όροι που απαιτούνται για την είσοδό του ως μέλους. Η προαιρετική συνεταιριστική μερίδα μπορεί να μεταβιβάζεται ελεύθερα χωρίς άδεια της Διοικούσας Επιτροπής σε άλλο μέλος του Συνεταιρισμού. Όλες οι μεταβιβάσεις συνεταιριστικών μερίδων καταχωρούνται στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας.

6. Σε περίπτωση που μέλος φυσικό πρόσωπο αποβιώσει ή μέλος νομικό πρόσωπο λυθεί και εκκαθαρισθεί, η αξία της συνεταιριστικής μερίδας του μέλους αυτού περιέρχεται αυτοδικαίως στον ειδικό ή καθολικό του διάδοχο.

7. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση για χρέη των μελών προς τρίτους, η συνεταιριστική μερίδα και τα προϊόντα της παραγωγής των μελών από την παράδοσή τους στο Συνεταιρισμό για πώληση, διάθεση, μεταποίηση και επεξεργασία. Επίσης δεν επιτρέπεται η κατάσχεση εις χείρας του Συνεταιρισμού ως τρίτου, χρημάτων που έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους του και απαιτήσεων για παροχές σε είδος του Συνεταιρισμού προς τα μέλη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Άρθρο 12ο ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

1. Η Γενική Συνέλευση των μελών είναι το ανώτατο όργανο του Συνεταιρισμού, δικαιούται ν' αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά το Συνεταιρισμό και έχει την εποπτεία και τον έλεγχο του οργάνου της Διοίκησης. Οι νόμιμες αποφάσεις της δεσμεύουν και τα μέλη που απουσιάζουν ή διαφωνούν

. 2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης υπάγονται:

α) Η τροποποίηση του Καταστατικού.

β) Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας, η διάλυση και η αναβίωση του Συνεταιρισμού. γ) Η έγκριση ή η τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας

. δ) Οι γενικοί όροι της δραστηριότητας του Συνεταιρισμού.

ε) Η έγκριση του Ισολογισμού και του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης.

στ) Η εκλογή και απαλλαγή από κάθε ευθύνη της Διοικούσας Επιτροπής και των αντιπροσώπων σε Ενώσεις, καθώς και η οποιαδήποτε παύση των μελών της Διοικούσας Επιτροπής.

ζ) Η επιβολή εισφοράς στα μέλη για την αντιμετώπιση εκτάκτων ζημιών ή άλλων εξαιρετικών καταστάσεων.

η) Η έγκριση συμμετοχής του Συνεταιρισμού σε Κοινοπραξίες, ή Ενώσεις Συνεταιρισμών ανώτερου βαθμού και η αποχώρησή του.

3. Η Γενική Συνέλευση του Συνεταιρισμού απαρτίζεται από όλα τα μέλη του, που συνέρχονται σε τακτική ή έκτακτη συνεδρίαση. Τα μέλη μετέχουν και ψηφίζουν στη Γενική Συνέλευση αυτοπροσώπως. Όλα τα μέλη μετέχουν στις συνελεύσεις και ψηφίζουν με μία (1) ψήφο το καθένα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των συνεταιριστικών μερίδων που διαθέτουν.

Άρθρο 13ο ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

1. Η Γενική Συνέλευση συνέρχεται σε τακτική συνεδρίαση μία φορά το έτος, ύστερα από πρόσκληση της Διοικούσας Επιτροπής και μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης.

2. Η Γενική Συνέλευση συνέρχεται έκτακτα, όποτε τη συγκαλέσει η Διοικούσα Επιτροπή ή εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα, με συγκεκριμένο θέμα, προς τη Διοικούσα Επιτροπή από το ένα τρίτο (1/3) των μελών του Συνεταιρισμού.
3. Αν η Διοικούσα Επιτροπή αρνείται τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης παρά το αίτημα του ενός τρίτου (1/3) των μελών, τα μέλη αυτά έχουν το δικαίωμα να συγκαλέσουν Γενική Συνέλευση.
4. Η πρόσκληση της Διοικούσας Επιτροπής αναγράφει τον τόπο, την ημέρα, την ώρα που θα συνέλθει η Συνέλευση και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η πρόσκληση γνωστοποιείται στα μέλη επτά (7) τουλάχιστον ημέρες πριν την ημέρα της Γενικής Συνέλευσης, με προσωπικές επιστολές και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο που θα αποφασίσει η Διοικούσα Επιτροπή.

Άρθρο 14ο ΑΠΑΡΤΙΑ

1. Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα, εφόσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα τα μισά τουλάχιστον μέλη του Συνεταιρισμού.
2. Αν δεν υπάρχει απαρτία, η Γενική Συνέλευση συνέρχεται ύστερα από επτά (7) ημέρες, χωρίς άλλη πρόσκληση, στον ίδιο τόπο και την ίδια ώρα, για όλα τα θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης, εφόσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης παρίσταται το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον των μελών του Συνεταιρισμού (εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί κατ' ελάχιστον σε 2 μέλη).
3. Αν δεν υπάρχει και πάλι απαρτία, η Γενική Συνέλευση συνέρχεται ύστερα από επτά (7) ημέρες χωρίς άλλη πρόσκληση, στον ίδιο τόπο και την ίδια ώρα και αποφασίζει για όλα τα θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης, όσα μέλη και αν παρίστανται, όχι όμως λιγότερα από επτά (7) (η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που ο συνολικός αριθμός της Κοιν.Σ.Επ. το επιτρέπει).
4. Για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη μεταβολή του σκοπού ή της έδρας του Συνεταιρισμού, τη μεταβολή του ποσού της συνεταιριστικής μερίδας, τον αποκλεισμό του συνεταίρου, την παράταση, τη διάλυση, την αναβίωση, τη συγχώνευση του συνεταιρισμού, τη μεταβολή του τρόπου διανομής των κερδών, την ανάκληση και την αντικατάσταση μελών της Διοικούσας Επιτροπής και την τροποποίηση του καταστατικού, η Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται σε αυτήν τα δύο τρίτα (2/3) των μελών και στην περίπτωση επαναληπτικής Συνέλευσης όταν είναι παρόντα τα μισά τουλάχιστον μέλη.

Άρθρο 15ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

1. Στην αρχή της συνεδρίασης εκλέγονται από τα μέλη ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας της Συνέλευσης. Έως την εκλογή του Προέδρου τα καθήκοντά του ασκεί ο Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής ή αν αυτός απουσιάζει ο Αντιπρόεδρος, ή άλλο μέλος της Διοικούσας Επιτροπής ή αν δεν παρευρίσκεται κανένα, ένα μέλος του Συνεταιρισμού που υποδεικνύεται από τη Συνέλευση.
2. Ο Πρόεδρος διευθύνει τις εργασίες της Συνέλευσης και ο Γραμματέας τηρεί τα πρακτικά που υπογράφονται από τον Πρόεδρο και τον ίδιο.

Άρθρο 16ο ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

1. Η Γενική Συνέλευση συζητεί και αποφασίζει για τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη.
2. Αν παρίσταται το σύνολο των μελών, η Γενική Συνέλευση μπορεί να αποφασίζει και για θέματα που δεν περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη. Στην περίπτωση αυτή η συζήτηση για τα θέματα αυτά αναβάλλεται υποχρεωτικά αν το ζητήσει το ένα εικοστό (1/20) των μελών αλλά όχι λιγότερα από τρία (3) μέλη.
3. Στη Συνέλευση μπορεί να παρίσταται αντιπρόσωπος Συνεταιριστικής Οργάνωσης ανωτέρου βαθμού.

Άρθρο 17ο ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. Η λήψη αποφάσεων γίνεται με ψηφοφορία, η οποία πραγματοποιείται με ανάταση του χεριού, εκτός αν το ένα τέταρτο (1/4) των παρόντων μελών ζητήσει να γίνει η ψηφοφορία με ονομαστική κλήση ή με ψηφοδέλτια, οπότε εφαρμόζεται ο τρόπος που ζητήθηκε. Δεν επιτρέπεται η λήψη αποφάσεων «δια βοής».
2. Για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν παροχή εμπιστοσύνης, απαλλαγή από ευθύνη, έγκριση απολογισμού και ισολογισμού και για προσωπικά θέματα, η ψηφοφορία είναι μυστική και διεξάγεται την ίδια μέρα της Γενικής Συνέλευσης και μετά το τέλος της συζήτησης των θεμάτων.
3. Τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής δεν έχουν δικαίωμα να ψηφίζουν στα θέματα απαλλαγής από την ευθύνη τους.
4. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των ψηφισάντων μελών. Στα θέματα της παραγράφου 4 του άρθρου 14 απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του Συνεταιρισμού.

Άρθρο 18ο ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Οι αποφάσεις της Γενικής Συνελεύσεως που αντίκεινται στο Ν. 4019/2011, στο Ν. 1667/1986 όπως ισχύει ή στο Καταστατικό του Συνεταιρισμού, είναι άκυρες και εξ αρχής δεν παράγουν έννομο αποτέλεσμα. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνελεύσεως προσβάλλονται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους ενώπιον του κατά τόπον αρμόδιου Μονομελούς Πρωτοδικείου που αποφασίζει με τη διαδικασία των άρθρων 682επ. Κ.Πολ.Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 19ο ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΘΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Τη διοίκηση του Συνεταιρισμού ασκεί η Διοικούσα Επιτροπή η οποία αποτελείται από ()* τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά** που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση.
2. Η διάρκεια της θητείας της Διοικούσας Επιτροπής είναι.....*** και μπορεί να παρατείνεται, το πολύ για τρεις (3) μήνες από τη λήξη της, εντός των οποίων θα πρέπει να συνέλθει η Γενική Συνέλευση των μελών για την εκλογή νέας Διοικούσας Επιτροπής.

3. Η Διοικούσα Επιτροπή μετά την εκλογή της συνέρχεται με πρόσκληση του συμβούλου που πλειοψήφησε και εκλέγει με μυστική ψηφοφορία Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Ταμία και Γραμματέα.

4. Η Διοικούσα Επιτροπή μέσα σε ένα (1) μήνα πρέπει να δηλώσει την εκλογή της για καταχώριση στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας. * η Διοικούσα Επιτροπή πρέπει να αποτελείται κατ ελάχιστο από τρία μέλη , προτείνεται χωρίς να είναι υποχρεωτική η εκλογή αναπληρωματικών μελών , η θητεία μπορεί να έχει διάρκεια από δύο έως πέντε έτη

Άρθρο 20ο ΕΚΛΟΓΗ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η Διοικούσα Επιτροπή του Συνεταιρισμού εκλέγεται, μετά από μυστική ψηφοφορία, από την Τακτική Γενική Συνέλευση που συνέρχεται κατά το(....)* έτος από την εκλογή της προηγούμενης. 2. Οι εκλογές διενεργούνται από τριμελή εφορευτική επιτροπή που εκλέγεται από τη Συνέλευση. 3. Τα Μέλη της Διοικούσας Επιτροπής, μέλη του Συνεταιρισμού, είναι πάντοτε επανεκλέξιμα και ελεύθερα ανακλητά * τίθεται το έτος ανάλογα με την διάρκεια της θητείας της Διοικούσας Επιτροπής

Άρθρο 21ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η Διοικούσα Επιτροπή μπορεί να εκλέγει μέλη αυτής σε αντικατάσταση μελών που παραιτήθηκαν, απέθαναν ή απώλεσαν την ιδιότητά τους με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Η εκλογή αυτή είναι δυνατή με την προϋπόθεση ότι η αναπλήρωση των παραπάνω μελών δεν είναι εφικτή από αναπληρωματικά μέλη, που έχουν εκλεγεί από τη Γενική Συνέλευση. Η ανωτέρω εκλογή από τη Διοικούσα Επιτροπή γίνεται με απόφαση των απομενόντων μελών, εάν είναι τουλάχιστον τρία (3), και ισχύει για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται. Η απόφαση της εκλογής υποβάλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα για καταχώριση στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας και ανακοινώνεται από τη Διοικούσα Επιτροπή στην αμέσως προσεχή Γενική Συνέλευση, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει τους εκλεγέντες, ακόμη και αν δεν έχει αναγραφεί σχετικό θέμα στην ημερήσια διάταξη.

2. Σε περίπτωση παραίτησης, θανάτου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών της Διοικούσας Επιτροπής, τα υπόλοιπα μέλη μπορούν να συνεχίσουν τη διαχείριση και την εκπροσώπηση του Συνεταιρισμού και χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός αυτών υπερβαίνει το ήμισυ των μελών, όπως είχαν πριν από την επέλευση των ανωτέρω γεγονότων. Σε κάθε περίπτωση τα μέλη αυτά δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των τριών (3).

3. Σε κάθε περίπτωση, τα απομένοντα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους, μπορούν να προβούν σε σύγκληση Γενικής Συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέας Διοικούσας Επιτροπής.

Άρθρο 22ο ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η Διοικούσα Επιτροπή διοικεί και εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και του νόμου και αποφασίζει για όλα τα θέματα που

αφορούν τη διοίκηση και διαχείρισή του, πλην αυτών που υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης.

2. Τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής οφείλουν να καταβάλλουν κατά τη διαχείριση των υποθέσεων του Συνεταιρισμού την ίδια επιμέλεια που καταβάλλουν στις δικές τους υποθέσεις και φέρουν κάθε ευθύνη για την τήρηση των περιορισμών, του προς εκπροσώπηση δικαιώματος, που θέτει το καταστατικό ή οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης.

3. Η Διοικούσα Επιτροπή μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του σε ένα ή περισσότερα μέλη του ή και σε υπαλλήλους του Συνεταιρισμού.

4. Το αξίωμα του μέλους της Διοικούσας Επιτροπής είναι τιμητικό και άμισθο.

Άρθρο 23ο ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η Διοικούσα Επιτροπή συνέρχεται σε τακτική συνεδρίαση μία (1) φορά το μήνα, με γραπτή πρόσκληση σε συγκεκριμένη ημέρα και συγκεκριμένα θέματα ημερήσιας διάταξης που καθορίζονται από κοινού. Θέματα ημερήσιας διάταξης μπορούν να προταθούν και από τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής.

2. Η Διοικούσα Επιτροπή μπορεί να συνεδριάσει εκτάκτως όταν τη συγκαλέσει ο Πρόεδρος της ή όποτε κριθεί αναγκαίο και ζητηθεί από το 1/3 των μελών της.

3. Σε περίπτωση που ο Πρόεδρος αδρανή παρα την αναγκαιότητα, η σύγκλιση διενεργείται από οποιοδήποτε μέλος της Διοικούσας Επιτροπής.

Άρθρο 24ο ΑΠΑΡΤΙΑ - ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η Διοικούσα Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα όταν παρίσταται(*) τουλάχιστον μέλη του. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Εκπροσώπηση μέλους δεν επιτρέπεται. Οι αποφάσεις καταχωρούνται από το Γραμματέα στο βιβλίο Πρακτικών της Διοικούσας Επιτροπής.

2. Μέλος της Διοικούσας Επιτροπής δε συμμετέχει στις συνεδριάσεις, ούτε έχει δικαίωμα ψήφου όταν πρόκειται για θέματα που αφορούν άμεσα αυτό, σύζυγο ή συγγενή πρώτου βαθμού. * για την ύπαρξη απαρτία θα πρέπει να παρίστανται στη συνεδρίαση περισσότερα μέλη από αυτά που απουσιάζουν, τίθεται αριθμός με βάση το πλήθος των μελών της Δ.Ε. όπως ορίζονται στο άρθρο 20.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ ' ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ-ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ- ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ - ΒΙΒΛΙΑ

Άρθρο 25ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

Η Διαχειριστική Χρήση είναι δωδεκάμηνης διάρκειας, αρχίζει τη 1η Ιανουαρίου και λήγει τη 31 Δεκεμβρίου κάθε χρόνου. Εξαιρετικά η πρώτη Διαχειριστική Χρήση αρχίζει από τη νόμιμη σύσταση του Συνεταιρισμού και λήγει στις 31 Δεκεμβρίου του επόμενου έτους.

Άρθρο 26ο ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

1. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης η Διοικούσα Επιτροπή συντάσσει τον Ισολογισμό, το Λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσης και την Έκθεση Διαχείρισης, τα οποία υποβάλλει στην Τακτική Γενική Συνέλευση για έγκριση.
2. Ο Ισολογισμός, ο Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσης και η Έκθεση Διαχείρισης της Διοικούσας Επιτροπής πρέπει να είναι στη διάθεση των μελών του Συνεταιρισμού δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν την ημερομηνία σύγκλισης της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης.
3. Η Διοικούσα Επιτροπή υποχρεούται να αποστείλει τον Ισολογισμό και το Λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσης, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία έγκρισης τους από τη Γενική Συνέλευση, στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας.

Άρθρο 27ο ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ

1. Τα κέρδη του Συνεταιρισμού δε διανέμονται στα μέλη της, εκτός αν τα μέλη αυτά είναι και εργαζόμενοι.
2. Τα κέρδη διατίθενται ετησίως κατά ποσοστό 5% για το σχηματισμό αποθεματικού, κατά ποσοστό 35%* διανέμονται στους εργαζομένους της επιχείρησης ως κίνητρο παραγωγικότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 του παρόντος και το υπόλοιπο 60% διατίθεται για τις δραστηριότητες της επιχείρησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
3. Αν στο τέλος κάποιας χρήσης προκύψει ζημία, αυτή καλύπτεται από το υπόλοιπο των αδιανέμητων κερδών των προηγούμενων χρήσεων εφόσον, δεν έχουν αναλωθεί και αν αυτό δεν επαρκεί από το αποθεματικό. Αν και πάλι δεν καλύπτεται η προκύπτουσα ζημία, η Διοικούσα Επιτροπή συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση για την επιβολή έκτακτης εισφοράς στα μέλη του Συνεταιρισμού. * το ποσοστό μπορεί να είναι μικρότερο οπότε αυξάνει ισόποσα το ποσοστό των κερδών που διατίθεται για τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Άρθρο 28ο ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

1. Ο Συνεταιρισμός τηρεί τα βιβλία που προβλέπει η φορολογική νομοθεσία και επιπλέον τηρεί:*
 - α) Βιβλίο Μητρώου Μελών του Συνεταιρισμού στο οποίο καταχωρούνται με χρονολογική σειρά η ημερομηνία εγγραφής, το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, η διεύθυνση κατοικίας, ο αριθμός των μερίδων και η αξία τους καθώς και η χρονολογία τυχόν διαγραφής των μελών.
 - β) Βιβλίο πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης. γ) Βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων της Διοικούσας Επιτροπής. * πρόκειται για τα υποχρεωτικά βιβλία που ορίζει ο Ν. 1667/86 όπως ισχύει, μπορούν να προστεθούν επιπλέον βιβλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ ' ΔΙΑΛΥΣΗ - ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Άρθρο 29 ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

1.Ο Συνεταιρισμός διαλύεται:

α) Αν διαγραφεί από το Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας μετά από απόφαση του Υπουργού Κοινωνικής Ασφάλισης.

β) Αν τα μέλη του μειωθούν κάτω των.....(.....)*

γ) Λόγω τελεσίδικης απόφασης του κατά τόπον αρμοδίου Μονομελούς Πρωτοδικείου, η οποία εκδίδεται ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, αν διαπιστωθεί η παράβαση διατάξεων του Ν. 4019/2011 οι οποίες αφορούν στη σύσταση και εγγραφή του Συνεταιρισμού στο οικείο Μητρώο.

δ) Αν λήξει ο χρόνος διάρκειάς του, όπως ορίζεται στο καταστατικό αυτό, εκτός αν αποφασισθεί προηγουμένα από τη Γενική Συνέλευση η παράταση της διάρκειάς του.

ε) Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται με την αυξημένη πλειοψηφία του άρθρου 14 του παρόντος.

στ) Αν κηρυχθεί σε πτώχευση. 2. Η διάλυση του Συνεταιρισμού καταχωρείται στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας. * τίθεται ο αριθμός 7 για τις Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης ή 5 για τις Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνικής Φροντίδας ή Κοινωνικού και Παραγωγικού Σκοπού

Άρθρο 30 ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

1. Τη διάλυση του Συνεταιρισμού ακολουθεί η εκκαθάριση. Αν ο Συνεταιρισμός κηρυχθεί σε πτώχευση, ακολουθείται η διαδικασία της εμπορικής νομοθεσίας. Η εκκαθάριση διενεργείται από τη Διοικούσα Επιτροπή ή σε περίπτωση που αυτή κρίνει αναγκαίο, από δύο εκκαθαριστές που ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση. Ο Συνεταιρισμός λογίζεται ότι εξακολουθεί να υφίσταται και μετά τη διάλυσή του για όσο χρόνο διαρκεί η εκκαθάριση. Κατά την εκκαθάριση διεκπεραιώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις και ιδίως εισπράττονται οι απαιτήσεις, ρευστοποιείται η περιουσία και πληρώνονται τα χρέη του Συνεταιρισμού. Αν απομένει μόνο παθητικό, οι εκκαθαριστές προβαίνουν στην περάτωση της εκκαθάρισης. Αν διαπιστωθεί ότι υπάρχει και ενεργητικό, ο Συνεταιρισμός αναβιώνει αυτοδίκαια και ως υπό εκκαθάριση εγγράφεται στα οικεία Μητρώα βάσει του άρθρου 791 ΚΠολΔ. Με το πέρας της εκκαθάρισης το υπόλοιπο δε διανέμεται, αλλά διατίθεται στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας.

2. Αν ο Συνεταιρισμός διαλύθηκε λόγω λήξης της διάρκειάς του ή λόγω της πτώχευσής του, η οποία όμως ανακλήθηκε ή περατώθηκε με συμβιβασμό, είναι δυνατή η αναβίωσή του με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις των άρθρων 14 και 17 του παρόντος, η οποία στη συνέχεια καταχωρείται στο μητρώο συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου της έδρας του.

3. Στην περίπτωση διάλυσης του Συνεταιρισμού για το λόγο που αναφέρεται στην παραγρ. 1 περίπτωση β' του άρθρου 29 του παρόντος, η αναβίωση είναι δυνατή, αν μέσα σε τρεις μήνες συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός μελών και ακολουθήσει μέσα σε ένα μήνα απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, που συγκαλείται εκτάκτως για να αποφασίσει την αναβίωση του Συνεταιρισμού.

4. Στην περίπτωση αναβίωσης λογίζεται ότι ο Συνεταιρισμός δεν έχει ποτέ διαλυθεί. Η αναβίωση αποκλείεται όταν έχει αρχίσει η διάθεση του υπολοίπου στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η ' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 31ο Το Καταστατικό αυτό ρυθμίζει τα θέματα εκείνα που αξιώνει ο Νόμος 4019/2011 όπως ισχύει. Για τα υπόλοιπα θέματα ισχύουν οι ρυθμίσεις του Νόμου 1667/1986 όπως ισχύει. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ ' ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 32ο ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η πρώτη Διοικούσα Επιτροπή του Συνεταιρισμού αποτελείται από τους: 1)
..... του..... και της , που γεννήθηκε στο/ην..... ,
το έτος..... , κάτοικος(οδός..... αριθμός.....) , κάτοχο
του ΑΔΤτου Α.Τ..... , με ΑΦΜ.....της Δ.Ο.Υ
. 2) του και της , που γεννήθηκε στο/ην
..... , το έτος , κάτοικος (οδός αριθμός) , κάτοχο του
ΑΔΤ.....του Α.Τ..... , με ΑΦΜ της Δ.Ο.Υ
3)..... του και της , που γεννήθηκε στο/ην
..... , το έτος , κάτοικος.....(οδός.....
αριθμός.....) , κάτοχο του ΑΔΤ του Α.Τ....., με
ΑΦΜ..... της Δ.Ο.Υ.....

Η θητεία αυτών ορίζεται μέχρι την πρώτη τακτική Γενική Συνέλευση των μελών,
που θα συγκληθεί μέσα στο πρώτο τρίμηνο του έτους * τίθεται το μεθεπόμενο
έτος από το έτος σύστασης της Κοιν.Σ.Επ.

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ

Οι συμβαλλόμενοι δηλώνουν ότι δίνουν με το παρόν την ανέκκλητη ειδική εντολή
και πληρεξουσιότητα στον/ην , του , κάτοικο
.....(οδόςαριθμός), κάτοχο του ΑΔΤ του Α.Τ , να
υποβάλει το παρόν καταστατικό στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας και να
εκπροσωπεί αυτούς έναντι της συγκεκριμένης Αρχής μέχρι την έγκρισή του.

ΤΑ ΙΔΡΥΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

- 1).....
- 2).....
- 3)
- 4)
- . 5)
- 6)
- 7).....